

Møte fredag den 16. desember kl. 10.32President: **B e r i t B r ø r b y**

D a g s o r d e n (nr. 10):

1. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om lov om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) (Innst. O. nr. 18 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 24 (2005-2006))
2. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om lov om endringer i utlendingsloven (beskyttelse mot tvangsekteskap og mishandling i ekteskap og vern av utenlandske arbeidstakeres lønns- og arbeidsvilkår mv.) (Innst. O. nr. 24 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 19 (2005-2006) og Ot.prp. nr. 109 (2004-2005))
3. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om lov om endringer i utlendingsloven (innkvartering ved søknad om asyl mv.) (Innst. O. nr. 9 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 20 (2005-2006) og Ot.prp. nr. 112 (2004-2005))
4. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om lov om endringer i introduksjonsloven (Innst. O. nr. 23 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 23 (2005-2006))
5. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om lov om opphevelse av lov 17. juni 2005 nr. 103 om statens embets- og tjenestemenn mv. (Innst. O. nr. 22 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 25 (2005-2006))
6. Referat

S a k n r . 1

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om lov om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) (Innst. O. nr. 18 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 24 (2005-2006))

Presidenten: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 30 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 30 minutter, Fremskrittspartiet 20 minutter, Høyre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter og Venstre 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe, og fem minutter med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Per Rune Henriksen (A) [10:33:45] (ordfører for saken): De fagorganisertes massive støtte til det rød-grønne alternativet ved årets stortingsvalg gav oss et nytt flertall og en ny regjering. Høyresidens svekkelse av arbeidsmiljøloven var kanskje den viktigste årsaken til dette. De rød-grønne partiers løfte om å reversere svekkelsene i arbeidsmiljøloven som høyrepartiene vedtok i juni, falt i god jord på arbeidsplassene.

Nå blir dette valgløftet innfridd. Den nye arbeidsmiljøloven styrkes på fire fundamentale felt:

- Loven blir en vernelov for arbeidstakerne.
- Vi styrker og innskjerper arbeidstidsbestemmelsene.
- Vi setter en stopper for økt bruk av midlertidige ansettelser.
- Vi styrker oppsigelsesvernet.

Vi slår fast at formålet med loven er å verne arbeidstakerne ved at formuleringene om at det skal tas hensyn til bedriftenes og samfunnets behov ble tatt ut.

Flere høringsinstanser gikk sterkt imot at hensynet til virksomhetene og samfunnet skulle framheves i formålsbestemmelsene ved høringen om ny arbeidsmiljølov våren 2005. En slik henvisning i formålet til loven kan bidra til å undergrave lovens vern av arbeidstakerne. Hensynet til helse, miljø og sikkerhet må være overordnet, og kan ikke gjøres til et økonomisk spørsmål. Vernebestemmelsene i loven kan ikke underordnes svingende konjunkturer eller virksomhetenes økonomiske situasjon. Endring av formålsparagrafen på dette punkt er et viktig signal å gi i en situasjon hvor arbeidstakerne stadig møter nye krav til omstilling. En henvisning til virksomhetenes og samfunnets behov i lovens formålsparagraf kan i denne situasjonen bidra til at ansatte eller de ansattes organisasjoner føler seg tvunget til å godta dårligere vern for å slippe nedbemanning og oppsigelser.

Arbeidsmiljøloven blir igjen en lov som utvetydig anerkjenner betydningen av at arbeidstakerne har et spesifikt behov for lovbeskyttelse. Arbeidstakeren er den svake part i maktforholdet mellom arbeidstaker og arbeidsgiver.

Dagens arbeidsliv kjennetegnes av ulike tempo, kulturer og tradisjoner. I de store og tradisjonelle industribedriftene vil arbeidsforholdene i stor grad være institusjonaliserte, forutsigbare og styrt av lover og avtaler mellom fagforeninger og bedrift. I den andre ytterkanten finnes det som man kan kalle «det råtne arbeidslivet», billig ufaglært arbeidskraft uten faglige rettigheter. Likevel ser vi at idylliserende myter om likeverdighet mellom arbeidsgiver og arbeidstaker har fofeste i deler av det politiske miljø. Dette er myter som i stor grad blir næret av et glansbilde av den «nye» kunnskapsarbeideren, en ettertraktet arbeider som selger sine kunnskaper og sin arbeidskraft i et fritt marked uten fagforeninger. Dette glansbildet slår etter hvert sprekker, og til syne kommer utbrente og utslitte tredveåringer som har jobbet helsen av seg i løpet av kort tid for å leve opp til krav om effektivitet og arbeidsvillighet.

Undertegnede og komiteens flertall vil understreke at formålsparagrafen angir retning for loven og gir uttrykk

for lovens overordnede visjon og verdisyn. Formålsparagrafen har også betydning for fortolkning av de enkelte paragrafene i loven.

Trygge rammer i arbeidslivet er forebyggende for sykdom, utbrenthet og lav pensjonsalder. Norge står overfor store utfordringer i å kunne ha nok hender i arbeid når eldrebølgen slår inn for fullt. Vi er alle tjent med et moderne arbeidsliv som tar innover seg dette perspektivet og legger til rette for at flest mulig skal kunne holde seg i jobb lengst mulig. Vi må skape trygge ansettelsesforhold som lar arbeidstakerne fokusere på å *gjøre* jobben sin, mer enn å fokusere på å *beholde* den.

Bruken av midlertidige ansettelser er økende i Norge. Fra 1. til 3. kvartal i år økte antall midlertidige ansettelser fra 187 000 til 227 000, en økning på over 20 pst. Totalt er nå nær 11 pst. av arbeidsstyrken midlertidig ansatt pr. 3. kvartal i år. Diskusjonen her i dag går altså ikke på hvorvidt vi skal ha eller ikke ha midlertidige ansettelser, men hvorvidt vi skal legge til rette for en økning av bruk av midlertidige ansettelser.

I sin argumentasjon for å liberalisere bestemmelsene hevder opposisjonen at økt adgang til midlertidige ansettelser vil føre til at bedriftene vil ansette flere, særlig ungdom og grupper på arbeidsmarkedet som sliter med å komme seg inn i jobb.

Denne argumentasjonen bygger ikke på realiteter. Det finnes ikke belegg for å hevde at økt bruk av midlertidige ansettelser fører til at flere får jobb. Det er naturlig å tenke seg at det i oppgangstider vil føre til at noen kommer raskere i jobb, men dette utlignes ved at de også kommer raskere ut i arbeidsledighet når etterspørselen etter arbeidskraft vipper feil vei. Pr. i dag vet vi at midlertidige ansettelser er desidert mest utbredt i hotell- og restaurantvirksomheten, hvor hele 20,5 pst. av de ansatte er midlertidig ansatt pr. 3. kvartal 2005. Dette er også den bransjen hvor arbeidsledigheten er størst.

I de bransjer hvor det er størst etterspørsel etter arbeidskraft, er det først og fremst mangel på kompetent arbeidskraft som er problemet. Slik vil det alltid være i oppgangstider. Et arbeidsliv som i stadig større grad stiller krav til utdanning og formalkompetanse, blir mindre i stand til å absorbere arbeidsledige på tvers av bransjer. Sysselsettingseffekten av å øke adgangen til bruk av midlertidige ansettelser er derfor mer enn tvilsom. Det som er helt sikkert, er at hele 75 pst. av de midlertidig ansatte i aldersgruppen 30–54 år ønsker fast ansettelse, ifølge Statistisk sentralbyrå pr. august i år.

Komiteens flertall peker på studier som viser at midlertidig ansatte har mindre muligheter for selv å påvirke sin arbeidssituasjon. De har ofte lavere lønn og mindre tilgang til formell og uformell opplæring enn fast ansatte. Ulempene ved å være midlertidig ansatt er såpass store at Arbeiderpartiet ikke ønsker større utbredelse av denne typen ansettelser.

Retten til å stå i stilling ved tvist om en oppsigelse er en sentral bestemmelse når det gjelder arbeidstakernes stillingsvern. Det er to hovedhensyn som ligger til grunn for reglene om rett til å stå i stilling:

For det første skal man hindre at det i praksis blir nærmest umulig å gjeninntre i stillingen i de tilfeller oppsigelsen blir kjent ugyldig, og det f.eks. i mellomtiden er ansatt en annen i stillingen.

For det andre tar bestemmelsen sikte på å verne om arbeidstakers inntekt i den perioden tvisten pågår.

Nærmere 50 pst. av alle oppsigelsessakene som går for domstolene, blir kjent usaklige eller ugyldige. Dette underbygger viktigheten av å beholde dagens regler om rett til å stå i stilling til endelig dom foreligger.

En annen innvending mot retten til å stå i stilling som har blitt brakt til torgs, er at den kan brukes i forliksforhandlinger for å få arbeidsgiverne til å utbetale høye erstatningsbeløp. Denne typen argumentasjon finner vi også i opposisjonens merknader i innstillingen vi i dag behandler.

Jeg har til gode å se dokumentasjon på at det tas ut søksmål kun for å kunne heve lønn inntil dom faller eller for å brukes i forliksforhandlinger.

Vi er som samfunn tjent med å ha arbeidstakere som har energi til å følge opp familie og leve et godt liv utenom jobben. Norge har høy yrkesaktivitet blant kvinner. Norske kvinner har også et høyt utdanningsnivå, og de føder flere barn enn i land vi vanligvis sammenligner oss med. Dette er veldig positive trekk ved det norske samfunnet, men det kommer ikke av seg selv. Skal vi i framtiden klare å få flere ut i arbeid og få dem til å bli i arbeid til pensjonsalderen, må vi ha gode og helsefremmende arbeidsvilkår.

Arbeidstidsbestemmelsene er sentrale i denne sammenhengen. Da stortingsflertallet i juni for første gang i arbeidervernlovgivningens historie åpnet for en arbeidstidsforlengelse, var dette et anslag mot ett av fundamentene for den høye yrkesdeltakelsen vi har i Norge. Komiteens flertall mener også at et så rammepreget lovverk som ble vedtatt i juni, lett kan føre til et press på arbeidstakerne for å jobbe mer overtid. Det er faktisk slik at overtidsbruken i Norge pr. 2. kvartal i år har økt til et omfang som tilsvarer 68 000 heltidsjobber. En liberalisering av arbeidstidsbestemmelsene vil forsterke denne utviklingen og dermed stenge flere arbeidsledige ute.

I debatten om disse endringene har det framkommet kritikk mot at Regjeringen viderefører bestemmelsene som gjelder de som har såkalt særlig selvstendige stillinger, som unntas fra deler av arbeidstidsbestemmelsene. Det blir hevdet at så mange som 1 million arbeidstakere blir unntatt. Jeg tillater meg å trekke i tvil dette tallet. I merknadene fra en samlet komite presiserer vi at dette unntaket skal gjelde for en svært begrenset gruppe arbeidstakere. Vi er oppmerksom på at praktiseringen av arbeidstidsbestemmelsene kan være i strid med de forutsetningene som lovgiver har lagt til grunn, både ved tidligere behandling og i denne omgang. Det var man også i juni, og Stortinget bad da om å få en utredning om praktiseringen av bestemmelsene, herunder omfanget som blir berørt. En slik utredning vil foreligge neste år, og vi vil da komme tilbake til denne problemstillingen. Jeg er da glad for at det åpenbart er en tverrpolitisk oppfatning at også denne gruppen arbeidstakere skal ha et godt vern, også i arbeidstids-

bestemmelsene. Jeg regner derfor med at når vi har god kunnskap om saken, vil vi kunne komme fram til gode løsninger når saken kommer til behandling i løpet av 2006.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kenneth Svendsen (FrP) [10:43:06]: Undersøkelser både i Norge og i andre OECD-land viser at svært mange som blir midlertidig ansatt, går over i arbeid etter hvert, i Norge så mye som opptil 70 pst. etter en toårsperiode.

Det er også kommet klare råd fra flere aktører i markedet. Kanskje den viktigste innvendingen kommer fra statens viktigste aktør i arbeidsmarkedspolitikken, Aetat, som sier at midlertidige ansettelse er en viktig inngangsport til arbeidsmarkedet.

Mitt spørsmål er om Arbeiderpartiet overhodet lytter til de råd som kommer fra dem som har som hovedoppgave å hjelpe folk i arbeid, eller dreier alt seg om å betale tilbake for hjelp fra LO.

Per Rune Henriksen (A) [10:44:00]: For Arbeiderpartiet gjelder det å få et godt arbeidstakervern.

Det er klart at den loven som vi har i dag, åpner for, som jeg sa, at vi har 11 pst. av arbeidsstyrken midlertidig ansatt. Jeg er veldig glad for at vi får en overgang fra midlertidige ansettelse til faste ansettelse. Men jeg er urolig med tanke på at en stadig større andel av de ansatte i bedrifter og i arbeidslivet skal gå på midlertidige kontrakter, når vi ser de ulempene dette medfører først og fremst for arbeidstakerne, men også for bedriftene.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [10:44:48]: I sommer var Arbeiderpartiet helt enig med Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre i at alle med særlig uavhengig stilling i utgangspunktet skulle omfattes av hele arbeidstidskapitlet i arbeidsmiljøloven, men med mulighet til å avtale med sin arbeidsgiver om at dette ikke skulle gjelde. Arbeiderpartiet støttet dette forslaget, selv om det fremmet de rammer for arbeidstid og overtid som nå gjentas.

Kristelig Folkeparti mener at større individuell frihet innenfor ansvarlige arbeidstidsrammer gir større deler av arbeidslivet mulighet til å komme inn under disse vernebestemmelsene.

Arbeiderpartiet har foretatt en kuvending siden juni. Hvilke nye opplysninger ligger til grunn for dette, og hva er nytt i forhold til det man visste for fem måneder siden?

Per Rune Henriksen (A) [10:45:55]: Det som er veldig viktig, er at vi får gode løsninger på disse spørsmålene. Vi må innse at noen grupper, og det er det også enighet om, skal unntas fra disse bestemmelsene. Det er enighet om at det skal gjelde ledelsen i bedriftene.

For å få gode bestemmelser bør vi vite mer om denne situasjonen. Hvor stort er omfanget, hvordan blir det praktisert, og hvilke virkemidler har vi for å oppnå det målet som det er tverrpolitisk enighet om, nemlig at dette skal være svært begrenset?

Jeg er ikke sikker på at det vil være en klok løsning å gi mulighet til å føre individuelle forhandlinger om å bli

unntatt fra bestemmelsene. Det kan føre til at vi får et veldig sterkt press på enkelte arbeidstakergrupper. Dette er sånne ting som vi gjerne vil vurdere grundig når vi får denne saken tilbake fra Regjeringen – altså den utredningen om omfanget og bruken av bestemmelsene.

André N. Skjelstad (V) [10:47:19]: Kommunenes Sentralforbund har avlevert en høringsuttalelse i forbindelse med Regjeringens arbeid om å endre arbeidsmiljøloven. I det høringsutkastet imøtegår KS Regjeringens forslag på vesentlige punkter, bl.a. sier KS at de synes det er påfallende at Regjeringen ikke ønsker en arbeidsmiljølovgivning som hensyntar virksomheters behov for fleksibilitet.

Bondevik-regjeringens lovforslag inneholdt samme betingelser for private og offentlige arbeidsgivere til å benytte midlertidige ansettelse. Det regjeringen Stoltenberg velger å gjøre nå, er å reversere dette.

Derfor er spørsmålet mitt: Mener representanten Henriksen at det er rimelig at statlig sektor skal ha en type fleksibilitet som kommunene og de private blir nektet?

Per Rune Henriksen (A) [10:48:21]: I forbindelse med den forrige runden man hadde i Stortinget om arbeidsmiljøloven, vedtok man også at tjenestemannsloven skulle oppheves. Dette gikk Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV sterkt imot, for vi mente at det ikke var noen god prosess som lå til grunn for et slikt vedtak. Dette skal vi behandle senere i dag. Vedtaket vil da bli opphevet, og tjenestemannsloven vil fortsatt gjelde. Da er det forskjell på statlig sektor og det øvrige arbeidsliv, fordi vi opprettholder tjenestemannsloven som den er.

Det har for øvrig ikke noe særlig å gjøre med denne saken som vi her i dag behandler, det er en sak som vi skal behandle senere.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Kenneth Svendsen (FrP) [10:49:27]: Den 6. juni 2005, dvs. for knappe seks måneder siden, behandlet Odelstinget Ot.prp. nr. 49 for 2004–2005 om arbeidsmiljøloven. Dette er en omkamp om de saker som den nydannede rødgrønne regjeringens partier tapte. En slik behandling som Regjeringen har lagt opp til med begrensede muligheter for aktørene til medvirkning, skaper uforutsigbarhet for næringsliv og arbeidstakere. Man kan bare spekulere om dette er en del av tilbakebetalingen til LO for alle de millioner av kroner som ble sprøytet inn i valgkampen til de rød-grønne.

Formuleringen i formålsparagrafen om arbeidstakerens, virksomhetenes og samfunnets behov må ses i sammenheng med at målet om et inkluderende arbeidsliv forsterkes i formålsparagrafen. Både gode vernebestemmelser og stimulans til høy sysselsetting er viktig for et inkluderende arbeidsliv. Det er derfor ingen motsetninger mellom det å understreke lovens primærformål som en vernelov og å understreke at loven må bidra til et inkluderende arbeidsliv som ivaretar arbeidstakernes, virksomhetenes og samfunnets behov. Etter mitt syn er flertallets

oppfatning om at en understreking av dette skal føre til at vernehensynet blir underordnet økonomiske hensyn og svingende konjunkturer, forunderlig. Dette kommer for det første klart fram i lovvedtaket som Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre stod bak – at primærformålet til arbeidsmiljøloven fortsatt skulle være arbeidervern. For det andre har Fremskrittspartiet, i likhet med det samlede Arbeidslivslovutvalget, som et grunnleggende syn at arbeidsmiljøreglene ikke er, eller vil være, til hinder for god lønnsomhet og god utvikling i konkurransevne for norske virksomheter. Lønnsomhetshensyn kan derfor ikke foretregne de krav til arbeidsmiljøstandard som foreskrives i lov- og forskriftsverk.

Regjeringens forandringer i arbeidsmiljøloven har etter mitt syn tatt bort den balansen mellom arbeidstakernes, virksomhetenes og samfunnets behov som lå til grunn for utformingen av de enkelte paragrafene i lovforslaget fra regjeringen Bondevik II som ble vedtatt av flertallet. Loven har fått en slagside med ensidig tilslutning til synspunktene til enkelte organiserte arbeidstakergrupper. Når resultatet av det blir høyere terskel inn i arbeidslivet, kan ikke det sies å bidra verken til et inkluderende arbeidsliv eller til bedre arbeidervern.

Forslaget om utvidet adgang til midlertidige ansettelser ble vedtatt 6. juni 2005 av et flertall i Odelstinget. Dette forslaget inneholdt for det første samme betingelser for både private og offentlige arbeidsgivere til å benytte midlertidige ansettelser. Dernest inneholdt det en klar forenkling av regelverket. Premissene om at midlertidige ansettelser skal være inngangsporten til fast arbeid, ikke en permanent tilstand, ble klart framhevet i lovforslaget. Det ble i loven fastsatt klare grenser for hvor lenge det var anledning til å ansette midlertidig før man fikk rett til fast stilling. Misbruk av ordningen ble forhindret gjennom å forby såkalte serieansettelser i ett og samme engasjement.

Jeg registrerer at Regjeringen og regjeringspartiene er på kollisjonskurs med sentrale og velinformerte aktører når det gjelder hvilke virkninger en økt adgang til midlertidige ansettelser vil få for arbeidslivet. Regjeringen er på kollisjonskurs med norske virksomheter som sier at økt adgang til midlertidig ansettelse vil føre til at de vil ta sjansen på å ansette flere. Regjeringen overser det klare rådet fra statens viktigste aktør i arbeidsmarkedspolitikken, Aetat, som sier at midlertidig ansettelse er en viktig inngangsport til arbeidsmarkedet, også for arbeidssøkere som tradisjonelt har hatt vansker med å få innpass her. Regjeringen er på kollisjonskurs med hele Kommune-Norge, som via sin sentrale interesseorganisasjon, KS, sier at de endringene som ble vedtatt i juni, ville bidratt til at flere som stod utenfor arbeidslivet, ville fått prøve seg i arbeidslivet. Ifølge KS er det fare for at de reverseringer regjeringspartiene nå foretar av de vedtatte endringene, fører til færre nyansettelser og til at det blir flere tvister i rettsapparatet.

Fremskrittspartiet mener at fast ansettelse alltid er å foretrekke i stedet for midlertidig. Dette vil også i framtiden være hovedregel i norsk arbeidsliv, uavhengig av om vedtaket av 6. juni hadde blitt stående eller ikke. De klare rammer og tidsbegrensninger for midlertidig ansettelse

som ble vedtatt i juni, bidrar til det. Jeg tør også påpeke at det alltid er bedre med en midlertidig ansettelse enn arbeidsledighet. Undersøkelser både i Norge og i andre OECD-land viser at svært mange som blir midlertidig ansatt, går over i fast jobb etter hvert, i Norge så mye som 70 pst. etter en toårsperiode.

Jeg vil også vise til at andelen av arbeidsstyrken som er midlertidig ansatt, ikke bare avhenger av adgangen til midlertidig ansettelse, men sannsynligvis i langt sterkere grad av forskjeller i stillingsvern for fast kontra midlertidig ansatte. Jeg antar at det ikke vil være aktuell politikk for Regjeringen å foreslå parallelle regler for adgang til midlertidig ansettelse og stillingsvern til det som gjelder i USA eller i Storbritannia, som har den høyeste andel fast ansatte innenfor OECD-området.

Etter min mening prioriterer Regjeringen og regjeringspartiene interessene til velorganiserte og veletablerte grupper i arbeidsmarkedet på bekostning av dem som står utenfor. Det største skillet i arbeidsmarkedet i dag er ikke mellom dem som er fast og midlertidig ansatt, men mellom dem som har jobb, og dem som ikke har jobb. Etter mitt syn må et overordnet mål for et inkluderende arbeidsliv med plass for alle være at gruppen som står helt utenfor jobb på langvarig basis, blir minst mulig.

Det framstår som et paradoks for meg at Regjeringen foreslår en lovbestemmelse som kan føre til mer overtidsbruk i bedriftene framfor nyansettelser, som skaper større barrierer for unge, innvandrere og andre med mindre relevant jobberfaring i arbeidsmarkedet her i landet, og som diskriminerer mellom forskjellige arbeidsgivere. Skadeeffektene kan muligens bli noe begrenset ved at rettspraksis har åpnet for en liberal fortolkning av lovens bokstav, men etter mitt syn burde det uansett medføre at loven ble justert mot faktisk praksis, noe Regjeringens videreføring av eldre bestemmelser ikke medfører.

Jeg vil understreke at et hovedformål med arbeidstidsbestemmelsene er å sikre at arbeidstakerne har en arbeidstid som ikke påfører dem og deres nærmeste familie unødige helsemessige og sosiale belastninger. Jeg vil peke på at loven som ble vedtatt av flertallet den 6. juni, inneholdt flere forbedringer på dette feltet, som f.eks. rett til fleksibel arbeidstid og utvidelse av personkrets som ble omfattet av arbeidstidskapittelet.

Jeg mener at Regjeringens forslag om å reversere alle endringer i arbeidsmiljøloven på dette området de siste fire årene vil føre til at det blir vanskeligere for den enkelte arbeidstaker og arbeidsgiver å avtale direkte bruk av overtid som passer begge parter. Det blir et mer komplisert regelverk som småbedriftene vil oppleve som en større regelbyrde. Som Regjeringen selv innrømmer i Ot.prp. nr. 24 for 2005–2006, vil også de gamle rammene som nå gjeninnføres, ikke passe for hele arbeidslivet. Fremskrittspartiet foretrekker ytre rammer som settes ut fra hensyn til helse, miljø og sikkerhet, men med større frihet innenfor disse rammene til å tilpasse overtid til individuelle hensyn. Det gjør det også mulig å ha et regelverk som gjelder for hele arbeidslivet.

Jeg mener at det er høyst utilstrekkelig bare å konkludere med at en videreføring av gjeldende lov ikke har øko-

nomiske eller administrative konsekvenser. Alternativet til å stå stille på samme punkt er å bevege seg framover. Alternativet til de lovvedtakene flertallet nå vil gjøre, er å iverksette vedtaket fra 6. juni 2005. Jeg mener at det er en klar risiko for at forslaget fra Regjeringen vil føre til at det blir vanskeligere for mange unge og innvandrere å få varig kontakt med arbeidslivet, og at det blir høyere terskler for arbeidsgivere å ansette nye medarbeidere.

Jeg vil også peke på at spesielt endringene i adgangen til midlertidig ansettelse vil få store konsekvenser for små og mellomstore bedrifter, og dermed også for næringslivspolitikken. I en oppstarts- og vekstfase vil det for mange småbedrifter være vanskelig å anslå lønnsnivået på sikt, hvilket for mange vil bety at man ikke ansetter, heller enn å ansette i fast stilling. Jeg vil derfor understreke at småbedrifters evne og mulighet til å satse og vokse i mange tilfeller vil være knyttet opp til muligheter for fleksibilitet i arbeidsstokken i en viss fase.

I forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr 49 for 2004–2005 hadde Fremskrittspartiet flere forslag som ble nedstemt. Disse forslagene har vi ikke tatt opp igjen av den grunn at det er i underkant av seks måneder siden saken ble behandlet i Stortinget. Det er vårt syn at både næringsliv og arbeidstakere har krav på et minimum av forutsigbarhet. Vi vil derfor stå på det vi var enige med Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre om.

Jeg tar også opp forslaget jeg refererte til.

Presidenten: Representanten Kenneth Svendsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Lise Christoffersen (A) [10:58:27]: Fremskrittspartiet liker å kalle seg det nye arbeiderpartiet. Foreløpig er de alene om det, heldigvis. Det handler vel kanskje om teori og praksis. Utvidet bruk av midlertidige ansettelser er et slikt eksempel.

På Arbeidstilsynets hjemmesider ligger det en interessant artikkel av overlege Ingrid Sivesind Mehlum som på punkt etter punkt dokumenterer sammenhengen mellom midlertidige ansettelser, økte psykiske problemer, yrkesskader og annen uhelse. Unge kvinner som jobber innenfor helse og sosial, handel, hotell og restaurant er særlig utsatt. Opp mot det har NHO spurt et utvalg arbeidsgivere om de vil ansette flere med utvidet adgang til midlertidig ansettelse. Et flertall svarer ja. Et gammelt ord sier: Som man roper i skogen, får man svar.

Mitt spørsmål til Kenneth Svendsen er: Har Fremskrittspartiet overhodet vurdert den internasjonale forskningen som viser betydelige helseskader av en slik politikk? Hvis ja, betyr det ingenting for Fremskrittspartiet?

Kenneth Svendsen (FrP) [10:59:49]: Representanten startet sitt innlegg med å si at vi yndet å kalle oss for det nye arbeiderpartiet. Vi er kanskje et nytt parti for arbeiderklassen, det er nok korrekt, men vi er et langt mer moderne arbeiderparti enn det arbeiderpartiet som er i dag, og som er fast knyttet til LO både med representasjon i sentralstyret osv.

For Fremskrittspartiet er det viktig å skaffe arbeidsplasser. Derfor har vi en generell politikk som legger til rette for at vi skal få flere folk i arbeid i dette landet, det gjelder skatte- og avgiftspolitikken og ikke minst det å legge til rette for etablering av nye bedrifter.

Når det gjelder midlertidige ansettelser, har vi lagt til grunn de rapporter som kommer fra nettopp aktørene i markedet, som sier at dette gir tilgang til å komme inn i arbeidslivet på fast basis. Derfor har vi, som sagt, lagt dette til grunn og støttet opp om det. Og det er forunderlig at Arbeiderpartiet ikke tar hensyn til sin egen etat – Aetat – som kommer med klare råd når det gjelder dette.

Karin Andersen (SV) [11:01:01]: Fremskrittspartiet mener at flertallet i dag velger løsninger som er for de vel etablerte gruppene og for dem som er innenfor arbeidslivet, og skyver funksjonshemmede foran seg i kampen for flere midlertidige ansettelser og økt bruk av overtid. Da er mitt spørsmål til Fremskrittspartiet om de overhodet har lest eller merket seg hva de funksjonshemmedes organisasjoner selv sier om disse spørsmålene. Om midlertidig ansettelse sier de at det ikke vil føre til en generell trygghet i arbeidssituasjonen, og at man kan føle seg presset til å godta arbeidsforhold som funksjonshemmede har minst mulighet til å fylle. Derfor er deres erfaring entydig at dette ikke fungerer etter hensikten. Det fungerer kanskje litt som en svingdør, men som en inngangsport til et varig arbeid fungerer det ikke.

Økt arbeidstid og redusert helse henger sammen. Det viser all forskning. Hvordan kan Fremskrittspartiet da tro at et arbeidsliv som tillater mer overtid, skal åpne for at flere med helseproblemer og funksjonshemninger skal kunne komme inn?

Kenneth Svendsen (FrP) [11:02:25]: Vi mener at større åpning for midlertidige ansettelser vil føre til at flere kommer ut i arbeidslivet. Det er både fra KS, fra Aetat og fra mange andre vist til at man får flere i arbeid. Det må være et dilemma at når man stopper opp og forandrer lovverket nå, vil det kanskje føre til mer overtidarbeid ute blant dem som i dag har arbeid. Vi ønsker å legge til rette for at funksjonshemmede skal komme ut i arbeid, og vi mener at dette med midlertidige ansettelser vil være med på å løse de problemene de har.

I tillegg må jeg si at jeg er forundret over at SV, med den interessen som Karin Andersen nå legger for dagen for at funksjonshemmede skal ut i arbeid, i budsjettbehandlingen ikke ville støtte Fremskrittspartiets forslag om å øke innsatsen for skjærmede tiltak og legge til rette for det.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [11:03:43]: Jeg merket meg at representanten Kenneth Svendsen mente at det at arbeidsmiljøloven nå gjeninntar i formålsparagrafen at det skal være en vernelov og ikke en lov som sidestiller vern av arbeidstakere med markedsbehov, er en form for å betale tilbake LOs støtte til Arbeiderpartiet i valgkampen. Siden mitt parti ikke har mottatt noen slik støtte, og dermed ikke har noe å betale tilbake, undrer jeg meg på begrunnelsen

for at Kenneth Svendsen bruker en slik form. Vi hadde jo en høringsrunde med alle fagorganisasjonene, og jeg mener å ha registrert at det var et samlet antall fagorganisasjoner som sterkt understreket at det var viktig å få tilbake arbeidsmiljøloven som en vernelov for arbeidstakerne, og at de avviste den nye formålsparagrafen som ble vedtatt i juni. Registrerte Kenneth Svendsen det samme, eller registrerte han bare LOs signaler?

Kenneth Svendsen (FrP) [11:04:58]: Det er vel det som er den store forskjellen mellom Fremskrittspartiet og SV, Senterpartiet og Arbeiderpartiet – den rød-grønne regjeringen. De registrerte stort sett mest det som kom fra LO, og så registrerte de det som kom fra arbeidstakerorganisasjonene. Fremskrittspartiet tok høyde for å registrere alle innspillene som kom – også fra KS, som jeg har nevnt tidligere, og fra Aetat, som jeg også har sagt tidligere – og forskningsrapporter som viser akkurat det samme som vi har sagt gang på gang.

For øvrig kan det være interessant å merke seg at Senterpartiet vel ikke er det partiet som har vært mest på banen i denne saken. Det er Arbeiderpartiet og SV. Og det er vel nettopp fordi de har mer å betale tilbake enn Senterpartiet.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Martin Engeset (H) [11:06:16]: Dagen i dag er en trist dag for svake grupper som i dag har problemer med å komme seg inn på arbeidsmarkedet, for ungdom og innvandrere. Det er en trist dag for småbedrifter og gründere i særdeleshet og næringslivet i sin alminnelighet, dels fordi Regjeringens forslag til endringer i arbeidsmiljøloven representerer et stort tilbakeskritt i arbeidet for å skape et mer inkluderende arbeidsliv.

Den nye loven – eller rettene sagt den gamle loven – som i dag kanskje blir vedtatt, er ikke tilpasset dagens arbeidsliv, men gårsdagens. Ja ikke bare gårsdagens, men et arbeidsliv fra forrige århundre, et arbeidsliv som knapt nok eksisterer lenger. Jeg er helt sikker på at de foreslåtte endringene tvert imot fører til et mer ekskluderende arbeidsliv.

Jeg er spesielt skuffet over at Regjeringen vil innskrenke adgangen til midlertidige ansettelser. Dette vil gjøre det vanskeligere for grupper med liten erfaring og formell kompetanse å komme seg inn på arbeidsmarkedet. Regjeringens forslag rammer blant annet ungdom og innvandrere med full kraft. Nå forspilles mulighetene for mange til å få en fot innenfor arbeidsmarkedet. Det er trist for alle dem som hadde fortjent en sjanse – fortjent en sjanse til noe annet enn passive tiltak eller ledighetstrygd.

En rekke undersøkelser blant norske bedriftsledere har vist at de vil ansette flere dersom adgangen til midlertidige ansettelser blir utvidet. For eksempel gjennomførte NHO en undersøkelse blant nesten 800 bedrifter i september i år hvor hele 75 pst. svarte at de ville ansatt flere dersom adgangen til midlertidig ansettelse ble utvidet. Det er videre verdt å merke seg at Regjeringens eget ekspertorgan når det gjelder inkluderende arbeidsliv, Aetat, un-

der høringsrunden om Arbeidslivslovutvalgets innstilling fremførte et varmt forsvar for å utvide adgangen til midlertidig ansettelse. Aetat skrev følgende:

«Etaten har erfaring med at vikarjobber/midlertidige ansettelser er en viktig innfallsport til arbeidsmarkedet. *Aetat* påpeker at den som er ansatt som vikar eller midlertidig ansatt får mulighet til å vise sine kvalifikasjoner, noe som igjen kan føre til fast ansettelse. *Aetat* viser til en egen oppfølgingsundersøkelse av tidligere arbeidssøkere, som understøtter at midlertidige stillinger fungerer som inngangsport til arbeidsmarkedet.»

Jeg kan ikke se noen annen grunn til at Regjeringen har valgt å overse rådene fra sine egne eksperter på inkluderende arbeidsliv, enn at de ikke samsvarer med ordrene fra regjeringspartienes hovedsponsor, LO.

Også Kommunenes Sentralforbund, KS, er kritisk til forslaget om å reversere den vedtatte bestemmelsen om midlertidige ansettelser. De skriver i sin høringsuttalelse:

«KS er av den oppfatning at endringene ville ha bidratt til at flere som står utenfor arbeidslivet ville kunne fått prøve seg. (...) Nå vil det være fare for at det i mindre grad vil bli foretatt nyansettelser. Ikke minst for kommunesektoren ville en slik oppmykning bedret rekrutteringssituasjonen for grupper det vil bli stort behov for i framtiden.»

I klartekst: Hvis Regjeringen skal makte å følge opp sine løfter om bl.a. 10 000 flere ansatte i pleie- og omsorgssektoren, så er ikke en arbeidsmiljølov i full revers den rette veien å gå. Det kan dessuten nevnes at arbeiderbevegelsens eget forskningsinstitutt, Fafo, har forsket på midlertidige ansettelser og funnet ut at hele 75 pst. av midlertidig ansatte har gått over til fast stilling i løpet av en toårsperiode.

For Høyre har det hele tiden vært slik at fast ansettelse fortsatt skal være hovedregelen i norsk arbeidsliv. La det ikke herske tvil om det. Men det å ha en midlertidig jobb å gå til må da vel være langt bedre enn ikke å ha noen jobb i det hele tatt! Det er imidlertid viktig å unngå at arbeidstakere tvinges til å bli gående i langvarige midlertidige tilsettingsforhold. Nettopp derfor fikk vi på plass i den loven som nå skal reverseres, en maksimumsperiode for midlertidige ansettelser på fire år og i tillegg til dette en særskilt bestemmelse om rett til fast ansettelse etter ett år i de tilfeller der man har vært midlertidig ansatt etter den nye generelle bestemmelsen om midlertidig ansettelse. Videre ble prinsippet om at midlertidig ansatte har rett til å fortsette hvis arbeidet videreføres, lovfestet, slik at det ikke skulle være mulig å bytte ut én midlertidig ansatt med en annen. Såkalte serieansettelser i samme midlertidige engasjement skulle heller ikke være tillatt.

Den lovmessige adgangen til midlertidige ansettelser som vi åpnet for gjennom lovvedtaket 6. juni 2005, ble med andre ord rammet inn juridisk på en så god og oversiktlig måte at det ikke skulle være noen grunn til å frykte et misbruk. Ei heller var det noen som helst saklig grunn til å bruke en slik vulgærargumentasjon om den nye arbeidsmiljøloven som Arbeiderpartiet og SV betjente seg av gjennom den «lange valgkampen». Den tjente kun ett

(Engeset)

formål: å tegne et svært karikert bilde av deres politiske motstanderes politikk, argumentere mot dette bildet og fremstille oss som mente noe annet, som ondskapsfulle mennesker som ville herse med arbeidsfolk. Og det hele hadde altså bare ett mål for øye, nemlig å vinne valget. Jeg kunne brukt sterke ord om den typen politisk atferd og retorikk, men jeg skal la det ligge i denne omgang.

Høyre er også kritisk til at Regjeringen ønsker å gjeninnføre detaljreguleringen av overtiden og frata arbeidstakerne muligheten til selv å avtale utvidet overtid. Dette kan ikke betegnes som noe annet enn en ren umyndiggjøring av arbeidstakerne og en tviholdelse på pampeveldets makt over den enkelte ansatte. Hvorfor i all verden kan ikke arbeidsgiver og arbeidstaker ha lov til å inngå arbeidstidsavtaler på den enkelte bedrift som passer begge parter? For eksempel må det vel kunne være helt greit å lage en avtale som gjør det mulig å hente ungene tidligere i barnehagen og heller jobbe mer på andre tidspunkter, eller jobbe hjemmefra. Dette er både i arbeidstakers og arbeidsgivers interesse.

Videre har Regjeringen valgt å fjerne henvisningen i lovens formålsparagraf til samfunnets og bedriftenes behov, fordi det «er et brudd med arbeidervernlovgivningens historiske tradisjon». Det har åpenbart ikke falt arbeidsminister Bjarne Håkon Hanssen inn at arbeidslivet heldigvis har forandret seg svært mye siden arbeidervernlovgivningen i Norge første gang ble innført. Vi skal fortsatt ha en arbeidsmiljølov som sikrer arbeidstakerne trygge og forsvarlige arbeidsvilkår. I tillegg til dette stiller imidlertid dagens arbeidsliv helt andre krav til fleksibilitet og individuelle løsninger enn det som var tilfellet på slutten av 1800-tallet, da den første arbeidervernlovgivningen ble innført.

Da jeg hørte saksordføreren innlegg her i dag, må jeg si at jeg hadde en sterk følelse av at han ønsket å dyrke det gamle bildet av klassesamfunnet som preget fremveksten av industrisamfunnet i forrige århundre. Det synes jeg ikke dagens arbeidsmarked og dagens arbeidstakere fortjener. Jeg tror vi gjør arbeidsmarkedet og arbeidstakerne en stor tjeneste ved å ha et litt mer nyansert syn på hvordan arbeidsmarkedet faktisk ser ut.

Den arbeidsmiljøloven som ble vedtatt i juni 2005, var resultat av en lang og grundig prosess der alle arbeidslivets parter var tatt med på råd. Resultatet ble en balansert lov, hvor det var foretatt viktige avveininger og hensyn, og hvor sluttresultatet ble godt for både arbeidstakerne, arbeidsgiverne og samfunnet. Jeg synes derfor det er veldig synd at Regjeringen nå har valgt å reversere den vedtatte loven på flere viktige punkter etter en «høringsprosess» på kun to dager, og hvor høringsnotatet var lekket til en av partene, nemlig LO, på forhånd. Lekkasjen har heldigvis statsråden beklaget dyrt og hellig og forsikret om at slikt ikke skal gjenta seg.

Det siste vi trenger, er en arbeidsmiljølov som skrur klokken tilbake, og som gjør det vanskeligere å skape arbeidsplasser i Norge.

Hvis Regjeringens forslag blir vedtatt, og det er det jo dessverre all grunn til å regne med, står vi igjen med en

enda mer rigid arbeidsmiljølov enn den vi hadde før den nye loven ble vedtatt i juni i år. Bjarne Håkon Hanssens arbeidsmiljølov i revers vil svekke grunnlaget for økt sysselsetting. Og kanskje verst av alt: Den vil bygge høyere barrierer mellom dem som er innenfor og dem som er utenfor arbeidslivet.

S i g v a l d O p p e b ø e n H a n s e n hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Eva Kristin Hansen (A) [11:16:12]: Arbeidstilsynet publiserte 4. oktober en artikkel om midlertidig arbeid og helse. Den viser til en finsk gjennomgang av 27 vitenskapelige studier i flere forskjellige land. Den viser en høyere forekomst av psykiske problemer blant midlertidig ansatte enn blant fast ansatte. Gjennomgangen viser også til en svensk undersøkelse, hvor 20 pst. av de korttidsansatte hadde hatt økonomiske problemer, og mer enn halvparten av dem som ble spurt, hadde hatt problemer med å få lån. Flere av studiene viser dessuten at midlertidig ansatte har høyere risiko for yrkesskader.

Mitt spørsmål til representanten Engeset er: Deler han noen av de bekymringene som en rekke studier viser i forhold til negative konsekvenser ved bruk av midlertidige ansettelser? Eller velger Høyre å ignorere det de viser?

Martin Engeset (H) [11:17:24]: Jeg for min del er mest opptatt av og fornøyd med at 75 pst. av dem som prøver seg i en midlertidig jobb, får fast jobb etter noen tid. Det er jeg mest fornøyd med.

Undersøkelser som sammenligner psykiske helseproblemer mellom dem som er midlertidig ansatt og fast ansatt, kan sikkert være interessante nok. Men jeg tror det hadde vært atskillig mer interessant å undersøke forskjeller i psykisk helse mellom dem som hadde en jobb, og dem som ikke hadde en jobb, og som i årevis står utenfor arbeidsmarkedet uten å få en sjanse til å prøve seg. Akkurat det poenget synes jeg kanskje Arbeiderpartiets representanter burde være mer opptatt av.

Karin Andersen (SV) [11:18:25]: Det er grunn til å spørre Høyre mer om dette med midlertidige ansettelser. De argumenterer for at det i dag er slik at en andel av dem som er midlertidig ansatt, får fast ansettelse. Men det har sammenheng – en klar sammenheng – med at dagens lovverk ikke hjemler midlertidig ansettelse som en generell og åpen adgang for arbeidsgiverne. Ser ikke Høyre at det er en klar sammenheng her, og at det forholdet ville forskyve seg kraftig i retning av at man ville få mange flere midlertidige ansettelser, og at det ville fortsette som en permanent tilstand for svært mange arbeidstakere, kanskje spesielt for dem som stiller svakest, nemlig funksjonshemmede? For det er også sånn at en del funksjonshemmede trenger tilrettelegging på arbeidsplassen. Tror representanten Engeset og Høyre at en arbeidsgiver vil gå til ganske kostbar tilrettelegging av en arbeidsplass for å ansette en funksjonshemmet midlertidig i en stilling?

Martin Engeset (H) [11:19:51]: Denne voldsomme motstanden mot midlertidig ansatte og muligheten for å bruke det virkemidlet, har jeg egentlig store problemer med å forstå, ikke minst tatt i betraktning alle de tunge høringsinstansene som mener at det er et viktig virkemiddel og en god innfallspport til arbeidsmarkedet for svake grupper. Jeg har i mitt innlegg vist til hvordan Aetat f.eks. med styrke hevder det. Jeg har også vist til forskning fra Fafo som peker på at mange av dem som får midlertidig ansettelse, også etter hvert får seg fast jobb, som jo må være hovedmålet.

Ellers tror jeg også at den sterke språkbruk som blir benyttet i forhold til å karakterisere den nye arbeidsmiljøloven, som altså dessverre aldri kommer til å tre i kraft, er mer betinget av at indremedisinske politiske behov gjør den nødvendig.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [11:21:23]: Jeg merket meg at representanten Engeset mente at det å opprettholde bestemmelsene i gjeldende arbeidsmiljølov, som jo flertallet her går inn for, vil være å føre vårt arbeidsliv tilbake til tilstandene i forrige århundre. Nå er jo det i seg selv et litt pussig resonnement, kanskje. Men samtidig mener vel jeg når jeg leser avisene nå om dagen, når en ser de daglige oppslag om hvordan arbeidslivet faktisk fungerer der ute i byen på bygg- og anleggsplassene f.eks., at det å få tilbake 1990-årenes arbeidssituasjon i Norge kanskje ikke var så galt.

Også Engeset mener at det er LO som hovedsponsor som står bak flertallet. Underkjenner Engeset den kompetanse f.eks. sykepleiernes, lærernes, akademikernes og øvrige yrkestakeres organisasjoner har, når de til komiteen har sagt akkurat det samme som LO i denne sammenheng?

Martin Engeset (H) [11:22:42]: Nei, jeg underkjenner ingen, men jeg understreker Stortingets ansvar som lovgiver i forhold til å avveie ulike hensyn mot hverandre og vedta en helhetlig og balansert lov som ivaretar hensynet både til arbeidstakere, arbeidsgivere og samfunnets behov. Det føler jeg på ingen måte at den reverserte arbeidsmiljøloven som blir vedtatt i løpet av dagen, gjør på noen god måte.

Ellers er det grunn til å legge til at oppstarten til dette lovarbeidet, som førte til lovvedtaket i juni, kom i stand ved nedsettelsen av det såkalte Arbeidslivslovutvalget, som Stoltenberg-regjeringen i sin tid satte ned. Det var begrunnet ut fra et stort behov for å modernisere arbeidsmiljøloven, og da regjeringen fremmet sitt forslag, sa arbeidsmiljølovens far – altså til den opprinnelige arbeidsmiljøloven, fra 1970-tallet – Thorbjørn Berntsen, at det ikke var tunge grunner til å mobilisere den store krigen mot regjeringens lovforslag. Det burde man ha merket seg, men det overså man tydeligvis fullstendig blant de nåværende regjeringspartier.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Karin Andersen (SV) [11:24:13]: Norge har en av verdens mest effektive økonomier, og det til tross for, eller kanskje på grunn av, at vi også har og har hatt en god arbeidsmiljølov og gode lønns- og arbeidsvilkår. Ja, fordi vi tar vare på arbeidskraften, den menneskelige ressursen, som er den aller viktigste, viser vi også gode økonomiske resultater. Det viser at konflikten mellom det å ha en svært god vernelov og et høyt nivå på velferden, og det å være effektiv, konkurransedyktig og lykkes faktisk ikke eksisterer.

Formålet med det vi skal gjøre i dag, er nettopp å ta enda bedre vare på det som er landets viktigste ressurs, nemlig arbeidskraften. For hvis vi ser oss om i samfunnet nå, ser vi at et av de virkelig store problemene er utstøting av arbeidslivet, ekskludering fra arbeidslivet, og at stadig flere makter å stå til pensjonsalderen. Det er jo alle enige om når vi diskuterer disse spørsmålene i et litt større perspektiv. Da må vi se på hvordan lover og regler som regulerer arbeidsmarkedet, er en viktig bit av dette. I tillegg har vi vedtatt rammene for en pensjonsreform som ser ut til å bli slik at vi forventer at folk skal stå enda lenger før de kan få full pensjon. Da blir det enda viktigere at rammene rundt dem som skal være i arbeidslivet, blir slik at det gjør det mulig for flere både å komme inn, å være der og å stå til pensjonsalderen.

I tillegg dreier også arbeidsmiljøloven seg om fordeling av makt i samfunnet. Jeg skal komme litt inn på det seinere. Men noe av det viktige med en slik lov er at man i formålet avspeiler det som er viktigst. Derfor er SV veldig glad for at vi nå får en vernelov, slik som arbeidsmiljøloven var. Poenget med det er at det er slett ikke noe gammeldags. Det er faktisk noe svært moderne, nytt i det politiske liv, og det er en moderne ting som vi bør beholde. Det sier noe vesentlig om nettopp det jeg innledet med, nemlig at arbeidskraften er den viktigste ressursen, som et land må ta vare på og forvalte fornuftig på en slik måte at både den enkelte og samfunnet får mest mulig ut av den, og at man ikke opplever skade og utnyttning.

Et av de grepene som den forrige regjeringen var veldig opptatt av, var at man skulle fjerne noen av de bestemmelsene som gikk på struktur i lovverket. Da har jeg behov for å sitere hva Statens arbeidsmiljøinstitutt skrev om slike endringer i lovverket rundt arbeidsmiljøloven, når det dreier seg om forenkling og fjerning av enkeltbestemmelser som bl.a. gav den enkelte arbeidstaker mulighet til å søke råd og bistand hos tillitsvalgt, f.eks. når det gjelder overtid. De skrev:

«Spørsmålet er imidlertid hvilke gruppers behov som skal ivaretas i situasjoner der for eksempel arbeidstakere og arbeidsgivere har forskjellige interesser, eller der de svakeste arbeidstakergruppene kan ha helt forskjellige interesser i forhold til de «unge og sterke».

Rammepreget regulering kan lett tjene den sterkeste parten, mens klare, detaljerte og kontrollerbare grenser vil tjene den svakeste. Et eksempel på overgang til rammepreget regulering er endringen i overtidsbestemmelsene som ble vedtatt allerede i 2003. Da fjer-

net man detaljerte bestemmelser om overtid. Dermed gjelder det nå mer allmenne regler om at arbeidstiden ikke må utsette folk for uheldig belastning, helse- eller sikkerhetsrisiko. Økt konkurranse gir krav om stor «overtidsvilje».

Da er det ikke vanskelig å se hvem det er som vinner i en slik situasjon, og da vil det i mange bransjer være veldig store forventninger om økt overtid utover vanlig arbeidstid. Det kan få store konsekvenser for mange. Det betyr at når man beholder en forholdsvis detaljert bestemmelse på slike områder, er det et politisk formål med det, nemlig at man vet at detaljerte bestemmelser verner de som konkurrerer dårligst for seg sjøl og alene. Viktige hensyn for denne regjeringen og for SV i regjeringen er at vi skal ha lovbestemmelser som tar hensyn til dem som konkurrerer dårligst. De som konkurrerer godt, konkurrerer veldig godt åkkesom. Det er endringer i arbeidslivet nå som gjør at flere har frie stillinger, og også mange som ønsker seg en økt grad av fleksibilitet, og da imøteser jeg opposisjonens støtte bl.a. til forsøk med 6-timersdag osv., som kan gi folk en økning i den fleksibiliteten. Det kan være interessant å se. Men det er fremdeles store arbeidstakergrupper som ikke kan nyte godt av det. Den andre siden av det er at også i de yrkene der en ønsker seg en økt fleksibilitet, er det noe som kalles «honningfella», som er ganske kjent: Mange yrker er veldig spennende. Det blir en manglende overgang mellom arbeid og fritid, og folk ender opp som totalt utbrente og utslitte 30-åringer. Jeg har vanskelig for å se for meg at de menneskene greier å stå til pensjonsalderen, som vi nå ønsker at flere og flere skal gjøre.

Sammenhengen mellom uhelse og overtid er også kjent. Da vi behandlet saken i vår, la Statens arbeidsmiljøinstitutt fram en hel rekke internasjonale studier som viste hvordan overtid og ikke minst omstillinger etter New Public Management og høyresidens prinsipper skapte mye utrygghet, mye uhelse og mye utstøting fra arbeidslivet. Den forskningen viste tydelig at folk blir syke av det. Derfor er det viktig for SV og for Regjeringen å regulere dette slik at vi minsker den risikoen for flere.

Så til spørsmålet om flere midlertidige ansettelser. Det har allerede vært mange runder på det i dag. Muligheten for flere midlertidige ansettelser fører ikke til at det blir flere jobber og flere ansatte. Det gjør dessverre ikke det. Det er også slik at de som har skoen på, nemlig de som er yrkeshemmede og funksjonshemmede, er helt entydige i sitt råd til oss, at dette ikke virker for dem, bl.a. fordi arbeidsgiverne er nødt til å tilrettelegge arbeidsplassen mer for en som er funksjonshemmet, enn for en som er funksjonsfrisk. Jeg må si at hvis det hadde vært meg som skulle ha ansatt noen og vært en økonomisk rasjonell arbeidsgiver, hadde jeg selvfølgelig valgt den som jeg ikke hadde behov for å tilrettelegge for, hvis mitt behov var midlertidig. Det er også slik at det i dag er mange som er midlertidig ansatt, så loven er verken trang eller umulig å praktisere. Den er veldig praktikabel.

Det er flere forhold som ikke tas opp i denne proposisjonen som vi behandlet i vår, som vi ønsker å komme tilbake til i forbindelse med proposisjoner framover. Det

dreier seg bl.a. om endringer på arbeidsmarkedet, som vi har sett veldig tydelige tegn på nå i det siste, bl.a. at man på eiersiden, altså på arbeidsgiversiden, har fått veldig komplekse eierstrukturer. Det har ikke blitt gjenspeilet ordentlig slik loven nå foreligger. Det ble nedsatt et utvalg, Konsernutvalget, som var ferdig med sitt arbeid i 1999, og det grep fatt i disse problemene, på flere områder, bl.a. dette med hva slags ansvar en hovedentreprenør, hvis jeg skal bruke det begrepet, har for det som skjer hos underleverandører, eller underentreprenører, og overfor de innleide arbeidstakerne. Dette ville det være naturlig å følge opp videre, fordi også domstoler har slått fast at det kan være behov for et utvidet arbeidsgiverbegrep, slik at man kan følge med i tida, og sørge for at man har et lovverk som håndterer situasjonen på noen av de arbeidsplassene som det kanskje er vanskeligst å kontrollere, og på noen av de arbeidsplassene der vi i dag vet at det foregår omgåelse av både dette lovverket og kanskje også lovverk som er knyttet til andre sider av dette, bl.a. til sosial dumping. Så her imøteser SV at man går igjennom lovverket framover og bl.a. bedrer dette.

Helt til slutt: Når det gjelder praktiseringen av overtidsbestemmelsene, vil jeg bare henlede oppmerksomheten på det som står i innstillingen, nemlig flertallets intensjon om at redusert bruk av overtid skal ligge fast, både når det gjelder avgrensning i volum og avgrensning av andelen som skal unntas fra bestemmelsen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Robert Eriksson (FrP) [11:34:42]: Representanten var inne på to forhold, både det med overtid og midlertidige ansettelser. La meg først få stille et spørsmål til det representanten sa om midlertidige ansettelser, nemlig at midlertidige ansettelser ikke fører til flere jobber og flere ansatte. Jeg ble i går kontaktet av to bedrifter fra Trøndelag som i stor grad har brukt midlertidige ansettelser for å få til faste ansettelser på sikt, noe som fungerer veldig godt. Problemet er at noen bedrifter må begynne å sende hjem folk hvis denne loven blir realisert. Hvilken dokumentasjon er det Andersen viser til? Det kunne det i alle fall være greit for Stortinget å vite, når en ser at det ikke er tilfelle at det blir slik.

Det andre er at stadig flere ønsker fleksibilitet i sin hverdag og ønsker å jobbe overtid. Hvordan skal Andersen fange opp den fleksibiliteten? Eller er det slik at representanten ønsker å utvide begrepet «frie, uavhengige stillinger»?

Karin Andersen (SV) [11:35:55]: Denne replikken må bero på et par misforståelser. Det lovverket som representanten viser til at disse bedriftene har benyttet, ligger fast. Det er det lovverket vi har tenkt å fortsette med. Så disse bedriftene kan fortsette å ha midlertidig ansatte, slik som i dag. Det er ingen innstramming i forhold til dagens lovverk. Det lovverket som ble vedtatt i vår, har aldri vært satt ut i livet og ikke praktisert. Grunnen til at vi ikke er

bekymret for dette, er jo at det er fullt mulig å ha midlertidig ansatte.

Så til det siste: Jeg vil anbefale representanten å lese hva som står i innstillingen. Der står det at intensjonen om å stramme inn ligger fast. Det gjelder bestemmelsene om overtid, et vedtak som vi faktisk gjør i dag. Så varsler vi at vi skal gå gjennom dette begrepet, for intensjonen om å avgrense gruppen som skal kunne jobbe mer overtid, ligger også fast. Det skal vi komme tilbake til når utvalget har utredet dette, slik at vi får en avgrensing i lovverket som det er mulig å forholde seg til og praktisere.

Martin Engeset (H) [11:37:18]: Regjeringens forslag til reversering av arbeidsmiljøloven har blitt møtt med sterke og tungtveiende protester fra mange hold, bl.a. fra Kommunenes Sentralforbund – KS. KS er jo en organisasjon som de nåværende regjeringspartier ofte lånte øre til da de var i opposisjon.

Jeg håper derfor at det gjør et visst inntrykk at KS gir Regjeringens forslag strykkarakter på en rekke viktige punkter – jeg siterer fra høringsuttalelsen:

«Nå vil det være fare for at det i mindre grad vil bli foretatt nyansettelser. Ikke minst for kommunesektoren vil en slik oppmyking bedre rekrutteringssituasjonen for grupper det vil bli stort behov for i framtiden.»

I Nationen den 30. november uttaler KS bl.a. at reverseringen av arbeidsmiljøloven

«fører til at kommunene i større grad vil kjøpe tjenester i markedet for å oppfylle midlertidige behov».

Gjør ikke disse kraftige advarslene fra KS overhodet inntrykk på representanten Karin Andersen?

Karin Andersen (SV) [11:38:29]: Nei, SV kjenner igjen – for å si det slik – gammeldags arbeidsgiverpolitikk, uansett hvem det er som framfører den.

Når det gjelder kommunesektoren, vil man med denne regjeringen ha anledning til å ansette mange flere i de stillingene man har behov for, og det vil bedre seg framover.

Vi ser også kritisk på arbeidsgivere i offentlig sektor – bl.a. i kommunesektoren – som f.eks. ansetter veldig mange mennesker i små stillinger, med små stillingsbrøker, og som ønsker å bruke midlertidige ansettelser – men ikke for å bygge opp kompetanse og sikre arbeidstakerne gode arbeidsvilkår. Da er vi like kritiske, uansett om det er en offentlig eller en privat arbeidsgiver. Vi ønsker nemlig at flere skal kunne stå i hel stilling, og at de skal få en fast ansettelse. Men vi ønsker altså å støtte kommunesektoren med en økonomi som gjør at den både har råd til å ansette dem de trenger, og har råd til å gi gode arbeidsvilkår til sine ansatte.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [11:39:45]: Etter behandlingen av arbeidsmiljøloven i juni tok Samarbeidsregjeringen initiativ overfor partene i arbeidslivet for å få dem til å diskutere og konkretisere hvordan prinsippet om lik arbeidstid for ulike arbeidstidsordninger med samme belastningsgrad skulle gjennomføres i praksis. Dette skjedde på bakgrunn av en bred flertallsmerknad. I Soria

Moria-erklæringen støtter nå regjeringspartiene denne framgangsmåten.

Er representanten Karin Andersen fornøyd med at den avgåtte regjeringen så raskt fulgte opp denne merknaden og fikk etablert samarbeid mellom partene? Dersom partene ikke skulle komme til enighet, vil da SVs avvikende standpunkt i saken fra juni bli Regjeringens standpunkt? Eller vil SV nok en gang måtte bevege seg når de nå må ta ansvar for sine meninger?

Karin Andersen (SV) [11:40:49]: Tempoet i saken om turnus og skift er SV og jeg ikke spesielt fornøyd med, for det er en sak som har en over ti år gammel historie, som har vært en urettferdighet som har ligget der hele tiden, og som vi alle sammen har visst om. Men vi fikk på en måte en omdreining på det i vår da vi diskuterte det, og vi er sjølsagt veldig glad for at den forrige regjeringen satte i gang et arbeid for å få dette på plass.

For SV er dette en veldig viktig sak. Dette var faktisk det første Dokument nr. 8-forslaget jeg fremmet på Stortinget den første uken jeg var her, for å få på plass dette for åtte år siden, så her er utålmodigheten vår stor. Men vi føler trygghet for at den regjeringen som sitter nå, står fast på det som står i Soria Moria-erklæringen om dette spørsmålet, og fører den saken i havn, fordi det er helt urimelig at stillinger som går i turnus, og som har samme belastning som de som går i tredelt skift, skal ha ulik arbeidstid og dermed bli belønnet på ulik måte.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [11:42:11]: Arbeid er vårt aller viktigste velferdsgode. Det er en helt nødvendig kilde til inntekt for de aller fleste av oss og gir skatteinntekter som sikrer et godt offentlig velferdstilbud. Arbeid gir fellesskap med andre, og arbeidsplassen er et sted hvor hver enkelt legger ned betydelig med både tid og engasjement.

De aller fleste nordmenn trives på jobb. De får utfordringer som er håndterbare, har et godt forhold til sin arbeidsgiver og setter pris på samværet med arbeidskollegaer.

Det er viktig å huske på dette i en debatt om arbeidsmiljøloven. Både lenge før valgkampen og i selve valgkampen har det blitt brukt veldig følelsesladde begreper om hvor rått og brutalt arbeidslivet er, og hvor mye mer rått og brutalt det ville bli med de endringer som den forrige regjeringen foreslo. Kanskje heltidsansatte på Youngstorget synes dette er treffende, men det stemmer lite med dagens virkelighetsbilde.

Arbeidsmiljøloven skal sikre at langsiktige vernehensyn ikke blir glemt eller nedprioritert av arbeidsgivere og arbeidstakere. Den skal fremme et arbeidsliv som skal skape verdier. Det er det tryggeste grunnlaget for i det hele tatt å ha arbeidsplasser på lengre sikt. Men det skal være klare rammer for hvordan disse verdiene skapes, slik at det ikke skjer på bekostning av arbeidstakernes fysiske og psykiske helse.

I formålsbestemmelsen for arbeidsmiljøloven, slik den ble formulert av den forrige regjeringen, er det lagt vekt på at loven skal bidra til et helsefremmende arbeidsliv og et inkluderende arbeidsliv i tråd med arbeidstakernes, virksomhetenes og samfunnets behov. Det er merkelig at den nye regjeringen ikke ser at disse tre har felles interesse av å sikre arbeidsmiljø som gir et inkluderende arbeidsliv som resultat.

Samarbeidsregjeringen styrket arbeidstakernes rettsstilling. Arbeidsgivernes plikt til å legge til rette for fullt forsvarlige psykososiale arbeidsforhold, rett til fleksibel arbeidstid, fortrinnsrett for deltidsansatte ved nyansettelser og klarere tidsrammer for midlertidige ansettelser var noen av disse punktene. På andre punkter ble arbeidsgivernes risiko ved nyansettelser redusert, og det ble gitt større tillit og avtalefrihet til den enkelte arbeidsgiver og arbeidstaker.

Arbeidslivet blir mindre ensartet. Derfor var det behov for en mer rammepreget lov, men fortsatt med klare rammer som sikret hensynet til vern. For Kristelig Folkeparti var – og er – det en viktig målsetting å bygge ned barrierene mellom dem som er innenfor, og dem som er utenfor arbeidslivet.

LO er nok fornøyd med de lovendringer som regjeringspartiene vedtar i dag. Men etter Kristelig Folkepartis mening er det de mindre velorganiserte arbeidstakere eller arbeidssøkere som har mest grunn til å beklage de vedtakene som gjøres i dag. Det blir ikke flere arbeidsplasser av å øke arbeidsgivers risiko ved nyansettelser. Det blir ikke færre arbeidsledige av å stimulere bedriftene til å pålegge overtid framfor å ansette midlertidig. Det blir ikke flere arbeidstakere som får innflytelse over hvordan egen arbeidstid skal organiseres når arbeidstakernes avtalefrihet innskrenkes. Det blir ikke flere gründere som vil satse på egen virksomhet når de føler at Regjeringen blåser av alle deres argumenter om fleksibilitet i oppstartsfasen. Det er ikke i pakt med målet om et inkluderende arbeidsliv å forsterke kløften mellom de etablerte og dem med svakere tilknytning til arbeidslivet, slik jeg mener regjeringspartiene gjør.

Jeg har merket meg at KS sier at det ikke blir flere faste ansettelser med en tilbakeføring til § 58 A i dagens lov, og de beklager reverseringen i en tid med behov for rekruttering. De minner også om at 13 av 16 medlemmer i Arbeidslivlovutvalget ønsker en oppmyking.

Regjeringspartiernes argumentasjon og kuvending når det gjelder såkalte særlig uavhengige stillinger, er underlig. Hvis detaljerte arbeidstidsbestemmelser virkelig er viktig for arbeidervernet, rimer det samtidig svært dårlig å frata en betydelig arbeidstakergruppe det samme vernet. Under høringene ble våre standpunkter delt av samtlige arbeidstakerorganisasjoner, LO inkludert.

Samarbeidsregjeringens lovforslag var en klar verne- lov. Men den var mer framtidsrettet, mer balansert og mer rettfærdig enn den loven som nok blir vedtatt i dag. Jeg anbefaler derfor fortsatt loven slik den var.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sverre Myrli (A) [11:47:41]: Det var voldsomt til forskjærlighet de gamle regjeringspartiene har fått til KS når det gjelder én eneste sak. Alle andre saker KS har tatt opp de siste åra, ikke minst økte overføringer til Kommune-Norge, ble blankt avvist av disse partiene. Det er interessant.

Altfor mange støtes ut av arbeidslivet i dag. Arbeidslivet er for mange tøft og brutalt. Det trengs et varmere, mer menneskelig og mer inkluderende arbeidsliv i Norge. Jeg har mange ganger hørt Woie Duesund og andre fra Kristelig Folkeparti snakke om at vi trenger et varmere og mer menneskelig samfunn, et varmere og mer inkluderende arbeidsliv. Spørsmålet mitt er rett og slett: Hvordan rimer dette med partiets syn på den liberaliseringspartiet står for når det gjelder arbeidsmiljøloven?

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [11:48:52]: Det er kanskje ikke så underlig at vi siterer KS ganske mye, for på høringen var faktisk KS enig med oss på alle punkter unntatt ett. Så jeg syns ikke det er rart. Det er det samme Arbeiderpartiet gjør i forhold til LO.

Når det gjelder et varmere samfunn, mener vi at det aller viktigste og største skillet i dag går mellom dem som har arbeid, og dem som ikke har arbeid. Skillet går ikke mellom dem som er midlertidig ansatte, og dem som har fast ansettelse. Det viktige er å ha et arbeid. Vi mener at en midlertidig ansettelse er en god måte å komme inn i arbeidslivet på. Der er det grupper som til nå har vært utenfor. Man har nevnt funksjonshemmede, unge og innvandrere. Det beste vi kan gjøre, er å skaffe dem arbeid, om enn midlertidig ansettelse. Da har vi senket terskelen for å komme inn.

Karin Andersen (SV) [11:50:07]: Det er riktig at den store forskjellen i samfunnet går mellom dem som har arbeid, og dem som ikke har arbeid. Da blir det veldig viktig at lovverket på dette området sikrer både at folk får arbeid – i hvert fall for SV er dette å ha et arbeid noe vi ser på som en rettighet – og at arbeidsforholdene skal være forsvarlige for alle, også for dem som ikke kan yte maksimalt hele tida. Da forundrer det meg litt at Kristelig Folkeparti er så ivrig etter å lytte bare til den ene siden i denne saken. Ikke vil de lytte til de funksjonshemmedes organisasjoner og heller ikke til f.eks. Statens arbeidsmiljøinstitutt, som har dokumentert grundig hvordan økt overtid fører til utstøting, sykdom og tidlig død, og gjør at vi ikke får et forsvarlig arbeidsmiljø. Ikke minst betyr det at de som i dag konkurrerer dårlig på arbeidsmarkedet, verken vil komme inn eller greie å være der. Hvorfor lytter ikke Kristelig Folkeparti til f.eks. forskningen på dette området?

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [11:51:28]: Jeg kan underskrive på at Kristelig Folkeparti lytter til forskningen. Mye av det som nå blir sagt om midlertidig ansettelse, gjelder faktisk i forhold til overtid. Grunnen til at vi forsvarer midlertidige ansettelser, er ikke at det fører til flere ansettelser, men at folk som allerede er i arbeid, jobber mer overtid, og overtid skal vi begrense. Her har vi en

ulik innfallsvinkel. Vi er enige om at vi skal ha vide rammer, med muligheter til å ha fleksibilitet og til å forhandle innenfor det individuelt. Men vi skal prøve å få ned overtiden. Det er vi enige om.

Når det gjelder det at en skal ha gode muligheter, er det slik at det ikke er lov å gi ulik lønn, ulik opplæring osv. til ansatte bare fordi de er midlertidig ansatt. Det står jo ganske mye i loven om likebehandling.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [11:52:41]: Jeg registrerer med en viss forskrekkelse at representantene fra både Framskrittspartiet, Høyre og nå også Kristelig Folkeparti blokkerer for enhver annen informasjon enn fra LO når det gjelder å ta innover seg arbeidstakerorganisasjonenes synsvinkler. Det er en masse kompetanse og kunnskap i flere organisasjoner – som kanskje står en del av oss nærmere enn LO – som har uttalt seg, men som blir fullstendig oversett.

Det jeg spesielt hadde lyst til å spørre om, er, med bakgrunn i Kristelig Folkepartis sterke engasjement for funksjonshemmede og innvandrere i arbeidslivet, hvorfor de mener at midlertidige ansettelser i den sammenheng vil være en åpning for funksjonshemmede spesielt. Jeg registrerer – og har latt meg informere om av de funksjonshemmedes egne organisasjoner – at de avviser dette som en viktig inngang i denne sammenheng. De støtter ikke åpningen for midlertidige ansettelser som et element i det å gi dem innpass i arbeidslivet. Hvorfor holder Kristelig Folkeparti da så sterkt fast på det? Lytter ikke også Kristelig Folkeparti til FFO og de andre?

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [11:54:01]: Jo, vi lytter til alle. Når det f.eks. gjelder unntak fra arbeidstidsbestemmelsen for særlig uavhengige stillinger, lytter vi faktisk til samtlige arbeidstakerorganisasjoner – LO, YS, Unio og Akademikerne – som er enige med oss. Vi lytter faktisk virkelig til dem.

Når det gjelder funksjonshemmede, holder jeg fast ved at det viktigste for dem er å få en mulighet til å prøve seg i arbeidslivet. Det er det aller viktigste. Ved en midlertidig ansettelse gjør en terskelen inn i arbeidslivet lavere for dem, men det må også mange andre virkemidler til for at de funksjonshemmede skal kunne greie å bli i arbeidslivet. Her har vi en jobb å gjøre alle sammen. Hvis Senterpartiet er interessert i dette, synes jeg det er merkelig at de ikke var med på å føre en litt mer aktiv attføringspolitikk. I budsjettet styrket vi akkurat den posten, og det er synd at ikke regjeringspartiene støttet det.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [11:55:32]: Jeg er glad for at vi fra Senterpartiet kan være en del av et nytt flertall som stopper innføringen av en arbeidsmiljølov som på flere områder ville svekket den trygghet og forutsigbarhet som er utviklet i arbeidslivet. Jeg er glad for at vi får på plass igjen en formålsparagraf som fører videre gjeldende lovverks fokus på arbeidstakervernet. Jeg er glad for at vi får på plass igjen bestemmelser som fastslår at midlertidige

ansettelser skal være et unntak og faste arbeidsforhold hovedregelen. Jeg er glad for at vi får på plass igjen bestemmelser som slår ring om normalarbeidsdagen gjennom å stoppe vesentlig liberalisering av overtidsbestemmelsene.

Komiteens mindretall beklager i innstillingen til Odelstinget at Regjeringen ikke har funnet det nødvendig å gjennomføre en bred høringsrunde om forslagene vi nå behandler. Det er vanskelig å se hva en slik høringsrunde skulle bringe av ny kunnskap utover det som framkom foran behandlingen av samme sak for et halvt år siden. Komiteen har imidlertid gjennomført sin høring. Jeg registrerer at det fra arbeidstakerorganisasjonene er en entydig oppfatning av at de lovendringer som ble vedtatt ved juni-behandlingen, svekket arbeidstakerinteressene, og at de derfor takker den nye regjeringen for at vi stopper iverksettelsen av det lovverket.

Etter en tid med fritt arbeidsmarked innenfor et utvidet EØS-område får vi daglig informasjon om et røffere arbeidsliv hvor arbeidsmiljøet utfordres. Arbeidstakere fra Øst-Europa ønskes velkommen som arbeidskraft, men med en lønn som er langt unna norsk nivå, også der hvor allmenngjøringsloven er satt i verk, med boligforhold under enhver kritikk, og med store mangler på verne- og sikkerhetstiltak.

Vi står også foran en omfattende debatt om hvordan vi skal forholde oss til nye EU-direktiver som kan utfordre norske arbeidsforhold. Iverksettelse av målsettingen om friere flyt av tjenester innenfor EU, og dermed EØS-området, kan komme til å bli en prøvestein på om den reservasjonsretten vi forhandlet oss fram til gjennom EØS-avtalen, har den betydning som våre forhandlingsansvarlige den gang sa den ville ha.

I denne situasjonen er jeg altså glad for at Stortinget understreker vår arbeidsmiljølov som en vernelov for arbeidstakerhensyn. Det vi trenger i dag, er det motsatte av mindretallets forslag om å endre fokuset i arbeidsmiljøloven, bort fra arbeidstakeren og over til markedets behov.

Midlertidige ansettelser er blant de hovedspørsmål det er stor og prinsipiell uenighet om partiene imellom. Vi har ca. 10 pst. av arbeidsstyrken i midlertidige ansettelser i dag. Er det så behov for å legge til rette for at denne ansettelsesformen skal få vesentlig større plass i vårt arbeidsliv? Jeg registrer at det er et markert skille i oppfatningen av dette mellom arbeidsgiverorganisasjonene og arbeidstakerorganisasjonene. Det er viktig å legge til rette for et godt fungerende arbeidsliv, men det er også viktig å sikre trygghet i arbeidsforholdet for de ansatte.

Jeg registrerer at flere her i salen skyver innvandrere, ungdom og funksjonshemmede foran seg i kampen for et arbeidsliv basert på midlertidige ansettelser. Jeg har ikke sett at disse gruppene ut fra egne interesser har vært pådriverer for en slik utvikling, tvert imot.

I den behandling vi i dag har av arbeidsmiljøloven, er det store, prinsipielle, spørsmål som skal finne sin avklaring. I komiteinnstillingen har vi også tatt opp et forhold av mer konkret betydning for en begrenset del av arbeidslivet. En samlet komitee forutsetter at den «medleverordningen» som praktiseres ved flere bo- og behandlingskollektiver, ikke blir berørt av de vedtak som nå gjøres i ar-

beidsmiljøloven. «Medleverordningen», som betyr at ansatte har sin bolig i tilknytning til institusjonen eller bor på institusjonen i lengre perioder, er en verdifull driftsform innen barnevernet og i behandlingsinstitusjoner innen rusomsorgen, og det er viktig å verne disse. Ordningen er sikret i en forskrift som er hjemlet i den del av arbeidsmiljøloven som det ikke gjøres endringer i i dag. Jeg er glad for at komiteen likevel understreker betydningen av at forskriften blir videreført, og at det dermed skapes forutsigbarhet og trygghet for de institusjoner og ansatte som legger vekt på en videreføring av denne formen for arbeidsforhold.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Martin Engeset (H) [12:00:23]: I Senterpartiets program finner vi følgende programformuleringer som jeg og Høyre er hjertens enig i: Senterpartiet vil

«gjennomgå lover og forskrifter som berører kommunal virksomhet med sikte på mer rammestyring og mindre detaljstyring» (...) «arbeide for forenklinger i lover og regelverk, og gjøre nyetableringer enklere» (...) «arbeide for en utvikling som igjen gir hvert enkelt menneske armslag og innflytelse i hverdagen».

Nå går Senterpartiet i denne sak inn for lovforandringer som innebærer mer detaljstyring for kommunene, mot kommunenes råd, som småbedrifter opplever som problematiske og til hinder for nyetableringer, og som fratrar den enkelte arbeidstaker mulighet til å finne gode, individuelt tilpassede avtaler med sin arbeidsgiver. Det er selvfølgelig hyggelig at representanten Sundsbø er glad – han virket veldig glad i innlegget – men jeg oppfatter det som en avledningsmanøver for at han og Senterpartiet nå er på full fart bort fra sitt eget program.

Er det blitt slik at uformelle samtaler mellom enkelte fagforeningsrepresentanter og representanter for Senterpartiet nå overstyrer partiprogrammet?

Dagfinn Sundsbø (Sp) [12:01:45]: Martin Engeset har tydeligvis ikke tatt seg tid til å lese de delene av programmet som handler om arbeidsliv og regulering av forhold knyttet til det. Der ville han finne at det vi i dag er med på når det gjelder arbeidsmiljøloven, er tatt inn – nesten setning for setning. Så vi har grunn til å være tilfreds med det vi forutsetter blir dagens vedtak.

Når det gjelder vårt forhold til Landsorganisasjonen, har sikkert Engeset merket seg at jeg gjentatte ganger her i dag har etterlyst hva slags ører og øyne de andre partiene måtte ha i forhold til hva andre organisasjoner har signalisert. Det tror jeg skulle understreke hva vi i Senterpartiet står for. Vi lytter gjerne til organisasjonene i arbeidslivet. Men vi lytter til alle, og legger vekt på at det skal lyttes til alle.

André N. Skjelstad (V) [12:02:52]: Senterpartiet gikk til valg på å sikre en aktiv distriktspolitikk. Det er Venstre fullt ut enig i. Det er et sterkt engasjement for lokal næringsutvikling og for best mulige levevilkår. Det er gjennom å sikre lokal næringsutvikling og skape arbeidsplas-

ser at vi virkelig kan sikre framtiden i Norge. Vi vil ha en befolkning som er fordelt både på bygdene og byene. Jeg må bare konstatere at Senterpartiet nå velger å bidra til at Norge får en endring i arbeidsmiljølovgivningen, som bl.a. KS har uttalt er i ensidig favør av arbeidstakersiden. KS har også uttalt at med disse endringene må kommunene i økende grad kjøpe tjenester i stedet for å ansette folk.

Mener representanten Sundsbø at disse endringene bidrar til en aktiv distriktspolitikk som sikrer nyskaping og nye arbeidsplasser ute i distriktene?

Dagfinn Sundsbø (Sp) [12:03:58]: For det første: Endringer i arbeidsmiljøloven, sies det. Det vi kommer til å gjøre i dag, er å sikre at gjeldende bestemmelser som praktiseres i dag, blir videreført, og at de endringer som Stortinget vedtok i juni, ikke blir innført. Dagens arbeidsmiljølov, slik den praktiseres rundt om i landet, blir altså videreført. Det er jeg som sagt glad for.

Så var det dette med distriktspolitikk. Det er flott at Venstre nå vil hjelpe Regjeringen med å føre en mer aktiv distriktspolitikk. Det trenger dette landet. Men det er ikke slik at vi setter arbeidstakernes interesser opp mot en aktiv distriktspolitikk. Det er ikke slik at en aktiv distriktspolitikk vil svekke arbeidstakernes generelle interesser og rettigheter i arbeidslivet. Det er en feilslutning som vi bare må se bort fra; vi må komme videre med å bygge arbeidsplasser over hele landet.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til replikk.

André N. Skjelstad (V) [12:05:29]: Saken vi behandler i dag, synliggjør forskjellen på den arbeiderpartidominerte regjeringens politikk og en politikk som tar sikte på å skape et fleksibelt, nyskappende og godt arbeidsliv for både lønnstakere og arbeidsgivere. Der den forrige regjeringen hadde funnet en god balanse mellom de ulike hensyn, foreslår nå Stoltenberg-regjeringen endringer som vil bety mindre fleksibilitet, mindre nysatsing og – paradoksalt nok – mindre vern for en betydelig gruppe arbeidstakere.

Regjeringen reverserer vedtaket om økt mulighet til midlertidig ansettelse. Med det reverseres et viktig incitativ til å la flere få prøve seg i jobb. En arbeidsmiljølov skal sikre dem som er i arbeidslivet, men den skal også gi rom for dem som er utenfor og som ønsker seg inn. Adgang til midlertidig ansettelse gir mulighet for å få en fot innenfor. Der mennesker som har problemer med å etablere seg på arbeidsmarkedet, skulle bli gitt større muligheter, velger altså Regjeringen å stramme til. Det understreker både KS og Aetat.

Det er også helt klart at for små- og mellomstore bedrifter og for det sesongbetonte arbeidsliv vil innstramningen i forhold til midlertidig ansettelse ha store konsekvenser. Spesielt vil dette ramme næringslivet i distriktene. Det er en kjensgjerning at man trenger å kjenne sin lønnsvevne på sikt for å kunne ansette permanent. Små bedrifter i en oppstarts- og utviklingsfase kan vanskelig kjenne til den evnen. Først må det satses. Konsekvensen kan derfor fort bli at det ikke ansettes noen i det hele tatt.

Småbedriftenes evne og mulighet til å satse og vokse vil i mange tilfeller være knyttet opp til muligheter for en fleksibel arbeidsstokk. Blant annet uttaler KS at det er påfallende at Regjeringen ikke ønsker en arbeidsmiljølovgivning som hensyntar også virksomhetenes behov for en viss grad av fleksibilitet. En skulle tro at det var verdt å lytte til slike uttalelser.

Stoltenberg-regjeringens forslag opprettholder skillet mellom private og offentlige arbeidsgiveres adgang til å benytte midlertidige ansettelser. Samtidig vil Regjeringen at statsansatte skal ha andre stillingsvernsbestemmelser enn kommuneansatte og privat ansatte. Jeg vil gå så lang som å kalle dette sterkt urimelig.

Det paradoksale er at når Regjeringen gjør næringslivs- og distriktsfiendtlige valg, ofrer de samtidig en betydelig gruppe som skal stå uten vern av arbeidstiden. Det en tidligere kalte «ledende stillinger», var unntatt arbeidstidsbestemmelsene. Det skal nå også gjelde «særlig uavhengige stillinger». Organisasjonen Akademikerne mener at så mange som en million arbeidstakere vil stå uten vern. Det er nærliggende å mene at regjeringspartiene her velger å ofre store yrkesgrupper blant høyt utdannede for å kunne innfri kravene fra LO.

Venstre har et særlig sterkt engasjement knyttet til rus- og barnevernsinstitusjoner som praktiserer medleverordningen. Derfor er vi også godt fornøyd med at komiteen er innstilt på å opprettholde dette. Vi er opptatt av at barnevernet og rusomsorgen skal kunne tilby ulike typer behandlingsopplegg, siden ulike mennesker trenger ulike typer behandling. For å sikre disse ikke-profitbaserte institusjonene en framtid er vi opptatt av at Regjeringen sikrer det juridiske grunnlaget for deres driftsform ved å gjøre dagens midlertidige forskrift permanent.

Med dagens vedtak befester Regjeringen at de ønsker en utvikling for Norge som setter bom for økt fleksibilitet i arbeidslivet. Den befester en politikk som reduserer muligheten for en offensiv satsing i nye små og mellomstore bedrifter, ikke minst i distriktene. Dette skjer samtidig som at en stor gruppe akademikere skal settes utenfor viktige bestemmelser. Dette er altså den mye omtalte rødgrønne kursen, slik den utøves av en arbeiderpartidominert regjering. Særlig for det sesongbetonte arbeidslivet og for småbedrifter i det ganske land er dette ingen gledens dag. Der Bondevik-regjeringen tok viktige steg framover, velger Stoltenberg-regjeringen å ta de samme stegene bakover.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Rune Henriksen (A) [12:10:11]: I Venstres argumentasjon for å åpne for ytterligere bruk av midlertidige ansettelser, ligger det for så vidt en linje som deles av hele opposisjonen. Det virker som om synet er at det regulerte arbeidsliv er til hinder for vekst i sysselsettingen. Vi har et godt vern. Vi har høy avtaledekning, og vi har god regulering av arbeidsmarkedene. Men vi har også svært høy sysselsettingsdekning. Det som er problemet i veldig mange bransjer, er mangelen på kompetent arbeidskraft. Man sier man skal ansette så mange flere hvis de blir mid-

lertidig ansatt. Hvilke bransjer er det Venstre tror dette vil skje i? Tror man at det finnes veldig mange faglærte arbeidstakere som aksepterer å gå på midlertidige ansettelser, når det faktisk er stort behov for fast ansatte i disse bedriftene?

André N. Skjelstad (V) [12:11:30]: Noen av de utfordringene representanten Henriksen her peker på, er at de nyetablerte bedriftene som vi vil få, vil etterlyse mye kompetanse. Hvis disse bedriftene skal ha et liv i framtiden, som de ikke vet noe om når de er nyetablerte, er de avhengige av forutsigbarhet i forhold til det midlertidige. Ellers ville de også jage mange folk ut i et uføre. Jeg må si at det er den motsatte form for solidaritet som man nå på mange måter viser, når man har en dør mot dem som er utenfor, for loven i seg selv er på mange måter en vernelov for dem som er innenfor i arbeidslivet. Vi må også ha en lov som gjør det mulig å komme inn i arbeidslivet. Det vil gjøre det mulig for de nyutdannede med høy kompetanse å komme inn.

Karin Andersen (SV) [12:12:31]: Det var en del av representanten Skjelstads innlegg som jeg mener ikke kan stå uimotsagt. Akademikernes synspunkt om at det er en million arbeidstakere som skal unntas fra overtidsreglene, gjør han til et bilde på Regjeringens og dette flertallets politikk. Det er direkte uriktig. Jeg vil sitere fra det som står i innstillingen:

«(...) for å komme inn under unntaksbestemmelse er det ikke tilstrekkelig å kunne kontrollere sin egen arbeidstid og/eller ha fleksibel arbeidstid. Unntakene gjelder arbeidstakere som selv prioriterer sine oppgaver, som selv bestemmer hva de skal gjøre, hva som skal delegeres til andre, når arbeidet skal utføres og hvordan arbeidet skal utføres. Det å arbeide i prosjekt er ikke tilstrekkelig.»

Så står det også at man har merket seg at dagens praktisering av unntaksbestemmelsene kan være i strid med bestemmelsenes intensjon, at intensjonen om redusert bruk av overtid ligger fast, og at regelverket må sikre dette både når det gjelder avgrensinger i volum på overtiden og å begrense andelen. Ser ikke Venstre at dette står i innstillingen?

André N. Skjelstad (V) [12:13:49]: Jeg registrerer at representanten Andersen er mer opptatt av de lavtlønte og LO-ansatte. Det er bra. Men jeg synes også det hadde vært interessant å ha med de høyt utdannede og akademikerne, og at de samme reglene hadde gjeldt for dem.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [12:14:38]: Dersom representanten Skjelstad hadde vært opptatt av å lytte til Akademikerne: Det er vel bare på ett punkt overser dem fullstendig. Det er verdt å merke seg – det gjør sikkert også Akademikerne.

Det jeg har lyst til å spørre om, gjelder midlertidige ansettelser. Forskning viser vel at midlertidige ansettelser gjelder mennesker som havner i en situasjon med lavere lønn og med dårligere sosial integrering på arbeidsplass-

sen. Så ønsker man å utvide det vesentlig. Representanten Skjelstad sier at hans ambisjon er å etablere et fleksibelt og mer nyskapende arbeidsliv. Da blir spørsmålet: Er økt adgang til midlertidige ansettelser redskapet som er så nyskapende at det vil gi oss dette, og med de problemer jeg her anfører? Eller er det slik at man overser disse problemene fullstendig?

André N. Skjelstad (V) [12:15:59]: Representanten Sundsbø etterlyser redskap i forhold til et nyskapende arbeidsliv. Det kunne vi gjerne hatt en lengre debatt om enn akkurat nå. Den fleksible arbeidstidsordningen er med på å hjelpe fram det nyskapende og det vi har mulighet til å skape også ute i distriktene, som jeg registrerer at representanten Sundsbø og jeg er enige om. Men det er de fleksible ordningene som gjør at de som er uten jobb, og de som har kommet fra en utdanning, også har mulighet til å komme seg inn i jobb. Det er ofte den første jobben det her kan være snakk om. Da vil jeg si at dette blir en vernelov også i forhold til dem som er utenfor, for vi må jammen ha mulighet til å slippe også de arbeidstakerne inn i arbeidslivet. Da tror jeg at midlertidig fleksibilitet er med på å skape vekst, skape vekst også for bedrifter som er nystartet, og for kompetansebedrifter.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:17:20]: La meg først få si at det har vært veldig interessant å sitte og følge med i en god debatt om viktige spørsmål.

For meg er det viktig å understreke at Regjeringen vil bidra til et arbeidsliv med plass for alle. Et styrket vern av arbeidstakerne, en god regulering av forholdene i arbeidslivet og trygge arbeids- og ansettelsesforhold er viktige bidrag til det målet.

Denne regjeringen fremmet forslag om endringer i arbeidsmiljøloven i tråd med målet om et inkluderende arbeidsliv. Vårt forslag befester at arbeidsmiljøloven er og skal være en vernelov. Endringen vi foreslår i formålsparagrafen, tydeliggjør dette. En god vernelov for arbeidstakerne er minst like viktig som før. Arbeidslivet blir tøffere, tempoet øker, og av og til kan man få inntrykk av at virksomhetene oftere enn før setter kortsiktige lønnsomhetshensyn foran langsiktighet og forebygging. I en slik situasjon vil det være feil å svekke arbeidstakernes vern. Større tempo, press og kortsiktighet i næringslivet krever en oppdatering og sikring av vernekravene, ikke en nedbygging.

Arbeidstakerne må selvsagt sikres mot å bli tvunget til uverdige arbeidsforhold. Men en god arbeidsmiljølov vil jo også få virksomhetene til å gjøre det som er best for dem selv på lengre sikt. Det gjør at de er nødt til å ta forebygging på alvor. Arbeidsgiverne vil jo selv, over tid, tape stort på at arbeidstakerne sliter seg ut, blir mindre produktive og i økende grad må over på trygd.

Den kraftige liberaliseringen av adgangen til midlertidig ansettelse som den forrige regjeringen fikk inn, fjernes dersom vårt forslag får flertall i dag. Én av ti er allerede i dag midlertidig ansatt – det er nok. Fast ansettelse

skal være hovedregelen. Fast ansettelse gir trygghet, slik at det er mulig å planlegge livet.

I tråd med regjeringserklæringen har vi også fremmet forslag om endringer i lovens regler om retten til å fortsette i stillingen under en oppsigelsestvist, om overtid og om gjennomsnittsberegning av arbeidstiden.

Videre tar vi sikte på å komme tilbake med en ny proposisjon i løpet av våren 2006 om regulering og ikrafttredelse av varsling/ytringsfrihet i arbeidsforhold. Eksempler på temaer som også vil kunne bli drøftet er reguleringen av passivt arbeid og hjemmevakt og valgretten ved virksomhetsoverdragelse.

Videre vil jeg si noe om diskusjonen knyttet til arbeidstid for arbeidstakere med særlig uavhengig stilling.

For det første viderefører vi gjeldende rett. Det som nå foreslås, er ikke noe nytt. Den innstramming i rammene for overtid som Regjeringen har foreslått, styrker arbeidstakernes vern. Regjeringen fant det i denne omgang ikke riktig å foreslå både å stramme inn rammene for arbeidstid og å utvide virkeområdet for arbeidstidsreglene, men mener det er mer hensiktsmessig å avvente de undersøkelser som er varslet. Det er hevdet at rådgivere, konsulenter, ingeniører, advokatfullmektiger osv. nå vil unntas fra arbeidstidsreglene. Dette er ikke riktig. Det må vurderes konkret for den enkelte stilling om den er å anse som særlig uavhengig. Og ikke minst: Både forarbeidene til loven og komiteens flertallsinnstilling viser tydelig at denne bestemmelsen skal forstås strammere enn det som omtales i media.

Det er usikkert hvor mange som faller utenfor. Denne usikkerheten var også en av grunnene til at et enstemmig storting bad Regjeringen om å sette i gang en undersøkelse om spørsmålet. Når en slik undersøkelse er gjennomført, vil vi ha et bedre grunnlag for å vurdere hvilke virkninger en eventuell endring vil medføre.

Regjeringen har med disse forslagene tatt et langt skritt i å gjennomføre noen av de viktigste punktene i vår regjeringserklæring. Jeg er glad for å kunne si at vi nå får en moderne vernelov for arbeidstakerne i dette landet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kenneth Svendsen (FrP) [12:22:38]: Jeg vil fortsette med å sette søkelyset på forholdet mellom Arbeiderpartiet, SV og LO. Som kjent mottok Arbeiderpartiet og SV millionbeløp i støtte til valgkampen. I tillegg har som kjent LO fast plass i Arbeiderpartiets sentralstyre. Her sitter man altså på alle sider av bordet.

I kampen om midlertidige ansettelser har jeg inntrykk av at tilbakebetalingen av millionbeløpene har startet.

Når en hører statsråden og kanskje ikke minst komitelederen, Karin Andersen, snakke om de svake i samfunnet og om kampen mot fattigdom, skal en lytte, for dette er i stor grad en kamp mellom dem som står utenfor arbeidslivet, og som i stor grad ikke er organisert – med andre ord dem som står utenfor og er svakest – og dem som har arbeid og er organisert, gjerne i LO, som de mottok millionstøtten fra. Er dette kampen mot fattigdom og for de svakeste i samfunnet, eller har man en litt flau smak i munnen?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:23:50]: Det er ikke slik at de som er utenfor arbeidslivet, ikke er organisert. Veldig mange av dem som vi er opptatt av å trekke inn i arbeidslivet, og som i dag føler seg stengt ute, er organisert. Deres viktigste organisasjon i så måte er FFO, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon. Der organiseres svært store grupper som i dag er opptatt av et inkluderende arbeidsliv og å få åpnet det de opplever som en utestenging.

Jeg har vært veldig opptatt av å lytte til rådene de har å gi. De gir et entydig råd – et entydig råd: Gjør for all del ikke det som Fremskrittspartiet ønsker – gjør for all del ikke det – å åpne opp for flere midlertidige ansettelser. Det vil være det som fører oss mer permanent ut av arbeidslivet enn det vi er i dag.

Her har vi lyttet både til LO og til andre arbeidstakerorganisasjoner, men også til dem som er utestengt.

Martin Engeset (H) [12:25:13]: Det er et faktum at svært få tvistesaker om oppsigelse går helt til siste rettsinstans. De aller fleste saker gjøres opp lenge før den tid, ved at arbeidsgiver tilbyr en sluttpakke. Sluttpakkenes størrelse vil med den loven som blir vedtatt i dag, klart bli påvirket av hvor lang tid arbeidsgiver må regne med det går før endelig rettsinstans kan behandle en anke. Den tiden er som kjent mye lenger enn hva som var intensjonen da gjeldende lov ble innført.

Jeg har tre spørsmål til statsråden. Synes statsråden det er rimelig at en arbeidsgiver må betale seg ut av en tvist, selv i et tilfelle hvor en nøytral rett faktisk sier at arbeidsgiver har handlet korrekt? Mener statsråden at dette hindrer eller fremmer konflikter i arbeidslivet? For det tredje: Hvis statsråden er enig i at dette er en prinsipp sak og ikke et spørsmål om størrelse på sluttpakkene, hva vil han gjøre for å få ankebehandlingstiden i slike tvistesaker redusert til det som var den opprinnelige intensjonen da denne paragrafen ble vedtatt?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:26:33]: Det som har vært det viktigste for Regjeringen i denne sammenhengen, er at vi mener at det er til de grader en del av det som bør være en alminnelig forståelse av hvordan domstolene skal fungere i det norske samfunnet, nemlig at en dom ikke fullt ut skal få konsekvenser før den er rettskraftig. Det vil jeg si er gjennomgående på område etter område. Ta f.eks. en som har begått en betydelig kriminell handling. Veldig ofte vil denne personen ikke være utsatt for frihetsberøvelse før det foreligger en rettskraftig dom.

Det den forrige regjeringen la opp til her, var at man kunne risikere å miste jobben selv om dommen ikke var rettskraftig. Det strir mot min og, tror jeg, mot det store flertall av det norske folks rettsfølelse – derfor denne endringen.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [12:27:45]: Regjeringen går imot den klare forenklingen det ville innebære å la stillingsvernsbestemmelsene bli de samme for statens tjenestemenn som for ansatte i kommuner og privat sek-

tor. En slik harmonisering ville også vært et grep for mer likhet og rettferdighet i arbeidslivet.

Mine spørsmål til statsråden er: Er det i den statlige arbeidsgiverpolitikken noen rasjonell grunn til at stillingsvernsbestemmelsene bør være annerledes for statlig ansatte enn for resten av arbeidslivet? Er staten en dårligere arbeidsgiver? Har de ansatte i staten større jobbusikkerhet enn hva som er vanlig i arbeidslivet? Har statlig ansatte lavere lønn enn hva personer i kommunal sektor med samme utdanningsbakgrunn, erfaring og ansvar har? Er det noen som helst grunn til å gi én gruppe i arbeidslivet særretter andre ikke har?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:28:57]: Tjenestemannsloven ligger under en annen statsråds konstitusjonelle ansvarsområde, men jeg vil allikevel velge å svare følgende: Fornyingsministeren har ved gjentatte anledninger sagt at hun er innstilt på å foreta en gjennomgang og tilpasning av tjenestemannsloven på ulike punkter. Hun vil starte et arbeid knyttet til det, bl.a. se på det faktum at det gjennom de vedtak Odelstinget skal fatte i dag, blir ulik praksis for arbeidsmiljøloven og for tjenestemannsloven på en del områder. Men det skal skje på en helt annen måte og gjennom en betydelig bedre prosess enn det den forrige regjeringen greide å legge opp til. Det var en gjennomgang av tjenestemannsloven som gjennomgående skjedde i strid – og i krig, nesten – med de ansatte. Vi ønsker en gjennomgang av denne loven i en god prosess med de ansatte.

André N. Skjelstad (V) [12:30:17]: Som statsråden er godt kjent med, mener Aetat at midlertidige ansettelser er en nyttig innfallsport til arbeidslivet også for grupper som f.eks. unge førstegangsjobbsøkere og ikke-vestlige innvandrere.

Jeg har et spørsmål til statsråden: Dersom en ung, nyutdannet arbeidssøker får valget mellom en midlertidig ansettelse på ordinære vilkår i offentlig eller privat virksomhet og en tiltaksplass og AMO-kurs, hva tror statsråden Aetat vil anbefale den arbeidssøkeren? Og hvis statsråden hadde hatt mulighet, hva ville han anbefalt søkeren å velge?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:31:19]: Jeg synes det var en ganske oppsiktsvekkende innfallsvinkel til denne debatten. Det er klart at man kunne fjernet alle tariffavtaler, alle lover, og hvis alternativet var å gå arbeidsledig eller arbeide for 5 kr pr. time, hva ville man da anbefalt? Når vi sitter i denne salen og skal lage et lovverk for et inkluderende arbeidsliv inn i framtiden, tror jeg vi skal ha et ganske annet perspektiv enn det representanten Skjelstad har forfektet fra denne talerstolen i dag.

Hvis ambisjonsnivået skal ligge på det nivået Skjelstad ser ut til å ha, er det klart at vi vil komme ut med et lovverk som er vesentlig svekket i forhold til det vi har. Men at det skal være det grunnlaget det norske samfunnet, det norske arbeidslivet, skal bygge sin standard på i framtiden, er jeg heldigvis glad for at det ikke er et flertall for.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til replikk.

Robert Eriksson (FrP) [12:32:46]: Vi vet at dagens næringsliv er blitt mer og mer konkurranseutsatt, og det er mer og mer globalisering i næringslivet. Det er naturligvis bra. Men det betyr også at man må ha et moderne regelverk og en moderne tilpasning som gjør at næringslivet i Norge også i framtiden kan være konkurransedyktig. Vi må ha konkurransedyktige bedrifter, og vi må ha flinke ansatte. Da er det viktig at vi har en arbeidsmiljølov som er tilpasset og modernisert på en slik måte at man kan nå de målsettingene.

Dessverre føler jeg at den flertallsinnstillingen som vi behandler i dag, er et kraftig skritt tilbake i forhold til det vedtaket Stortinget gjorde i juni. La meg f.eks. ta det som går på overtid. Vi vet av undersøkelser at veldig mange av dagens arbeidstakere ønsker større fleksibilitet i sin arbeidssituasjon. Man ønsker større fleksibilitet for å kunne realisere ønsket om bedre tid. Mange ønsker faktisk å jobbe mer overtid i perioder, for på den måte å kunne avspasere. Undersøkelser viser også at mange ønsker mer fritid framfor høyere lønn. Derfor syns jeg det er synd at dagens endringer i arbeidsmiljøloven setter begrensninger på dette og gjør det vanskeligere for den moderne arbeidstaker å organisere seg på en bedre måte.

Ser man på undersøkelser fra KS, viser de at ansatte i helse- og omsorgssektoren foretrekker såkalte ønsketurnusordninger. Det er faktisk slik at mange ut fra familiesituasjonen kunne tenke seg å jobbe i helgene, andre foretrekker kveldsvakter, og andre igjen foretrekker å jobbe kun på dagtid. Derfor er det viktig at man har en arbeidsmiljølov som er tilpasset den enkeltes behov og den enkeltes ønske. Jeg understreker at KS, i likhet med mindretallet i denne salen, har advart mot de endringene som Regjeringen legger opp til, nettopp på bakgrunn av dette.

Så til midlertidige ansettelser: Jeg synes det er sterkt beklagelig at Regjeringen innskrenker adgangen til midlertidige ansettelser. Jeg registrerer at næringslivet selv mener at det helt klart vil skade sysselsettingen generelt og spesielt gå ut over de svakeste gruppene av arbeidssøkere. Jeg registrerer også at flertallspartiene i denne salen er uenig i det. Betyr det da at flertallet i næringslivet selv ikke er i stand til å bedømme situasjonen, ikke er i stand til å se konsekvensene, se hva som er bra og hva som er dårlig? Jeg har tillit til at næringslivet selv, som opererer i markedet, er best til å fange opp dette, er best til å se hvilken type sysselsetting og fleksibilitet vi trenger, og hva som også vil gagne de ansatte.

Jeg registrerer også når vi ser tilbake på behandlingen av Ot.prp. nr. 49 for 2004–2005, at Aetat var enig i utvidelsen av adgangen til midlertidige ansettelser. Det var nettopp på bakgrunn av den erfaring de selv hadde som formidler av jobber, at de mente dette var hensiktsmessig. Det er derfor svært skuffende og beklagelig at flertallet i denne sal ser bort fra den erfaring Aetat har opparbeidet seg gjennom mange år.

Det er også interessant å merke seg NHOs undersøkelse, som også representanten Engeset fra Høyre var inne på, hvor det kom fram at 90 pst. av bedriftene foretrakk

fast ansatte, mens 86 pst. mente at utvidet adgang til midlertidige ansettelser hadde betydning. 75 pst. sa at de ville ha ansatt flere dersom adgangen til midlertidig ansettelse ble utvidet. Dette er også noe en Fafo-rapport understreker, på bakgrunn av en undersøkelse og en observasjon som har gått over to år.

Jeg synes det blir for enkelt at man ikke skal vektlegge disse undersøkelsene, de erfaringene man har, mer enn det regjeringspartiene legger opp til. Jeg synes også det er skuffende at man ikke får et svar fra representanten Karin Andersen, når man etterlyser hvilken dokumentasjon det er hun sikter til, når hun sier at midlertidige ansettelser ikke fører til flere jobber og flere nyansettelser. Det er jo merkelig at næringslivet selv registrerer det motsatte. Men det registrerer ikke Karin Andersen. Det hadde vært interessant for Stortinget å få seg forelagt hvilken dokumentasjon det er hun støtter seg til.

Avslutningsvis synes jeg det er et vesentlig poeng at en nå foreslår en gjeninnføring av den eksisterende lov. Det er også interessant å legge merke til at Høyesterett i en dom fra 2001 nærmest har presisert at loven ikke skal tas på ordet. Jeg synes det da er både svært uheldig og uforståelig at Regjeringen vil fremme et lovforslag som ikke skal tas på ordet, og således vil skape mange tolkningsproblemer. Er det det Regjeringen mener er en klar, god, framtidsrettet moderne arbeidsmiljølov – altså en lov som skaper usikkerhet, en lov for mer prosedyrer i rettsapparatet og slike typer ting? Jeg mener at det ikke er det. Derfor hadde vi trengt en opprydding, en klar modernisering og en forenkling, som hadde ført til bedre og mer fleksible ordninger i arbeidslivet.

Tone Merete Sønsterud (A) [12:39:30]: Representanten Engeset sa at dette var en trist dag. Jeg mener at dette er en glad dag. Det er en bra dag for norsk arbeidsliv, det er en bra dag for norske arbeidstakere, og det er en bra dag for alle som skal inn i arbeidslivet. Det er faktisk også en bra dag for næringslivet.

Hvis den arbeidsmiljøloven som ble vedtatt i juni, hadde blitt stående, så hadde det vært en trussel i forhold til det trepartssamarbeidet mellom myndighetene og partene i arbeidslivet som all norsk arbeidslivslovgivning og hele avtaleverket vårt bygger på.

Myndighetene har, historisk sett, spilt en avgjørende rolle for å balansere forholdene i arbeidslivet. Det var ganske alvorlig da Bondevik II-regjeringen førte an for å svekke arbeidervernet.

Det som skjer i dag, er at landets arbeidstakere igjen vil få den nødvendige tilliten til lovverket, og det er bra for hele samfunnet og hele samfunnsutviklingen.

Midlertidige stillinger – igjen: Jeg må si at jeg også undrer meg over argumentasjonen når det blir framstilt som om dette med midlertidighet skulle skaffe mange flere arbeidsplasser. Det er dagens lov og dagens ordning som faktisk fortsatt skal gjelde. Og det er ikke umulig å ansette folk midlertidig i Norge, tvert imot. Det er mange midlertidig ansatte, i altfor mange bransjer, som det har vært sagt tidligere i dag. Norge ligger på ca. 11 pst., altså omtrent på OECD-gjennomsnittet, når det gjelder midlertidig tilsatte.

OECD har vært nevnt, og studier derfra viser at det ikke er de arbeidsløse som fyller de midlertidige stillingene. Av dem som var midlertidig ansatt i hele OECD-området i 2000, hadde ca. 65 pst. vært i jobb året før, sannsynligvis i andre midlertidige stillinger. Ca. 15 pst. hadde vært i utdanning. Bare ca. 12 pst. av de midlertidig ansatte i OECD-området hadde vært arbeidsløse før de fikk sin midlertidige jobb. Og dette er altså i land med en langt større arbeidsløshet enn det Norge har.

Videre: En betydelig andel går fra midlertidig jobb over i arbeidsløshet. De som i størst grad går over i fast jobb, er mellom 25 og 34 år, har høyere utdanning og har aldri vært arbeidsløse.

Det er uomtvistelig dokumentert at de midlertidig ansatte har dårligere lønn, har mer uregelmessig arbeidstid, får færre goder, får dårlige tilbud om utdanning og er mindre tilfredse med jobben enn de fast ansatte. De får til og med færre barn på grunn av en økonomisk usikker framtid.

Det bildet som tegner seg, er altså at midlertidige ansettelse kan være et springbrett inn i arbeidslivet for dem som får jobb uansett, mens et betydelig antall arbeidstakere blir stående fast i dårlige, midlertidige jobber eller i vekslning mellom arbeidsløshet og midlertidige jobber. Det gjelder særlig dem med minst utdanning og dårligst utgangspunkt.

Økt adgang til midlertidige ansettelse er altså ikke engang til fordel for dem som på et gitt tidspunkt er arbeidsløse. Derimot er det utvilsomt til fordel for arbeidsgivere som kan erstatte fast ansatte *med* rettigheter med midlertidig ansatte *uten* rettigheter. Det ville i det minste ha renset lufta hvis motstanderne av dette kunne være ærlige nok til å si at dette også er noe av begrunnelsen.

En utvidet adgang til midlertidige ansettelse vil skape enda mer utrygge kår for arbeidssøkere som virkelig er utrygge nok som det er. Svekket stillingsvern gir altså ikke færre arbeidsløse, men det kan gi andre arbeidsløse.

Det finnes heller ikke noe grunnlag for å hevde at midlertidige ansettelse gir ungdom, innvandrere og funksjonshemmede lettere adgang til arbeidsmarkedet, snarere tvert imot. Enklere adgang til midlertidige ansettelse vil selvfølgelig føre til at færre får fast jobb.

En kan jo undre seg over hvorfor de borgerlige partiene tror at utvidet adgang til midlertidige ansettelse vil gi helt andre utslag i Norge enn det gjør i andre land.

Til slutt vil jeg understreke viktigheten av å opprettholde den eksisterende norske samarbeidsmodellen i arbeidslivet. Høyre, Kristelig Folkeparti, Venstre og Framskrittspartiet har tydeligvis et ønske om å avskaffe denne samarbeidsmodellen ved dramatisk å svekke fagbevegelsens innflytelse og posisjoner. Vi skal være veldig glad for at de ikke lyktes med det, for det ville hatt konsekvenser for landet som ingen er tjent med, ikke engang de.

En liten sak til, som har vært nevnt i debatten: I hvert fall Venstre og Kristelig Folkeparti er tydeligvis veldig bekymret når det gjelder de statsansatte sammenlignet med andre arbeidstakere i landet. Innenfor den forfatningsrettslige rammen er det de statsansatte som representerer den utøvende makt. Det er nettopp derfor embets- og tjenestemenn

har fått sin arbeidssituasjon regulert på en annen måte enn arbeidstakere i privat og kommunal sektor. De møter strengere habilitetskrav, har spesielle stillingsvernsregler, som det er sagt, og har helt andre typer lojalitetsbånd.

Eva Kristin Hansen (A) [12:44:59]: Å sikre arbeidstakernes rettigheter er og har alltid vært en av de viktigste kampsakene til Arbeiderpartiet. Gjennom historien har Arbeiderpartiet sammen med fagbevegelsen jobbet for at vi skal ha et trygt og inkluderende arbeidsliv, hvor alle skal ha muligheten til å være i arbeid. Hvilke lover og regler vi har, er avgjørende for hvordan arbeidslivet ser ut, og for hvordan hverdagen til hver enkelt arbeidstaker er.

Arbeidsmiljøloven har vært oppe til grundig debatt de siste årene, og det er sterke meninger om hvordan vi ivaretar folks rettigheter. Den høyredominerte Bondevik-regjeringen mente at disse rettighetene best blir ivarettatt gjennom økt bruk av midlertidige ansettelse, et svekket oppsigelsesvern og en liberalisering av arbeidstidsbestemmelsene. Dagens regjering og flertallet på Stortinget er av en annen oppfatning. Vi mener at arbeidstakerne bør ha et sterkere vern, ikke et svekket.

Hva slags arbeidsliv vi gjennom lover og regler legger opp til, handler også om hva slags samfunn vi ønsker å ha. Ønsker vi et samfunn hvor folk har god helse og et trygt liv, et samfunn som er mangfoldig og likestilt? Eller ønsker vi et samfunn som holder grupper utenfor arbeidslivet, et samfunn med mer stress, preget av usikkerhet og hvor det er vanskelig å kombinere arbeid med familieliv?

Mindretallet ønsker å beholde det forrige stortingets vedtak om arbeidstid, vedtak som innebærer lengre arbeidsdager og mer bruk av overtid, som betyr at folk skal kunne ha 13 timers arbeidsdag uten overtidsbetaling og 78 timers arbeidsuke – noe Arbeidstilsynet mener er altfor mye, og som heller ikke er helsemessig forsvarlig. Frihet og fleksibilitet er ord som mindretallet bruker i sin begrunnelse for en liberalisering av arbeidstidsbestemmelsene.

Flertallet mener det er lite frihet i å sette enda hardere krav til utholdenhet når økende alder åpenbart blir et problem, og folk med omsorg for barn vil ha vanskeligheter med å tilfredsstille ønsket om lengre arbeidsdager. Dette vil faktisk bety mindre frihet for et flertall i befolkningen.

I dagens moderne samfunn stilles det tøffe krav i arbeidslivet når det gjelder kompetanse og å tilfredsstille arbeidsgivernes ønske om god inntjening og effektivitet. Bruk av overtid er ikke uvanlig i Norge. Flertallet er heller ikke imot at folk skal kunne jobbe overtid. Men vi mener vi må ha klare grenser. Derfor vil vi ha tilbake grensene for overtid som gjaldt fram til 2003. Vi mener det og de andre forslagene fra flertallet ikke hindrer den fleksibiliteten mindretallet snakker så mye om. Folk får en arbeidsdag de faktisk kan leve med.

At folk skal kunne inngå individuelle avtaler om bruk av overtid, mener vi er feil. Det vil svekke organisasjonenes muligheter til å ta vare på interessene til sine medlemmer, og det vil også legge et stort press på hver enkelt arbeidstaker. Det er ikke lett å si nei til en arbeidsgiver som ønsker og krever at du skal jobbe mer overtid. Derfor vil vi skjerpe bestemmelsene.

Arbeiderbevegelsen har en stolt historie med å ta vare på folk i arbeidslivet. Med det nye flertallet på Stortinget blir denne historien videreført. Vi ønsker ikke å være med på at rettighetene som er kjempet fram og bygd opp gjennom hundre år, skal rives ned. Derfor er dagens flertall stolt over å legge fram en innstilling som styrker, ikke svekker, arbeidstakernes vern og rettigheter.

Berit Brørby hadde her overtatt presidentplassen.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [12:49:05]: Valget i høst var et valg av politisk retning. Vi ser det i valget mellom bedre skole og eldreomsorg eller skattelette. Vi ser det i spørsmålet om staten skal engasjere seg for å skape arbeidsplasser eller overlate utviklingen til markedet. Men kanskje ser vi det aller klarest i spørsmålet om hvordan framtidens arbeidsliv skal være. I mange land pågår en diskusjon om hvordan arbeidsmarkedet skal fungere. Høyresiden i Norge, representert ved Høyre og Fremskrittspartiet, vil at arbeidsmarkedet skal fungere mer som andre markeder, med friere kjøp og salg av tjenester, mens partiene i sentrum og på venstresiden mener at myndigheter og fagforeninger må ha virkemidler som sikrer arbeidstakernes rettigheter.

Virkningen av dette kan illustreres ved å sammenligne systemene i Norge og Norden med forholdene i USA. Både i Norge og i USA har man lav arbeidsledighet og store deler av befolkningen i arbeid. Begge land har høyt gjennomsnittlig lønnsnivå og høy gjennomsnittlig produktivitet. Forskjellen finner vi bak gjennomsnittstallene, i fordelingen av inntektsnivået mellom ulike grupper.

Vi reagerer når toppsjefene i de største selskapene i Norge tjener ti ganger så mye som gjennomsnittsinntekten. Men toppsjefene i de største selskapene i USA tjener tidvis 200 ganger så mye som gjennomsnittsinntekten. De lavest lønte i USA derimot tjener bare om lag halvparten av nivået til de lavest lønte i Norge med lovbestemt minstelønn, som tilsvarer en årslønn på rundt 90 000 kr. Lønnen til de lavest lønte i USA er ikke stor nok til å forhindre fattigdom. Man kan ha fullt arbeid og likevel være fattig. Derfor er fattigdomsproblemet så mye større i USA. Fattigdom avler kriminalitet, derfor er kriminalitetsproblemet så mye større i USA.

Hvorfor påpeker jeg dette? Jo, fordi forskjellen på arbeidstakernes rettigheter er en avgjørende viktig forklaring på forskjellene i de to systemene. Vårt oppsigelsesvern gjør at arbeidstakerne ikke kan behandles tilfeldig eller urimelig av arbeidsgiverne. Vårt overtidsregelverk har satt opp grenser for å hindre urimelig påtrykk fra arbeidsgiverne. Men så har altså Fremskrittspartiet og Bondevik-regjeringen gjort det lettere for arbeidsgiverne å presse på arbeidstakerne for å få dem til å jobbe overtid. Overtidsreglene ble endret. Fremskrittspartiet og Bondevik-regjeringen svekket oppsigelsesvernet, svekket muligheten for fast ansettelse. Det ville gradvis ha ført til en amerikanisering, en brutalisering av norsk arbeidsliv.

I Norge er om lag 90 pst. av arbeidstakerne fast ansatt. Det betyr ikke at man ikke kan sies opp. Men arbeidsgiver

må ha en saklig grunn for å si opp. Hva er så situasjonen for en midlertidig ansatt? Jo, hvis du er redd for ikke å få forlenget ansettelsen, står du selvfølgelig svakere overfor arbeidsgiveren. Det er lettere å bli utnyttet, du må stå med lua i handa. Du vil i mindre grad få tilbud om opplæring som gis fast ansatte, du har vanskeligere for å opptjene grunnlag for sykelønn, fødselspermisjon og dagpenger, og du har selvfølgelig mindre økonomisk trygghet. Du vet ikke hva du tjener når ansettelsesforholdet tar slutt. Fordi du ikke har sikker inntekt, får du heller ikke lån – og da er det selvfølgelig vanskeligere å kjøpe bolig og etablere seg.

Jeg hører i denne debatten at Høyre og Fremskrittspartiet påstår at dette egentlig gjøres for å få ungdommer i jobb. Det er tøv. Det finnes ikke fnugg av faglig belegg for å hevde at økt bruk av midlertidige ansettelser vil føre til at flere kommer i arbeid. Her finner vi massevis av forskning, men det er ingen sammenheng mellom bruk av midlertidige tilsetninger og økt sysselsetting. Tvert imot vil det i tider med arbeidsledighet være lettere å kvitte seg med ansatte.

Så hører jeg også at det påstås at dette bare er en liten oppmyking. Det er også feil. Økt bruk av midlertidige tilsetninger åpner for et annet arbeidsliv i Norge. Med åpning for økt bruk av midlertidig ansatte kan bedriftene redusere antallet fast ansatte til et minimum og dekke behovet utover det med midlertidige ansettelser. Det vil fortsatt bli vanskeligere å få fast ansettelse. Slik vil ikke Arbeiderpartiet ha det i Norge, slik vil ikke Stoltenberg-regjeringen ha det i Norge. Derfor sier vi nei til åpning for midlertidige ansettelser, og nei til Fremskrittspartiets og Høyres svekking av arbeidstakernes rettigheter. Gjennomføring av arbeidsmiljøloven er et av de viktigste eksemplene på betydningen av at vi har fått et nytt politisk flertall i Norge.

Presidenten: Presidenten vil bemerke til Karl Eirik Schjøtt-Pedersen at å karakterisere andre partiers politikk som tøv, kan være fristende for noen hver, men man kan ikke gjøre det i denne sal. Det er ikke et parlamentarisk uttrykk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Kari Henriksen (A) [12:54:05]: Jeg skal reflektere rundt noen midlertidige stillinger som egentlig ikke er stillinger. Da snakker jeg ikke om stortingsrepresentanter, men om kvinner – som oftest kvinner – som jobber i offentlig sektor. Bare i Kristiansand kommune er det 1 187 ansatte i kommunen som jobber under 40 pst. stilling. Det de gjør for å klare å leve og møte sine forpliktelser, er å jobbe ekstravakter. Det er det store svarte hullet i tjenestetilbudet, både i privat og offentlig sektor.

Hva fører det med seg? Jo, det fører med seg en stor forringelse av kvaliteten. Hele den debatten som vi har hatt her i dag, opplever jeg dreier seg kun om produksjon og fokusering på arbeidsgivers evne til å tjene penger. Den dreier seg ikke om kvaliteten i produksjonen, verken i privat eller i offentlig sektor. Oppfølging, oversikt og kontroll blir mye vanskeligere å håndtere når du har en

stor arbeidsstyrke som kommer og går. Den enkeltes livssituasjon blir forringet i forhold til økonomi, helse, sosialt nettverk og andre rettigheter som følger med det å ha fast ansettelse i henhold til de lover og forskrifter vi har i dag.

Det er ikke hensynet til kvalitet som er årsak til denne bruken av midlertidig ansatte, og det er heller ikke hensynet til at en skal få turnuser til å gå opp. Nei, det er hensynet til en økt liberaliseringstenkning både i offentlig og privat sektor. Det er i økonomiske rammevilkår det har vært smalhands, og det er en ensidig fokusering på effektivitet og økonomi. Regjeringen sier omfordeling, og det sier vi også når det gjelder arbeidsforhold for ansatte. Regjeringens fokusering på dette håper jeg vil føre til endringer i praksis, slik at retten til å få en arbeidsavtale som går utover den faste stillingsprosenten som ansatte har, også blir praktisert. Det gir mer forutsigbarhet, og det gir høyere kvalitet både for tjenestemottakere og for tjenesteytere.

Karin Andersen (SV) [12:56:29]: Jeg slutter meg helt og fullt til det den siste taleren sa, men jeg har behov for å kommentere noe som er blitt sagt i debatten.

Det har vært påstått at dette flertallet og denne regjeringen ikke er like opptatt av yrkeshemmede og deres muligheter på arbeidsmarkedet som opposisjonen. Så viser man til at man i budsjettbehandlingen i høst har økt tiltakene til de yrkeshemmede mer enn Regjeringen har gjort. Ja, det er én grunn til at opposisjonen har hatt mulighet til det, nemlig at det har vært et regjeringsskifte. De omprioriterte på en slik måte at det var noen penger til overs også for dem. De prioriterte på den måten, men det gjorde de ikke i sitt eget budsjettopplegg. Jeg synes derfor at det er en litt urimelig argumentasjon som blir framført.

Så ønsker representanten Robert Eriksson fra Fremskrittspartiet at jeg skal dokumentere påstander i forhold til midlertidige ansettelser, og han viser til en Fafo-rapport som viser at noen midlertidig ansatte får fast stilling. Ja, de gjør det. Det er altså under dagens lovverk og reglene slik de er i dag. Noen gjør det, men mange av dem blir svingdørsansatte, går ut og inn av arbeidslivet, og det er de som er svakest. Men de fleste av dem som får jobb, er de som har høy utdanning, og som hadde fått en jobb uansett.

Så viser representanten Eriksson til ønsketurnus som nå bl.a. blir brukt i helsesektoren, både i kommunene og i sykehusene. Ja, det er riktig, mange ønsker det og har det. Det er også fullt mulig innenfor dagens lovverk, og det er dagens lovverk vi skal videreføre. Innenfor dagens lovverk er det mulig å ha midlertidige ansettelser, og det er mulig med fleksibilitet, også ønsketurnuser. Så det er en total misforståelse når det høres ut som om Fremskrittspartiet mener at vi skal til en annen rettstilstand enn den vi har i dag.

Til slutt sier representantene fra Fremskrittspartiet og Høyre at vi må skjønne at arbeidsgiverne er i stand til å bedømme sin egen situasjon. Ja, det er jeg helt sikker på at de er. De er i stand til å bedømme sine interesser og ivareta dem. Men fra vår side vil vi si at vi tror faktisk at de funksjonshemmedes organisasjoner også er i stand til å vurdere sin egen situasjon og ivareta den. I den interes-

sekonflikten velger SV å stå på de funksjonshemmede og de yrkeshemmedes side og sikre et arbeidsliv som gjør at også de kan være innenfor, og ikke bare komme innom en liten sving av og til og så ryke ut i arbeidsledighet igjen.

Lise Christoffersen (A) [12:59:37]: Bondevik II-regjeringen har satt historisk rekord i norsk arbeidervernlovgivning. For aller første gang har lovendringer ført til svekkelse av arbeidstakernes rettigheter.

Fleksibilitet er nyordet for økt arbeidstid og økt overtid. Vi ser det også i EU. Fleksibilisering, som en kaller det der, koster – flere ulykker og stressykdommer. Når rød-grønt flertall setter foten ned, beskyldes vi for å vandre baklengs, være usolidariske og skru klokka tilbake. Men hør litt på følgende påstand: Begrensninger i arbeidstid og overtid er «fuldstendig i Strid med de Bestræbelser for Personlighedens Frigjørelse (...), der er den moderne Udviklings høit skattede Særkjende». Nei, det er ikke dagens høyreside som taler. Det er et sitat fra de konservative i arbeiderkommisjonen av 1885. Og jeg spør: Hvem er det som vandrer baklengs?

Jeg vil kommentere et par forhold. For det første: Hvem skal overtidsbestemmelsene gjelde for? Manns minne er kort, men noen husker kanskje at Bondevik II i 2003, midt under Arbeidslivslovutvalgets arbeid, mot Arbeiderpartiets, SVs og Senterpartiets stemmer, endret overtidsbestemmelsene i negativ retning. Det blir nå reversert. I 2005 ble personer i særlig uavhengig stilling innlemmet i reglene, men ikke lenger enn at en selv kunne avtale seg bort fra dem.

Media har hevdet at rød-grønt flertall vil unnta opptil en million arbeidstakere fra overtidsreglene. Det er ikke tilfellet. «Særlig uavhengig stilling» har aldri vært ment å defineres så vidt. Er dette praksis, slik bl.a. Akademikerne har tatt opp, er det en sterk indikasjon på at loven ikke etterleveres. Da er heller ikke en lovbestemt individuell avtale nok. Flertallet presiserer derfor at definisjonen av «særlig uavhengig stilling» skal være like streng som den alltid har vært.

Men ett spørsmål melder seg: Hvis det er så mange som en million arbeidstakere, hvor mange av dem er egentlig i en stilling som ikke tilfredsstiller lovens krav til «særlig uavhengig»? Departementet jobber med en kartlegging. Neste år vet vi mer om hva som må til – lovendring eller innskjerping av praksis, kanskje også en tettere oppfølging fra Arbeidstilsynets side. Flertallet vil følge denne saken nøye.

Til slutt en sak som ikke har vært så veldig mye kommentert. Den gjelder ikke mange, men er desto viktigere for dem det gjelder: retten til å stå i jobb under tvist om oppsigelse. Under Bondevik II ble prinsippene speilvendt, fra arbeidsgivers krav og bevisbyrde til at arbeidstaker selv må be retten om å få fortsette i jobb til tvist er avgjort. Slike saker kan ta år. Uten rett til å stå i jobb vil en seier i retten bli en tom seier. Vi snur prinsippet tilbake til det det skal være.

Fagorganisertes stemmer var et vesentlig bidrag til rød-grønn valgseier, fordi vi hadde den beste politikken. Med dagens lovvedtak er viktige løfter innfridd.

Bent Høie (H) [13:02:58]: Jeg burde egentlig bedt om ordet til en åpenbar misforståelse. Det var innlegget fra representanten Karin Andersen som fikk meg til å ta ordet.

Når hun påstår at de 1,2 milliardene som opposisjonen bruker i tillegg i sitt nye budsjett som ble framlagt i finanskomiteen, skyldes regjeringsskiftet, må dette være en misforståelse. De 1,2 milliardene skyldes reduksjon i sykefraværet, reduksjon i ledigheten og dermed nye beregninger i forhold til folketrygdens utgifter på disse områdene. Det skyldes ikke regjeringsskiftet! Det skyldes at den regjeringen som har gått av, har ført en økonomisk politikk som igjen har skapt framgang og optimisme i landet og dermed nedgang i ledigheten, og det skyldes det arbeidet som er gjort for å få ned sykefraværet. Av de pengene prioriterte de forrige regjeringspartiene bl.a. tiltak for dem som trenger ekstra hjelp fordi de er utenfor arbeidsmarkedet. Vi prioriterte mer penger til utdanning, for å gi folk kvalifikasjoner til å komme inn på arbeidsmarkedet. Dagens regjeringspartier prioriterte å gi skattelette til dem som er organisert i bl.a. LO, til dem som er innenfor arbeidsmarkedet, som i utgangspunktet er de som er de mest privilegerte i dette samfunnet. Det dreier seg om en politisk prioritering. Det er på det vi ser forskjellen mellom dagens regjering og den regjeringen som er gått av.

Sverre Myrli (A) [13:04:40]: Debatten i dag har dreid seg mye om midlertidige ansettelser. Det er bra. Det er et viktig tema når det gjelder endringene i arbeidsmiljøloven.

Åse Gunhild Woie Duesund brukte begrepet de «heltidsansatte på Youngstorget». Nei, dette dreier seg ikke om heltidsansatte på Youngstorget. Dem er jeg overhodet ikke bekymret for. Men det dreier seg om stuepiker og renholdere på hotellene våre, det dreier seg om butikkmedarbeidere i kjøpesentra våre, som med dagens regelverk i stor grad er midlertidig ansatte. Dette er bransjer hvor det med dagens regelverk er et meget tøft arbeidsliv. Attpåtil er dette bransjer som har de dårligst betalte arbeidstakere i hele arbeidslivet vårt. Og så ønsker altså de som tapte valget, å slippe laus, med ytterligere åpning for midlertidig ansettelser og mer bruk av overtid.

Nei, hvis det var noen veg vi skulle gå, var det jo å sørge for at de gruppene jeg nå har nevnt, hadde fått bedre vern, ikke dårligere vern. Jeg er glad for valgresultatet. Jeg er glad for det regimeskiftet vi fikk, og jeg er ikke minst glad for de endringene vi i dag gjør i arbeidsmiljøloven, og noe seinere i tjenestemannsloven.

Arbeidsfolk skal ha et tryggere arbeidsliv og bedre vern, ikke mer utrygghet og mer usikkerhet. Representanten Robert Eriksson sa at mange ansatte ønsker mer fleksibilitet. Ja, det er mulig det, innenfor visse områder. Men jeg har ennå til gode å treffe noen som er fast ansatt, som knytter nevene og ber om å få bli midlertidig ansatt.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 121)

S a k n r . 2

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om lov om endringer i utlendingsloven (beskyttelse mot tvangsekteskap og mishandling i ekteskap og vern av utenlandske arbeidstakeres lønns- og arbeidsvilkår mv.) (Innst. O. nr. 24 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 19 (2005-2006) og Ot.prp. nr. 109 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at debatten begrenses til 40 minutter, fordelt med inntil 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Arild Stokkan-Grande (A) [13:08:14] (ordfører for saken): Denne innstillingen inneholder forslag til flere endringer i utlendingsloven. Forslagene har vært ute på høring, og høringsfristen var 1. april 2005. Saken ble ikke ferdigbehandlet i forrige stortingsperiode og ligger derfor til behandling her i Odelstinget i dag.

Flertallet går inn for at det skal være adgang for myndighetene til å avslå opphold i de tilfellene hvor det er sannsynlig at søkeren vil bli utsatt for mishandling eller annen grov utnyttelse ved en familieetablering. Justisminister Storberget har lagt fram ti tiltak for å hindre familievold.

Vi er på ett vis med på å følge opp dette med dagens innstilling og vedtak. Vi ser at personvernet kan utgjøre en utfordring i slike saker, men mener at valget er enkelt når det kommer til beskyttelse av de svake gruppene det er snakk om her. I saker som dette har de selv gitt avkall på personvernet ved å bli dømt for vold. Vi ser dessverre at enkelte referansepersoner misbruker den maktposisjonen de har i saker om familieetablering. Dette skjer også i vissumsammenheng. Derfor er det betimelig når det nå foreslås en tydelig hjemmel for å nekte besøksvisum, dersom en tilstrekkelig risiko for at søkeren eller medfølgende barn vil bli utsatt for mishandling eller utnyttelse, legges til grunn. Samtidig må vi erkjenne at det blir for krevende å foreta rutinemessig vandelskontroll. Dette blir kun gjort dersom det foreligger særlige grunner.

Norge har ratifisert flere konvensjoner som fastslår partenes rett til å inngå ekteskap av egen fri vilje. Samtidig har vi også forpliktet oss til å respektere privatlivet og familielivet. Vi må her finne den rette balansegangen mellom disse to prinsippene. Komiteen foreslår i innstillingen en ny obligatorisk intervjuordning. I korte trekk går den ut på at den som har giftet seg i utlandet med en som er bosatt i Norge, ikke skal få innvilget oppholdstillatelse, og heller ikke få innreise til Norge, før ektefellen har returnert til Norge og vært til intervju hos utlendingsmyndighetene.

Forslaget har blitt ulikt vurdert hos høringsinstansene. Noen mener forslaget ikke går langt nok, mens andre mener det går for langt inn i den private sfære. Men de fleste av høringsinstansene er likevel fornøyd med forslaget og ønsker at det skal prøves ut.

I utlendingsforskriftens § 2 første ledd er det fastsatt som ett av flere grunnvilkår for arbeidstillatelse til arbeidsinnvandrere at lønns- og arbeidsvilkår ikke må være dårligere enn etter gjeldende tariffavtale, regulativ eller det som ellers er normalt for vedkommende sted og yrke. Vi støtter forslaget om at brudd på bestemmelsene skal føre til direkte konsekvenser for vedkommende arbeidsgivers mulighet til å hente ny utenlandsk arbeidskraft. Det som ligger i saken, er at arbeidsgivere skal kunne nektes å hente utenlandsk arbeidskraft for en periode på inntil to år. Vi både håper og tror at dette vil være med på å verne arbeidstakere mot arbeidsgivere som har begått grove eller gjentatte brudd på sine forpliktelser. Samtidig ser vi på dette som ett av flere tiltak i kampen mot sosial dumping.

Kapittel 7 inneholder forslag som imøtekommer kritikken fra ESA i forhold til gjeldende lovbestemmelser om bortvisning og utvisning av utlendinger som omfattes av EØS-avtalen eller EFTA-konvensjonen. Endringene antas, ifølge departementet, å få liten eller ingen faktisk betydning. Derfor foreslås det at endringene gjennomføres allerede i gjeldende lov. Dette bifalles.

Med dette anbefaler jeg Odelstinget å gi sin tilslutning til innstillingen.

Per-Willy Amundsen (FrP) [13:12:18]: Fremskrittspartiet støtter i hovedsak lovendringen. Men når vi kommer til den delen som går på tiltak mot tvangsekteskap, er det rimelig åpenbart at flertallet ikke er villig til å gå langt nok når det gjelder å bekjempe noe som er et stort problem.

Tvangsekteskap er en fullstendig uakseptabel handling – totalt uforenlig med våre verdier, vårt livssyn og de grunnleggende rettigheter som vi tror på og jobber for. Men jeg tror at det er en noe ubalansert begrepsforvirring her i forhold til hvordan man velger å dele dette inn: tvangsekteskap, frivillig ekteskap, arrangert ekteskap osv. Det vesentlige her – og det er viktig – er at vi skal skille mellom frivillig og ufrivillig ekteskap.

La meg ta litt statistikk fra ambassaden i Pakistan, hvor vi ser at 57 pst. av alle innvandrere som kommer gjennom ekteskap, er i slekt. En betydelig andel av dem er søskenbarn. 68 pst. av ekteskapene oppgis å være noe som foreldrene står bak. Kun fattige 3 pst. er kjærlighetsekteskap. Dette er noe som er blitt oppgitt av personer som gifter seg. Dessverre viser faktisk statistikken at praksisen også videreføres i annen generasjon.

Dette er en betydelig utfordring, og her må man faktisk sette inn virkemidler for å klare å bekjempe noe som er totalt uønsket, totalt uakseptabelt, i det norske samfunn. Dette handler mye om integrering – om hvordan vi får til integreringspolitikken, og om hvordan vi kan unngå segregering. Hvordan vi i dag setter inn tiltakene, vil være helt avgjørende.

Jeg beklager at de øvrige partiene i komiteen ikke har vært villig til å se på de forslagene som Fremskrittspartiet har fremmet. Det gjelder 24 års aldersgrense for ektefeller, som i vesentlig grad vil kunne sikre at de personer som inngår ekteskap, er modne nok til å gjøre det, klarer å ta egne valg uavhengig av press fra foreldrene – et helt grunnleggende grep hvis vi skal klare å stoppe tvangsekteskap – det gjelder krav til forsørgelsesevne, bolig, språkkunnskaper osv., som henger nøye sammen med integrering, og hvor man da ikke er så mye styrt av uønskede kulturelle tradisjoner fra opprinnelseslandet. Det handler om tilknytningkrav, og også der er det i stor grad snakk om integrering.

Men når det gjelder en sak som vi vil komme tilbake til i forbindelse med et Dokument nr. 8-forslag, som vil bli behandlet her, ønsker vi å ha et generelt lovforbud mot søskenbarnekteskap. Svært mange av de ufrivillige ekteskapene inngår i nettopp denne gruppen. Det vil være en effektiv måte å stoppe tvangsekteskap på. Det har faktisk også en helsemessig side, som vi ikke skal undervurdere viktigheten av. Det er betydelig økt risiko for misdannelser hos barn der foreldrene er søskenbarn.

Jeg registrerer og synes det er synd å se at de øvrige partiene overhodet ikke er villig til å ta i bruk et virkemiddelapparat som er helt nødvendig, fullstendig nødvendig, hvis man skal klare å få til stopp av tvangsekteskap. Dette er helt nødvendige grep, og jeg synes det er synd at de øvrige partiene ikke er villig til å gå inn på det.

Jeg tar med dette opp Fremskrittspartiets mindretallsforslag.

Presidenten: Representanten Per-Willy Amundsen har tatt opp det forslag han refererte til.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:17:04]: Jeg er glad for at alle forslagene i odelstingsproposisjonen har fått tilslutning fra komiteen.

Forslaget om en ny bestemmelse som skal beskytte mot voldelige referansepersoner i Norge, innebærer ikke at myndighetene skal innta en formynderrolle i forhold til samlivsetableringer.

Det oppstår imidlertid en vanskelig moralsk situasjon når det framstår som sannsynlig at søkeren eller dennes særkullsbarn vil bli utsatt for overgrep av en referanseperson i Norge som utnytter den maktposisjonen vedkommende har. Den foreslåtte bestemmelsen vil være et egnet virkemiddel for å møte denne aktuelle utfordringen.

For at den nye bestemmelsen skal bli effektiv, er det nødvendig at det er en bestemmelse om vandelskontroll, slik det er foreslått i proposisjonen, som komiteen har sluttet seg til.

Fremskrittspartiet har foreslått rutinemessig vandelskontroll for søkere fra land der tvangsekteskap er utbredt. Jeg mener dette er unødvendig.

For det første er ikke risikoen for å møte en voldelig og utnyttende ektefelle i Norge spesielt relatert til problematikken som gjelder tvangsekteskap. I situasjoner med tvangsekteskap er det som oftest andre enn partene selv som utøver tvang, og ofte er den parten som bor i Norge,

(Statsråd Hanssen)

selv et offer i disse situasjonene. Behovet for å beskytte mot voldelige og kyniske referansepersoner har i minst like stor grad vært fokusert ved situasjoner hvor etnisk norske menn henter ektefeller fra utlandet som de har hatt liten eller ingen kontakt med på forhånd.

For det andre er det uaktuelt å utforme forskriftsbestemmelser om vandelskontroll som tar utgangspunkt i referansepersonens nasjonalitetsbakgrunn. Dette vil gi uttrykk for det diskriminerende og stigmatiserende syn at man ut fra en persons nasjonalitetsbakgrunn kan vurdere om det er mer eller mindre sannsynlig at vedkommende har begått overgrep tidligere.

Fremskrittspartiet mener også at alle opplysninger om referansepersonen bør videreformidles til søkeren, uavhengig av om de gir grunnlag for å tro at referansepersonen kan utgjøre en trussel mot søkeren eller dennes barn. Jeg har vanskelig for å forstå dette synspunktet. Myndighetene kan ikke fastsette hvor mye av sin personlige fortid partene bør avdekke for hverandre, så lenge dette ikke er relevant i forhold til å beskytte mot overgrep. Myndighetene bør derfor ikke gi personsensitive opplysninger som ikke er relevant for saken.

Komiteen har sluttet seg til de tiltakene som er foreslått mot tvangsekteskap. Det er i denne forbindelse viktig at det inntas en tydelig hjemmel i utlendingsloven for å nekte oppholdstillatelse når noen har blitt presset til å inngå ekteskap mot sin vilje. Dette gir både et viktig signal og et godt lovgrunnlag for å kunne håndtere saker med ekteskapspress. Tilsvarende håper jeg at den foreslåtte intervjuordningen vil kunne bli et virkningsfullt tiltak.

Jeg vil bemerke at Regjeringen fortsatt vil fokusere på problematikken knyttet til tvangsekteskap – også etter at Odelstinget vedtar de tiltak som nå er oppe til vurdering. Regjeringen arbeider for tiden med et forslag til ny utlendingslov. Mulighetene for å finne andre egnede tiltak mot tvangsekteskap vil bli vurdert i forbindelse med lovarbeidet, f.eks. det forrige taler var inne på, spørsmålet om å utvikle aldersgrenser.

Jeg tar sikte på å legge fram et forslag til ny utlendingslov i høstsesjonen 2006. Det vil gi storting og odelsting et godt grunnlag for nettopp å vurdere flere tiltak for å bekjempe ikke minst tvangsekteskap.

Jeg registrerer at Fremskrittspartiet i innstillingen foreslår at Regjeringen skal komme tilbake med en egen sak om tvangsekteskap høsten 2006. Det vil i praksis skje gjennom at jeg, som sagt, tar sikte på å legge fram et forslag til en ny utlendingslov i løpet av året.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per-Willy Amundsen (FrP) [13:22:28]: Det er interessant å registrere statsrådets omsorg for hvordan personopplysninger til referansepersonen blir benyttet, ev. ikke blir benyttet. Jeg synes det er viktigere å rette fokuset mot det som virkelig er sakens kjerne, nemlig hvorledes man skal bekjempe et tvangsekteskap. Jeg synes for så vidt at statsråden kommer med interessante signaler her. Jeg hå-

per jo at de signalene er reelle, og at man i de vurderingene man legger opp til, også er villig til å se på tiltak som man tidligere ikke har vært villig til å se på. Jeg har et spørsmål til statsråden i den sammenheng: Vil man kunne vurdere å ta i bruk den type begrensninger, som 24 års aldersgrense for ektefeller, forbud mot søskenbarnekteskap, tilknytningskrav, krav om forsørgelse osv., for å få en effektiv stans på tvangsekteskap?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:23:27]: Nei, det er i og for seg ikke noen rørende omtentksomhet som er ute og går i forhold til vurderingen om å gi ut personopplysninger, det er rett og slett et prinsipp at man skal gi ut de opplysningene som er relevante. Altså: Hvis lovhjemmelen er knyttet opp til at man skal bekjempe at folk blir utsatt for vold hvis de kommer til Norge knyttet til en mulig familieetablering, så skal man, dersom slike opplysninger foreligger, få innsikt i dem. Loven har jo ikke som formål å framskaffe mest mulig generelle opplysninger om mulig ektefelle, men å forhindre vold.

Til det andre spørsmålet er svaret: Selvfølgelig vil man i arbeidet med ny utlendingslov vurdere spørsmål knyttet til aldersgrense, tilknytningskrav og den type tema som både har vært diskutert og skal diskuteres i sammenheng med en helhetlig gjennomgang av utlendingsloven.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har heller ikke bedt om ordet til sak nr. 2.
(Votering, se side 124)

S a k n r . 3

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om lov om endringer i utlendingsloven (innkvartering ved søknad om asyl mv.) (Innst. O. nr. 9 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 20 (2005-2006) og Ot.prp. nr. 112 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 40 minutter, og at taletiden blir fordelt med inntil 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre foreslår presidenten at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Ingen har bedt om ordet til sak nr. 3.

(Votering, se side 125)

Da går vi over til sak nr. 4 – vi får se hva slags overraskelser det gir.

S a k n r . 4

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om lov om endringer i introduksjonsloven (Innst. O. nr. 23 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 23 (2005-2006))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten forslå at debatten blir begrenset til 40 minutter, og at taletiden blir fordelt med 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre foreslår presidenten at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Per-Willy Amundsen (FrP) [13:27:04]: Fremskrittspartiet har signalisert at vi er imot denne lovendringen. Det er vi fordi vi mener at i forhold til å integrere seg i det norske samfunnet har hver enkelt innvandreren en helt grunnleggende plikt til å tilpasse seg det norske samfunnet både med hensyn til språk – lære seg det norske språket – og med hensyn til kunnskap, ta til seg kunnskap om det norske samfunnet de skal bo i, lære seg å forholde seg til det norske samfunnet. Vi har også krav og føringer som vi ønsker i forhold til at den som henter de personene som kommer gjennom familiegjennforening, har et grunnlag med hensyn til bolig og inntekt og er i stand til å ivareta det på en god måte.

Det Regjeringen legger opp til nå, er i realiteten ingenting annet enn en ytterligere ansvarsoverføring fra det enkelte individ, fra det enkelte menneske, den enkelte innvandreren, over på staten. Staten er den som tydeligvis skal ta alt ansvar i forbindelse med integreringspolitikken. Det er dømt til å slå feil. Det er dømt til ikke å fungere, for det er jo nettopp den type tiltak man har drevet med gjennom tiår i dette landet, hvor integreringspolitikken har vist seg å spille fallitt. Vi er faktisk nødt til i større grad å fokusere på den enkelte innvandrers plikt til å tilpasse seg det norske samfunnet. Da må det også være slik at man i større grad legger opp til at staten ikke nødvendigvis er den som skal ta dette ansvaret. Erfaringer fra utlandet der hvor integreringspolitikken har fungert, viser jo nettopp det. Eksemplet er f.eks. USA, hvor særordningene, særrettighetene, er et minimum. Der ser vi at integreringen faktisk fungerer. I land hvor man har særordninger, særrettigheter, er det mye lengre vei å gå før mennesker som ankommer landet, klarer å tilpasse seg og bli velintegrert i samfunnet. Så dette viser igjen at Regjeringen er i ferd med å liberalisere innvandrings- og integreringspolitikken, at Regjeringen ikke har tatt den lærdommen som det en stund virket som enkelte av partiene hadde gjort i forhold til at det som har vært ført av integreringspolitikk i dette landet, ikke har fungert. Man fortsetter altså videre etter den samme oppskriften. Og jeg beklager å si det, men jeg tror ikke det vil fungere.

Arild Stokkan-Grande (A) [13:30:58] (ordfører for saken): Denne saken er en lovmessig oppfølging av vedtak som ble fattet ved behandlingen av Budsjett-innst. S. nr. 5, hvor det ble bevilget 100 mill. kr til gjeninnføring av introduksjonsprogrammet for gjenforente til personer som har fått opphold på humanitært grunnlag.

Komiteens flertall er enig i at en vellykket integrering avhenger av at personer blir bosatt, får seg arbeid og har mulighet til å delta i samfunnet så raskt som mulig. Tilrådsningen til vedtak vil etter flertallets mening motivere flere kommuner til å bosette flere enslige som kan få rett til familiegjennforening, og trolig føre til raskere bosetting og dermed mindre utgifter til mottak.

Dette synes de aller fleste å være enig i, unntatt Fremskrittspartiet. Vi mener at dette forslaget er skritt i retning av at disse personene får rettigheter som gjelder for alle innbyggere. Og det er her Fremskrittspartiet bommer. Normale rettigheter, som det står i merknadene fra Fremskrittspartiet i innstillingen, som gjelder for alle innbyggere, er nemlig f.eks. 10-årig grunnskole og 3-årig videregående opplæring, og rett og plikt til å delta i introduksjonsprogrammet er derfor bare starten på en prosess mot full integrering i samfunnet. Det er nesten utrolig at Fremskrittspartiet, som angivelig ønsker bedre integrering, mener at dette kun skal være et personlig ansvar. Det er ikke spesielt likestillingsvennlig heller, når vi vet at de fleste som kommer på familiegjennforening fordi de er ektefeller eller samboere til hovedpersonen, er kvinner med små barn. Framfor å ta et ansvar for alle nordmenn skyver man foran seg at det med deres politikk vil bli færre som blir gjenforent.

Men da mener jeg at man faktisk må forholde seg til verden slik som den er. I dag er det slik at det gis anledning til familiegjennforening på visse betingelser. Den saken har Fremskrittspartiet tapt, og ville det da ikke være greit om også disse fikk et tilbud?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:33:05]: Jeg fikk bare behov for å kommentere litt innlegget til representanten fra Fremskrittspartiet her, og også i den sammenheng knytte noen gode ord til den forrige regjeringen. Det er jo ikke det vi som oftest gjør, så det kan være greit å gjøre det når det er grunnlag for det.

Det jeg mener var noe av det virkelig viktige som statsråd Erna Solberg og den forrige regjeringen fremmet forslag om, og fikk vedtatt i forrige stortingsperiode, var introduksjonsprogrammene og loven knyttet til introduksjonsprogrammene. Den har man nå etter hvert fått i gang. Man stiller krav – man har plikt til å delta og en rett til å delta – og man setter nå virkelig i system norskopplæring og det å formidle kunnskap om det norske samfunn.

Derfor blir det veldig merkelig når Fremskrittspartiet hevder at dette er en integreringspolitikk som vi har prøvd i lang, lang tid, og som vi vet er mislykket. Nei, dette er ikke en integreringspolitikk som vi har ført i lang, lang tid. Dette er en integreringspolitikk som nylig er vedtatt og gjennomført, altså i forrige stortingsperiode, der vi innfører et helt nytt system i forhold til hvordan folk tas imot i Norge. Hvis vi er innstilt på at vi i det hele tatt skal

ta imot folk – vi kan jo diskutere om det er rett eller galt, jeg står i hvert fall for en politikk som sier at folk som reelt sett har behov for beskyttelse, skal få beskyttelse i Norge – mener jeg at for at vi skal lykkes med integreringen, er det grunnleggende at vi sørger for språkopplæring. Det synes jeg er veldig bra organisert gjennom introduksjonsprogrammet. Så skal vi evaluere det, justere det osv., men så langt er det veldig mange undersøkelser som viser at det er ganske gode resultater knyttet til introduksjonsprogrammet. Dette er ikke en politikk som er prøvd i lang, lang tid, det er en politikk som ble etablert – vedtatt og gjennomført – i forrige stortingsperiode. Den bygger vi nå videre på, for en av feilene den forrige regjeringen gjorde, var at den fjernet ordningen i praksis for dem som ble familiegjennforent med folk som hadde opphold på humanitært grunnlag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per-Willy Amundsen (FrP) [13:35:50]: Jeg tror statsråden misforstår litt det jeg sier om at dagens integreringspolitikk er feilslått, og at dette er mye mer av det samme gamle. For det vi snakker om, er det man hele tiden har gjort, nemlig at man fraskriver den enkelte innvandrers ansvaret for å tilpasse seg det norske samfunnet – man gjør det til en statlig oppgave, hvor staten er den eneste som skal garantere for dette, og hvor det legges altfor lite vekt på hva den enkelte gjør.

Når vi ser på de ulike innvandringsgruppene, ser vi at det her i hovedsak er snakk om kulturbarrierer. I stor grad er det snakk om vilje til selv å gjøre noe i forhold til å la seg integrere i det norske samfunnet. Og da handler det om å stille krav. Mitt spørsmål til statsråden blir dermed: Ser ikke statsråden at særordninger, gjerne økonomiske særtelser osv., kan være en hvilepute for enkelte innvandrere og være til hinder for rask integrering?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:37:12]: Odelstinget har nå til behandling en sak om endringer av personkretsen for introduksjonsprogrammet. I den sammenhengen holder Fremskrittspartiets representant et innlegg hvor han sier at man har prøvd denne type integreringspolitikk i lang, lang tid, og at den er feilet. Det er faktisk galt. Denne type integreringspolitikk har man ikke prøvd i lang, lang tid, og veldig mye tyder på at denne type integreringspolitikk kan synes å gi svært gode resultater.

Jeg synes at det er viktig å understreke at introduksjonsprogrammet innebærer en rett og en plikt. Man plikter å delta, men det gir også rettigheter. Hvis man hopper av, mister man sine rettigheter. Da får man ikke tilgang på noen økonomiske særordninger. Hvis man deltar, får man rettigheter, men det er som en følge av plikter.

Det er en god politikk, som denne statsråden skal komme tilbake til i mange sammenhenger etter hvert.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Lise Christoffersen (A) [13:38:42]: Jeg tror ikke det blir nødvendig å bruke så mye som 3 minutter, for jeg har ikke forberedt noe innlegg. Men jeg merker nå at jeg ikke klarer å sitte rolig og høre på en del påstander som blir framsatt fra denne talerstolen.

Jeg lurer på hva slags bilde Fremskrittspartiet har av innvandrerbefolkningen i Norge. Har Fremskrittspartiet et bilde av innvandrerne som en gruppe som er mer eller mindre giddeløs, som ikke vil, som ikke evner? For her går det igjen noen begreper: plikt til å integrere seg, lære seg språk, tilpasse seg til det norske samfunn.

Jeg var tidligere ordfører i Drammen kommune, som er innvandrerbefolkning nr. 2 i Norge, etter Oslo, og vi var bl.a. modell for den introduksjonsordningen som nå er innført. Da vi startet opp med det i Drammen, var det nettopp i erkjennelsen av at det var så mange barrierer i det norske samfunnet mot at innvandrere skulle få lov til å integreres i det norske samfunnet. Jeg kan gi et lite eksempel helt til slutt, for når Fremskrittspartiet snakker om kulturbarrierer, er kanskje ikke de største barrierene i innvandrerbefolkningen selv, men i det norske samfunnet.

I valgkampen møtte jeg mange representanter for ulike nasjonaliteter og innvandrersorganisasjoner. I Sikh-templet i Lier møtte jeg en som er utdannet bygningsingeniør, en yrkesgruppe som Norge skriker etter. Vi har mangel på dem, vi utdanner for få, det er for få ute i det markedet som Fremskrittspartiet ellers er veldig opptatt av, hvor etterspørselen etter ingeniører er stor. Det han fortalte til meg, var at han ikke fikk jobb. Hans konklusjon på den situasjonen at han stanget og stanget og stanget i det norske arbeidsmarkedet, og stanget i fordommer – for en bygningsingeniør fra India er ikke noen dårligere ingeniør enn en ingeniør fra Norge – var: Det ender vel med at jeg er nødt til å etablere egen virksomhet for i det hele tatt å bli sysselsatt.

Per-Willy Amundsen (FrP) [13:41:18]: Det er interessant å registrere at Arbeiderpartiet går i den samme fellen gang på gang, når de ved hver anledning er opptatt av å snakke om gruppe, opptatt av å snakke om større mengder mennesker istedenfor å se på enkeltindividet, istedenfor å se på den enkelte person. For det er akkurat det som er poenget her.

Jeg har overhodet ikke sagt på noen slags måte, som det blir hevdet eller antydning, at gruppen innvandrere er lat eller er slik eller slik. Dette er helt grunnleggende for innvandrere, som det er for alle andre mennesker: Folk er forskjellige! Noen har tiltakslust, andre har det ikke. Noen mennesker står på for å tilpasse seg det norske samfunnet, andre gjør det ikke. Når vi studerer statistikkene, ser vi at det også er en sammenheng med hvilken kultur personen kommer fra, opprinnelseslandet, fordi det er store kulturforskjeller i utgangspunktet, i varierende grad, alt etter hva slags bakgrunn innvandreren har.

Det handler ikke om å snakke om mennesker som en gruppe, men som enkeltindivider. Og det er slik vi må legge opp den norske integreringspolitikken også. Vi er nødt til å stille krav. Det er kun gjennom kravene at vi kan få til en vellykket integrering i dette landet!

Det er ikke slik som statsråden her prøver å framstille det, at man gjennom introduksjonsordningen automatisk får resultater, selv om man bruker penger på det. For igjen er man ikke villig til å stille de kravene som er nødvendige i forhold til hvor god man faktisk er i norsk, og hvor dyktig man faktisk er til å forstå og sette seg inn i hvordan det norske samfunnet fungerer. Det er her dette svikter, og det er her man må begynne å ta noen grep, stille krav til den enkelte innvandrere – som individ, som individ.

I motsetning til Arbeiderpartiet oppfatter ikke vi innvandrerne som en enkel og oversiktlig gruppe. Det er en veldig sammensatt mengde med enkeltmennesker.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 126)

S a k n r . 5

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om lov om opphevelse av lov 17. juni 2005 nr. 103 om statens embets- og tjenestemenn mv. (Innst. O. nr. 22 (2005-2006), jf. Ot.prp. nr. 25 (2005-2006))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 40 minutter, fordelt med inntil 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre foreslås det at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Inger Løite (A) [13:45:07] (ordfører for saken): Jeg skal få legge fram flertallsinnstillingen i saken om lov av 17. juni 2005 nr. 103 om statens embets- og tjenestemenn mv.

Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har hele tiden vært klar på at vi ønsker å reversere endringene i tjenestemannsloven som Bondevik-regjeringen og Fremskrittspartiet vedtok våren 2005. Denne saken har vært drøftet grundig tidligere, og argumentene er de samme – og frontene er de samme. Vi registrerer at opposisjonen er lite opptatt av arbeidstakers rettigheter. Liberalisering av arbeidsmiljøloven, kutt i arbeidsledighetstrygden og også tidligere forsøk på å svekke sykelønnsordningen er noen eksempler. Dette viser et politisk og ideologisk mønster som også gjør seg gjeldende i diskusjonen om ny lov om tjeneste- og embetsmenn. Men valget i høst viste oss heldigvis at velgerne er opptatt av trygghet for arbeidsplasser og gode arbeidsforhold for arbeidstakerne.

De nåværende regjeringspartiene vil gjenta kritikken som kom fram forrige gang saken var til behandling. Vi mener at det burde ha vært gjennomført en mer omfattende prosess enn det regjeringen la opp til den gangen. Etter vårt syn var den manglende dialogen med de ansattes organisasjoner kritikkverdige. Prosessen med utarbeidelse av

ny lov tydet på hastverksarbeid uten grundig utredning. Bondevik-regjeringen gav få argumenter med hensyn til hvorfor slike omfattende endringer var nødvendig, ja, det ble i det hele tatt et mangelfullt beslutningsgrunnlag.

Går vi over til selve innholdet i forandringene, mener vi at Bondevik-regjeringens forslag til ny embets- og tjenestemannslov fjernet sentrale elementer i forvaltnings- og tjenestemannsretten. Grunnleggende rettigheter og bestemmelser ble forringet.

Vi stiller oss også fortsatt undrende til påstandene om at forskjellen mellom arbeidsmiljøloven og tjenestemannsloven førte til lite mobilitet mellom offentlig og privat sektor og hvorvidt dette er et problem. Behov, kompetanse og lønns- og arbeidsforhold styrer i utgangspunktet dette. Vi frykter derimot at en svekkelse av de ansattes rettigheter kan bidra til at det blir vanskeligere å rekruttere og beholde gode arbeidstakere.

Vi mener videre at den daværende ordning med ansettelser fungerte godt. Ved ansettelser av tjenestemenn skulle det alltid være avgitt en innstilling av et organ der de ansatte var representert.

De endringene flertallet i Stortinget vedtok i forrige periode, vil svekke de ansattes innflytelse kraftig. Dette synliggjør den største forskjellen i utformingen av arbeidsgiverpolitikken mellom den avgåtte Bondevik-regjeringen og dagens Stoltenberg-regjering. Vi ønsker å verne om arbeidstakernes rettigheter, ikke bygge dem ned.

Retten til ventelønn var ikke ubetinget i det gamle lovverket, og vi er enig med opposisjonen i at ventelønnsordningen ikke må brukes til å støte folk ut av arbeidslivet. Men vi har mange eksempler på at det i omstillinger og omorganiseringer av virksomheter, som f.eks. i Telenor, Posten og NSB, har vært viktig å ha en ventelønnsordning, og at dette faktisk har ført arbeidstakere tilbake i jobb.

Statens arbeidsgiverpolitikk må være forutsigbar og ivarettende og et eksempel til etterfølgelse for andre arbeidsgivere. I denne sammenheng må det være et mål å verne om de opparbeidede rettigheter, og ikke svekke dem, slik de tidligere regjeringspartiene og Fremskrittspartiet vedtok.

Ut fra denne argumentasjonen anbefaler vi derfor at innstillingen bifalles slik den foreligger.

Åge Starheim (FrP) [13:50:00]: I det framforhandla dokumentet mellom Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV på Soria Moria går det ein raud tråd gjennom heile dokumentet: Det skal stakast ut ein ny kurs.

Den nye kursen kan vi sjå fleire plassar, og vi i Framstegspartiet må innrømme at vi er svært bekymra for konsekvensane av den nye kursen, ikkje minst for næringslivet, med påfølgjande fare for arbeidsplassar. Vi høyrer kva som vert sagt frå den nye regjeringa om at dei vil betre rammevilkåra for norsk næringsliv. Framstegspartiet er derimot redd for at fleire av utspela som no kjem, vil ha negativ verknad for næringslivet. Framstegspartiet er sterkt bekymra når den nye regjeringa no kjem med framlegg om å oppheve og reversere embets- og tenestemannslova. Vi er redd for at dette vil skape vanskar for statens

moglegheit for omstilling. Framstegspartiet vil hevde at dette vil føre til eit ytterlegare hinder i det varsla arbeidet med å overføre statlege oppgåver til det kommunale nivået.

Framstegspartiet vil også peike på at innfører ein særskilde verneordningar for statleg tilsette, vil dette etter vårt syn verte eit hinder for mobilitet av arbeidskrafta mellom statleg og privat verksemd. Etter Framstegspartiet sitt syn vil både staten og det private næringslivet tape på dette. Staten taper som arbeidsgjevar, og det private næringslivet taper på den måten at dei får vanskar med å rekruttere kompetent arbeidskraft.

Framstegspartiet vil også hevde at ventelønnsordninga for statstilsette har bidrege til at eldre arbeidstakarar altfor ofte har måtta vike plassen ved omstilling og nedbemanning. Det er eit faktum at heile 90 pst. av ventelønnsmot-takarane er over 50 år.

Framstegspartiet vil meine at i ein situasjon der ein etter kvart treng meir arbeidskraft, og der avtale om inkluderande arbeidsliv skal sikre at eldre arbeidstakarar kan stå lenger i arbeid, er ventelønnsordninga etter Framstegspartiet sitt syn feil medisin. Framstegspartiet meiner difor at den nye regjeringa sitt framlegg om å oppheve embets- og tenestemannslova er ei kursending i feil retning, då dette skulle vere eit viktig bidrag i prosessen med å harmonisere arbeidsvilkåra for tilsette i private og offentlege verksemder. Framstegspartiet kjem difor til å røyste mot framlegget.

Presidenten: Den røde lampen lyser både titt og ofte, men presidenten passer på taletiden så alle skal få den taletiden de har krav på.

Bent Høie (H) [13:53:12]: Den røde lampen lyser med god grunn i denne saken fordi dette er en alvorlig sak i forhold til at en gjør noe så oppsiktssvekkende som å foreslå å videreføre en særstilling for ansatte i statlig virksomhet på bekostning av ansatte i kommunal og privat virksomhet.

Derfor er det grunn til å stille spørsmål om hvorfor en velger å gjøre dette. En har et avtaleverk mellom partene i arbeidslivet. En har ikke minst et lovverk bl.a. gjennom arbeidsmiljøloven som skal sikre alle arbeidstakeres rettigheter. En har virkemiddelapparat gjennom Aetat, og en har virkemiddelapparat gjennom folketrygden, som alt er med på å gi et grunnlag og en basis for at alle arbeidstakere i dette landet skal kunne føle en trygghet hvis deres arbeidsplass blir utsatt.

Hva er det da som gjør at Regjeringen mener at de som er ansatt i staten, skal ha et sterkere vern enn de som er ansatt i kommunal virksomhet? Hva er det som gjør at statsråden mener at en butikkansatt på Rema 1000 eller, for å ta noe enda mer nærliggende, en barnehageansatt i Florø ikke har behov for det samme vernet som en ansatt i hennes eget departement i Oslo? Det er det veldig vanskelig å se at det er noen annen grunn til enn at den sittende regjering mener at de universelle og generelle bestemmelser om beskyttelse som arbeidstakerne i kommunal og privat sektor i dette landet har, er for dårlige. Hvis de ikke er

gode nok, kan en argumentere for at en gradvis skal bedre disse, og at en ønsker å starte med de statsansatte, som var grunnlaget den gangen denne loven ble vedtatt, men det er tross alt noen generasjoner siden.

Det er to ordninger som er helt vesentlige som en her viderefører, og som vil være et betydelig problem. Det er ventelønnsordningen, og det er prosedyrer i forbindelse med ansettelser. Hvis en ser på ventelønnsordningen og bruken av den de siste ti årene, vil en se at antall ventelønnsberettigede har steget fra 300 til 3 400 i perioden. 90 pst. av dem som får ventelønn i dag, er over 50 år. 73 pst. av dem som har begynt på ventelønn de siste ti årene, har fortsatt ventelønn. 20 pst. har mistet retten på grunn av at de er blitt alderspensjonister eller uførepensjonister, og 12 pst. av dem som har fått ventelønn, har kommet i arbeid.

Hva forteller dette oss? Jo, det forteller oss klart det samme som Aetat skrev til Arbeids- og sosialdepartementet i forbindelse med at Bondevik II-regjeringens lovfor-slag var på høring. De skrev i høringsuttalelsen:

«Vi ser økning i antall brukere, lange stønadsprio-der, lav overgang til jobb, høy andel seniorer, m.m. Dette i kontrast til de arbeidsmarkedspolitiske målset-tinger om at flest mulig skal være i arbeid lengst mu- lig.»

Ventelønnsordningen har det ved seg at hvis en er over 50 år, blir en lettere skjøvet ut i forbindelse med omstil- lingsprosesser i statlig virksomhet. Det betyr at en som er over 50 år, i utgangspunktet er utsatt på arbeidsmarkedet og har da valget mellom å ha 66 pst. lønn med ventelønns- ordningen eller gå over i en ny jobb som en vil oppleve som mer usikker. 73 pst. velger å stå på ventelønn fram til de går av med uføre- eller alderspensjon. Dette er diskri- minerende i forhold til seniorer i arbeidslivet.

Videreføring av ventelønnsordningen er i strid med målsettingen i arbeidsmarkedspolitikken, som har en bred forankring i Stortinget. Det er i strid med målsettingen i IA-avtalen, som har en sterk forankring i Stortinget. Det er i strid med de målsettingene som et flertall i Stortinget har gitt uttrykk for i forbindelse med at en har bedt Regje- ringen om å fremme en egen stortingsmelding om senior- politikk i arbeidslivet, nettopp for å få seniorene i større grad til å bli i arbeidslivet.

Når det gjelder ansettelsesprosedyrer, er det en her foreslår, med på å svekke statens muligheter til å få ansatt de beste menneskene i sin virksomhet. Det betyr at staten, som i utgangspunktet har en utfordring når det gjelder å få tak i de beste medarbeiderne, igjen sakter akterut i for- hold til privat virksomhet. For en statsråd som har et total- ansvar for statens personalpolitikk, må det være et para- doks å gå inn for en slik ordning.

S i g v a l d O p p e b ø e n H a n s e n hadde her teke over presidentplassen.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [13:58:30]: Høs- tens valgresultat gjorde omkamp om arbeidsmiljølov og tjenestemannslov mulig. Nå oppheves loven om statens embets- og tjenestemenn som ble vedtatt i Odelstinget 9. juni i år. Den gamle tjenestemannsloven vekkes opp fra

de døde ved hjelp fra de røde og makta på Youngstorget. Vi i Kristelig Folkeparti beklager dette.

For Kristelig Folkeparti er det viktig å sikre et godt lovmessig vern for ansatte både i privat og offentlig sektor. Det er ingen tvil om at det fortsatt er behov for en arbeidsmiljølovgivning som bl.a. sikrer fysisk og psykisk arbeidsmiljø, og gir de ansatte vern mot usaklige oppsigelser.

Vi mener ansatte i privat og offentlig sektor bør ha harmoniserte og likeverdige arbeidsvilkår. For oss er det et mål at det skal gjelde felles regler for de fleste stillingskategorier, og at arbeidsmiljøloven skal omfatte flest mulige arbeidsforhold. Dette blir imidlertid ikke resultatet av stortingsflertallets beslutning om å oppheve lov om statens embets- og tjenestemenn.

Det er viktig for meg å påpeke at lov om statens embets- og tjenestemenn i stor grad ble vedtatt som en følge av anbefalingene fra Arbeidslivslovutvalget. Når nå loven oppheves, er det grunn til bekymring – av flere grunner.

Vi vet at tjenestemannslovens regler om ventelønn i betydelig utstrekning har vært misbrukt til å støte eldre arbeidstakere ut av arbeidslivet. At denne problemstillingen ikke engang omtales i proposisjonen, er oppsiktsvekkende. Særlig er det oppsiktsvekkende at dette skjer når en av statsrådene har tatt mål av seg til å være inkluderingsminister og ikke en utstøtingsminister. Det passer heller ikke godt for en fornyingsminister. Det er all grunn til å spørre hva statsråden vil foreta seg for å forhindre at ventelønsordningen skal bli misbrukt for å kvitte seg med eldre arbeidstakere i fremtiden.

Et annet forhold som gir grunn til bekymring, er at tjenestemannsloven forhindrer omstillinger i offentlig sektor. I årene framover vil det være behov for moderniseringer og effektiviseringer også i statlige virksomheter. I slike prosesser skal selvsagt hensynet til de ansatte tillegges betydelig vekt, men utgangspunktet for slike prosesser må være hva som tjener folket, ikke hva som isolert sett er mest tjenlig for de statsansatte.

I den forbindelse vil jeg gjerne høre statsrådets vurdering av tjenestemannslovens rolle og virkning for å nå Regjeringens ønske om å etablere flere statlige arbeidsplasser utenfor Oslo.

Jeg vil også påpeke at tjenestemannsloven er et hinder for kompetanseflyt mellom offentlig og privat sektor. Jeg tror samfunnet samlet sett er tjent med en større sirkulasjon av ansatte på tvers av sektorene.

Som det framgår av innstillingen, vil Kristelig Folkeparti stemme mot forslaget i Ot.prp. nr. 25.

Statsråd Heidi Grande Røys [14:00:00]: I Soria Moria-erklæringa kom det tydeleg fram at Regjeringa ville reversere dei endringane i tenestemannslova som vart vedtekne våren 2005. Dei omfattande endringane i lova som det førre stortinget vedtok, var ikkje tilstrekkeleg verken vurderte eller drøfta på førehand.

Eg vil òg vise til Innst. O. nr. 102 for 2004–2005, der komiteen sine medlemmer frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet meinte at framlegget til ny embets- og tenestemannslov var av eit slikt omfang at

det skulle ha vore utgreidd av eit eige lovutval, der ein kunne ha sett på dei ulike konsekvensane.

Bondevik-regjeringa fjerna sentrale delar av forvaltings- og tenestemannsretten utan at det naudsynte samarbeidet med dei tilsette sine organisasjonar låg føre. Denne regjeringa vil understreke at gode endringsprosessar i staten er avhengig av eit godt samarbeid mellom alle partar på begge sider av bordet. Større endringar av lover og reglar må verte grundig utgreidd, og dei tilsette sine organisasjonar må sjølvstøtt trekkjast med i det arbeidet.

Eg er ikkje usamd i at gjeldande tenestemannslov bør vurderast med tanke på fornying. Men vi meiner at det er ein klar føresetnad at det arbeidet vert gjort i samarbeid med arbeidstakarpartane. Dette arbeidet er så vesentleg at det er viktig å få ein grundig utgreiingsprosess, der særleg konsekvensanalysar får ein sentral plass.

Eg har difor nemnt for hovudsamanslutningane tanken om å setje ned eit utval til å sjå nærare på lova. Eg har fått positive tilbakemeldingar på det. Ei årsak til at vi treng å sjå nærare på lova, er prosedyrane for tilsetjing. Mange verksemder mister godt kvalifiserte søkjarar fordi prosessen i dag tek for lang tid. Dette bør vi gjere noko med, men ikkje ved at dei tilsette mister sin medavgjerdsrett. Det er ikkje det som tek tid. Demokrati skal ta tid om det trengst, men det er andre ting med tilsetjingsprosedyrane som vi må gå inn og sjå på, heller enn å ta frå dei tilsette deira rettar. Dessutan treng vi òg på sikt ein grundig gjennomgang av embetsmannsordninga. Det fall utanfor Arbeidslivslovutvalet sitt mandat. Poenget er altså at vi skal gjere det i samarbeid med organisasjonane.

Det er òg signalisert at det kan vere grunn til å sjå på ventelønsordninga på ny. Det har både denne statsråden og statsministeren sagt. Venteløn skal altså ikkje vere ein tidlegpensjon. Venteløn vert heller ikkje gitt utan vilkår, men som ein rett som vert gitt ein tenestemann som vert sagt opp t.d. på grunn av omstilling. Venteløn er meint å vere ei løn som ein får medan ein ventar på nytt arbeid. Det vert kravd at ein ventelønsmottakar har meldt seg til Aetat som reell arbeidssøklar, og det er Aetat sitt ansvar å følgje opp vedkommande.

Når det gjeld spørsmålet om å harmonisere lovverket i statleg og privat sektor, må ei slik avgjerd nettopp gjerast på ein heilskapleg måte ved å vurdere heile tenestemannslova i samanheng og ikkje fragmentert, slik som tilfellet var då Arbeidslivslovutvalet fekk utvida sitt mandat til å omfatte stillingsvernreglane i staten.

Komiteen sine medlemmer frå Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti meiner at Regjeringa vil gjere det vanskeleg for staten å omstille ved ikkje å la dei nye tenestemannslova gjelde frå nyttår. Ein hevdar at det å behalde gjeldande embets- og tenestemannslov vil gjere arbeidet med å føre statlege oppgåver over til kommunalt nivå vanskeleg. Det er eg usamd i.

Vi skal sjølvstøtt ha gode omstillingsprosessar i staten. I debatten om kommunalkomiteens forvaltingsbudsjett i går var vi inno forvaltingsreforma som denne regjeringa skal jobbe med desse fire åra. Den jobben skal vi gjere. Denne lova legg ingen hindringar i vegen for at vi skal få til det. Eg kan heller ikkje sjå at den førre regjeringa burde

ha vore usamd i det vi no gjer, nemleg å setje oss ned med organisasjonane og finne ut korleis vi skal starte arbeidet med å gå gjennom lovverket som det ligg føre. Det var nettopp difor partane trekte seg frå det arbeidet, fordi ein gjennomførte det omtrent over natta utan å ha teke med seg organisasjonane. Så dei som har skoen på, dei som skal gjennomføre ei omstilling der ute, skal altså ikkje ha noko som helst å seie i forhold til omstillingsprosessar. På den måten trur ikkje denne regjeringa at vi vil få til gode omstillingsprosessar verken i stat eller kommune, eller for den del i privat verksemd. Å høyre på sine tilsette som er midt oppi dette i kvardagen, er det beste utgangspunktet for å få til ting vi ynskjer.

Eg skal samle partane over jul. Vi skal setje oss ned og finne ut av om vi skal setje ned eit lovutval, eller om vi skal setje ned eit utval samansett av partane, og så får vi ta vegen vidare derifrå i forhold til dei punkta eg no har nemnt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åge Starheim (FrP) [14:07:16]: Eg høyrdet kva statsråden sa om venteløn. Eg registrerer likevel at det er dei eldre som må vike plass ved omstilling og nedbemanning. Når vi også registrerer at heile 90 pst. av ventelønsmottakarane er over 50 år, er dette bekymringsfullt. Påstanden vår er at også særskilde verneordningar for statleg tilsette inneber eit hinder for mobilitet av arbeidskraft mellom statleg og privat verksemd.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Kva vil statsråden gjere for at vi skal unngå at det er dei eldre som vert sitjande igjen som taparar i denne situasjonen?

Statsråd Heidi Grande Røys [14:08:10]: Eg er altså ikkje samd i at det er ventelønnsinstituttet i seg sjølv som gjer at det er dei eldre som må gå når det er nedbemanning og omstilling. Det skjer òg alle andre stader der ein har nedbemanning og omstilling. Det er ikkje berre i statleg sektor. Ein kan berre sjå seg rundt i det norske arbeidslivet! Kvar er dei arbeidsgivarane som står klare med opne armar og seier: Kom hit, du som er 58 år, du som er 60 år, som har vorte arbeidslaus! Her skal du få arbeid hos meg! Det er eit generelt problem i det norske arbeidslivet at arbeidsgivarane ikkje fokuserer på seniorane. Det vert t.d. ikkje gjort godt nok i statleg sektor. Det har eg som hovudansvarleg for statleg arbeidsgivarpolitikk begynt å sjå på. Men det vert neimen ikkje gjort godt nok i kommunal eller privat sektor heller. Det å skulle gi eldre arbeidstakarar ei reell moglegheit til å stå i arbeid handlar om, punkt 1, å leggje til rette for eit arbeidsliv slik at folk held ut, og punkt 2, at ein ved nedbemanning og omstilling ser på den unike kompetansen og erfaringa som eldre arbeidstakarar har, og ser på om det ikkje er nettopp dette ein treng i den omstillingsprosessen bedrifta går gjennom.

Bent Høie (H) [14:09:31]: Jeg forstår at statsråden legger stor vekt på at prosessen i forhold til den forrige endringen ikke var i samsvar med det hun hadde ønsket. Det er det selvfølgelig mulig å diskutere. Utdraget i

innstillingen og i argumentasjonen i denne saken er imidlertid at det eneste argumentet som framføres for at man endrer loven, er at man er blitt enig i Soria Moria-erklæringen om at man skal endre loven.

Prosess kan vi diskutere, men når det gjelder prinsippene i saken, er spørsmålet: Hva mener statsråden om det arbeidet som skal gjøres videre? Er det slik at hun støtter et prinsipp som går ut på at kommunalt ansatte skal ha et dårligere vern enn dem som er ansatt i statlig virksomhet? Er det slik at utfordringene i forbindelse med omstilling er mindre for en statsansatt enn for en barnehageansatt i Florø, eller skal det videre arbeid bygge på at man skal ha et likt lovverk for kommune og stat?

Statsråd Heidi Grande Røys [14:10:45]: Eg har veldig sans for Høgre sitt omsyn til at tinga skal vere like her i verda. Problemet med Høgre er jo berre måten dei har gjort det på. Dei har føreteke kutt for dei som har betre ordningar enn andre. I den førre perioden kutta dei i permitteringsregelverk, i dagpengeordningar, i attføringsordningar, i rehabiliteringsordningar og i stillingsvern, i ventelønn og i medavgjerdsrett. Det er medisinen til Høgre i staden for å snu det til det motsette: Kanskje er det slik at nokon har gode ordningar fordi dei fortener det. Dei som har mindre gode ordningar, bør kanskje få moglegheit til å forhandle seg oppover, ikkje redusere nedover.

Når vi går inn i prosessen med arbeidstakarorganisasjonane, kan ikkje statsråden ha bestemt seg på førehand om korleis det skal verte. Då er det ingen prosess. Då ville det ha vore omtrent det same råkøyret som Bondevik-regjeringa heldt på med. Dei hadde bestemt seg på førehand, og så berre gjorde dei det slik.

Dersom ein vil ha ein dialog med arbeidstakarorganisasjonane, så har ein ein dialog. Det betyr at ein ikkje har bestemt seg på førehand.

Bent Høie (H) [14:12:06]: Det er ganske overraskende når en i sitt hovedinnlegg nettopp trekker fram de utfordringene som også vi ser, i forbindelse med både ventelønnsordningen og ansettelsesprosedyrene og på en måte innrømmer at det er vanskelig, og så kommer til at svaret altså er at en skal gå inn i en prosess der en skal se på om disse ordningene skal omfatte alle i arbeidsmarkedet. Det får vi la ligge foreløpig.

Statsråden sa også i sitt hovedinnlegg at hun mener at dette ikke vil føre til problemer i forhold til omstilling i det offentlige, og viste til den varslede regionsreformen. Er det slik at statsråden virkelig tror at når en foreslår at ansatte i statlig virksomhet skal overføres til kommunal virksomhet, vil de akseptere å bli overført til et helt annet lovverk og til en helt annet beskyttelse enn det de har i dagens tjenestemannslov? Ser hun ikke at den lovendringen man gjør i dag, nettopp vil gjøre at motstanden fra fagforeningene mot den varslede reformen vil bli betydelig større enn nødvendig?

B e r i t B r ø r b y hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Statsråd Heidi Grande Røys [14:13:22]: Nei, eg gjer ikkje det. Eg deler altså ikkje Høyre si tru på at pisk er det einaste moglege. Eg har tru på at dersom folk som er midt oppe i ein omstillingsprosess, vert tekne med og får sagt frå om kva dei synest, så respekterer dei mykje meir at omstillingsprosessen likevel må gå sin gang fordi statsråden eller regjeringa har teke ei anna avgjerd og ikkje fullt ut har kunna innfri krava til alle tilsette. Men det er viktig med dialog. Det er viktig å bruke tida. Det er jo det vi skal gjere. Vi skal bruke fire år på å diskutere ei forvaltningsreform. Det betyr at dersom det vert endringar slik at ein statstilsett vert kommunalt tilsett, som representanten Høie brukar som eksempel, har det vore ein lang prosess, og dei tilsette har sjølv sagt vore med i den prosessen. Det er godt kjent. Den tilsette er teken i vare gjennom at han har fått sagt kva han synest, og organisasjonane har vore med i arbeidet heile vegen.

Det er ein heilt annan måte å tenkje omstilling på. Eg er heilt overtydd om at dersom dei tilsette og dei tilsettes organisasjonar er med i omstillingsprosessen, går omstillingsprosessen mykje enklare enn ved å bruke pisk.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Tone Merete Sønsterud (A) [14:15:00]: Det er mye man kunne sagt om Bondevik-regjeringens behandling av denne saken, om forarbeidet, hvor det var mangel på konsekvensanalyser, og om kravet om et lovutvalg som ble avvist, som etter min mening gjorde at Stortinget hadde et mangelfullt beslutningsgrunnlag da det fattet sitt lovvedtak.

Jeg skal bare gi ett eksempel på hvorfor en reversering av loven er viktig, og det er nettopp i forhold til medbestemmelse ved tilsetninger.

Bondevik II-regjeringen og Fremskrittspartiet fjernet det kollegiale tilsettingsorganet som sikrer at tilsettingsaker i staten blir godt forberedt. Samhandlingen med arbeidstakerrepresentantene i innstillings- og tilsettingsråd forsvant. Så kan en spørre hvorfor denne tilsettingsordningen er så viktig. Og nå håper jeg at representanten Bent Høie fra Høyre følger med. At de ansatte er representert i tilsettingsorganene, er en sikkerhet for at tilsetninger i staten ikke er tuftet på tilfeldigheter, vennskap, kjennskap og kameraderi.

Bondevik-regjeringen åpnet også for at enkeltpersoner skulle få myndighet til å ansette arbeidstakere i statlige stillinger. Samtidig åpnet de for en utvidelse av ordningen med å unnlate å kunnngjøre ledige stillinger. Dette ville medført at garantien mot politiserte tilsetninger og korrupsjon ikke lenger lå i tilsettingsprosessen, men ville vært avhengig av den enkelte leders moral og integritet.

Det er viktig at statsansatte er objektive og nøytrale, og at det til enhver tid er de best kvalifiserte som ansettes. I den senere tid har vi sett eksempler på at enkeltpersoner har foretatt noen ansettelser, og det har vel ikke slått like heldig ut, for å si det på den måten.

Det er bra at det kollegiale tilsettingsorganet i staten nå gjeninnføres. Det burde alle i denne sal sette stor pris på ettersom mange av de statsansatte nettopp er Stortingets og Regjeringens redskap, og det er viktig at deres ytelser blir underlagt strenge saklighetskrav, objektivitetskrav, kvalifikasjonskrav og kontroll.

Det er oppsiktsvekkende at Høyre sammenlikner butikksatte med statsansatte. Innenfor den forfatningsrettslige rammen er det de statsansatte som representerer den utøvende makt. Det er nettopp derfor embets- og tjenestemenn har fått sin arbeidssituasjon regulert på en annen måte enn arbeidstakere i privat og kommunal sektor. De er også underlagt strenge habilitetskrav, har spesielle stillingsvernregler, lojalitetsbånd osv.

De spesielle krav til tjenestens utførelse og tjenestemennenes og embetsmennenes rolle er bl.a. gitt for å sikre uavhengighet, slik at forvaltningen framstår som forutsigbar, stabil og uavhengig av regjeringsskifter – til nytte for befolkningen og folkevalgte organer.

Stoltenberg-regjeringen gjør det eneste rette i denne saken: reverserer hele loven for på et senere tidspunkt å ta et helhetlig grep og følge de prosedyrer som bl.a. er nedfelt i utredningsinstruksen.

Bent Høie (H) [14:18:20]: Innlegget til siste taler gjorde at jeg har behov for å be om at det blir presisert hva som er målsettingen med det arbeidet statsråden har varslet at hun vil sette i gang. Vi har fått referert at statsministeren har sagt at det er grunn til å se på ventelønnsordningen. Vi har hatt en statsråd som i et tidligere innlegg har argumentert for at det er ting med ansettelsesprosedyren som det er grunn til å se på, for å få den mer lik det som er andre steder. En statsråd i en tidligere sak i dag, statsråd Bjarne Håkon Hanssen, sa i sitt svar til representanten Woie Duesund at Regjeringen ville vurdere ventelønnsordningen. Men det må vel være grunnlag for å få et svar på om målsettingen for den vurderingen skal være – som saksordfører uttrykte i dag, som siste taler uttrykte i dag, som statsråden var inne på i replikkordskiftet – en sterk argumentasjon for dagens ordninger, og ikke minst en argumentasjon for at dette kanskje også bør utvides til å gjelde andre. Eller om målsettingen med den prosedyren en skal sette i gang, er å få et system som endrer på de negative konsekvensene som må være åpenbare både i forhold til ansettelsesprosedyren og i forhold til ventelønnsordningen og de erfaringene en har hatt med dem de siste årene. Det er absolutt grunn til i dag å få svar på: Er målsettingen med prosessen fullstendig vern og utvidelse, eller endring og tilpasning til lovverket for andre arbeidstakere i dette landet?

Statsråd Heidi Grande Røys [14:20:18]: Som eg var inne på i mitt innlegg, startar ikkje eg forhandlingar med hovudsamanslutningane i staten på Stortinget sin talarstol. Eg har invitert hovudsamanslutningane til å vere med på eit arbeid der vi ser på embets- og tenestemannslova. Kva som skal kome ut av det, har ikkje statsråden eller Regjeringa bestemt seg for på førehand. Det er det nettopp arbeidet enten i eit lovutval eller i eit partssamansett

utval som må fortelje. Kva Regjeringa kjem til å ha som utgangspunkt, kjem eg sjølv sagt heller ikkje til å leggje fram her frå Stortingets talarstol. Det ville vere heilt feil i forhold til eit slikt arbeid når eg har invitert partane med på det. Vi må stille med ope sinn. Vi treng å gjennomgå det, sjå på dei ulike elementa i det. Vi har nemnt ventelønsordninga, vi har nemnt tilsetjingsprosedyrane – for å nemne to. Det er klårt at når vi skal sjå på embets- og tenestemannslova, skal vi sjå på alle elementa i henne. Men vi har altså ikkje bestemt oss på førehand, slik som Bondevik-regjeringa hadde: kva som skulle kome ut i andre enden, nemleg einssidige kutt i opparbeidde rettar.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet i sak nr. 5. (Votering, se side 126)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Da skal Odelstinget votere i sakene nr. 1–5.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram ett forslag, forslag nr. 1, fra Kenneth Svendsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Komiteen hadde innstilt til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)

Presidenten: Presidenten vil starte med å ta opp forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«I lov 17. juni 2005 nr 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) gjøres følgende endringer:

§ 2-2 andre ledd oppheves.

Nåværende tredje ledd blir andre ledd.

§§ 14-16 til 14-20 oppheves.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 43 mot 35 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 14.30.14)

Videre var innstilt:

I

§ 1-1 bokstav e skal lyde:
e) å bidra til et inkluderende *arbeidsliv*.

§ 1-2 tredje ledd skal lyde:
Kongen kan gi forskrift om og i hvilken utstrekning bestemmelsene i kapittel 14, 15, 16 og 17 skal gjelde for ar-

beidstakere som omfattes av lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. eller som er embetsmenn.

§ 4-1 første ledd skal lyde:

(1) Arbeidsmiljøet i virksomheten skal være fullt ansvarlig ut fra en enkeltvis og samlet vurdering av faktorer i arbeidsmiljøet som kan innvirke på arbeidstakernes fysiske og psykiske helse og *velferd*. Standarden for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø skal til enhver tid utvikles og forbedres i samsvar med utviklingen i samfunnet.

§ 4-4 første ledd skal lyde:

(1) Fysiske arbeidsmiljøfaktorer som bygnings- og utstyrsmessige forhold, inneklima, lysforhold, støy, stråling o.l. skal være fullt ansvarlig ut fra hensynet til arbeidstakernes helse, miljø, sikkerhet og *velferd*.

§ 10-4 andre til fjerde ledd skal lyde:

(2) *For beredskapstjeneste o.l. der tjenesten helt eller i det vesentlige består i at arbeidstakeren må oppholde seg på arbeidsstedet for i påkommende tilfeller å yte arbeid, kan arbeidstiden forlenges med inntil halvparten av de passive periodene, men ikke med mer enn to timer i løpet av 24 timer og ti timer i løpet av sju dager. Den alminnelige arbeidstiden må ikke overstige 48 timer i løpet av sju dager.*

(3) *For passiv tjeneste der arbeidstakeren, bortsett fra kortvarige eller tilfeldige avbrytelser, er fritatt for arbeid og plikt til å vise aktpågivenhet, kan Arbeidstilsynet samtykke i en arbeidstid på inntil 13 timer i løpet av 24 timer og inntil 48 timer i løpet av sju dager.*

(4) *Dersom arbeidstakeren må oppholde seg i sitt hjem for i påkommende tilfeller å yte arbeid, skal som hovedregel minst 1/5 av hjemmevakten regnes med i den alminnelige arbeidstid. Arbeidsgiver og arbeidstakernes tillitsvalgte i virksomhet som er bundet av tariffavtale kan skriftlig avtale at en mindre andel av hjemmevakten skal regnes med i den alminnelige arbeidstid eller at hjemmevakt ikke skal regnes med. Arbeidstilsynet kan etter krav fra arbeidsgiver eller arbeidstakernes tillitsvalgte fastsette annen beregningsmåte dersom det ikke er inngått avtale etter annet punktum og beregningen av arbeidstiden etter første punktum vil virke åpenbart urimelig.*

Nåværende tredje og fjerde ledd blir nytt femte og sjette ledd.

§ 10-5 skal lyde:

§ 10-5 Gjennomsnittsberegning av den alminnelige arbeidstid

(1) Arbeidsgiver og arbeidstaker kan skriftlig avtale at den alminnelige arbeidstid kan ordnes slik at den i løpet av en periode på høyst 52 uker i gjennomsnitt ikke blir lenger enn foreskrevet i § 10-4, men slik at den alminnelige arbeidstiden ikke overstiger *ni* timer i løpet av 24 timer eller 48 timer i løpet av sju dager.

(2) *Arbeidsgiver og arbeidstakernes tillitsvalgte i virksomhet som er bundet av tariffavtale kan skriftlig avtale at den alminnelige arbeidstiden skal ordnes slik at den i*

løpet av en periode på høyst 52 uker i gjennomsnitt ikke blir lenger enn foreskrevet i § 10–4, men slik at den samlede arbeidstiden ikke overstiger ti timer i løpet av 24 timer eller 54 timer i løpet av sju dager. Lengre arbeidstid enn foreskrevet i § 10-4 må ikke benyttes mer enn seks uker i sammenheng.

(3) Arbeidstilsynet kan samtykke i at den alminnelige arbeidstiden i løpet av en periode på høyst 26 uker i gjennomsnitt ikke blir lenger enn foreskrevet i § 10–4, men slik at den samlede arbeidstiden ikke overstiger 13 timer i løpet av 24 timer eller 48 timer i løpet av sju dager. Grensen på 48 timer kan gjennomsnittsberegnes over en periode på åtte uker. Før Arbeidstilsynet treffer sin avgjørelse, skal ordningen av arbeidstiden drøftes med arbeidstakernes tillitsvalgte. Referat fra drøftingene samt utkast til arbeidsplan skal vedlegges søknaden. Arbeidstilsynet skal ved sin avgjørelse legge særlig vekt på hensynet til arbeidstakernes helse og velferd.

§ 10-6 skal lyde:

§ 10-6 Overtid

(1) Arbeid utover avtalt arbeidstid må ikke gjennomføres uten at det foreligger et særlig og tidsavgrenset behov for det.

(2) Varer arbeidet for noen arbeidstaker ut over lovens grense for den alminnelige arbeidstid regnes det overskytende som overtidarbeid.

(3) Før arbeid som nevnt i denne paragraf iverksettes skal arbeidsgiver, dersom det er mulig, drøfte nødvendigheten av det med arbeidstakernes tillitsvalgte.

(4) Overtidsarbeidet må ikke overstige ti timer i løpet av sju dager, 25 timer i fire sammenhengende uker og 200 timer innenfor en periode på 52 uker.

(5) Arbeidsgiver og arbeidstakernes tillitsvalgte i virksomhet som er bundet av tariffavtale kan for et tidsrom på inntil 12 uker skriftlig avtale overtidarbeid inntil 15 timer i løpet av sju dager, men slik at samlet overtidarbeid ikke overstiger 40 timer i fire sammenhengende uker. Overtidsarbeidet må ikke overstige 300 timer innenfor en periode på 52 uker.

(6) Arbeidstilsynet kan etter søknad i særlige tilfeller tillate samlet overtidarbeid inntil 20 timer i løpet av sju dager og 200 timer i løpet av en periode på 26 uker. Referat fra drøftingene jf. tredje ledd skal vedlegges søknaden. Fremmer virksomheten søknad om overtid innenfor rammen i femte ledd, skal årsaken til at saken ikke er løst ved avtale med de tillitsvalgte alltid oppgis. Arbeidstilsynet skal ved sin avgjørelse legge særlig vekt på hensynet til arbeidstakernes helse og velferd.

(7) Overtidsarbeid utover rammen i fjerde ledd kan bare pålegges arbeidstakere som i det enkelte tilfellet har sagt seg villig til det.

(8) Samlet arbeidstid må ikke overstige 13 timer i løpet av 24 timer eller 48 timer i løpet av sju dager. Grensen på 48 timer i løpet av sju dager kan gjennomsnittsberegnes over en periode på åtte uker.

(9) Arbeidsgiver og arbeidstakernes tillitsvalgte i virksomhet som er bundet av tariffavtale kan skriftlig avtale unntak fra grensen på 13 timer i løpet av 24 timer og kan

dessuten skriftlig avtale at overtidarbeid når det er nødvendig for å unngå alvorlige driftsforstyrrelser og hjemmeverkter, kan utføres i den arbeidsfrie perioden. Ved virksomhet som ikke er bundet av tariffavtale, kan arbeidsgiver og arbeidstakernes representanter på samme vilkår skriftlig avtale at overtidarbeid kan foregå i den arbeidsfrie perioden. Når det utføres arbeid etter avtale som nevnt i dette ledd, skal arbeidstaker sikres tilsvarende kompenserende hvileperioder eller, der dette ikke er mulig, annet passende vern.

(10) Arbeidstaker har rett til å bli fritatt fra å utføre arbeid utover avtalt arbeidstid når vedkommende av helsemessige eller vektige sosiale grunner ber om det. Arbeidsgiver plikter også ellers å frita arbeidstaker som ber om det, når arbeidet uten skade kan utsettes eller utføres av andre.

(11) For overtidarbeid skal det betales et tillegg til den lønn arbeidstakeren har for tilsvarende arbeid i den alminnelige arbeidstiden. Tillegget skal være minst 40 prosent.

(12) Arbeidsgiver og arbeidstaker kan skriftlig avtale at overtidstimer helt eller delvis skal tas ut i form av arbeidsfri på et avtalt tidspunkt.

§ 10–8 første ledd skal lyde:

(1) Arbeidstaker skal ha minst 11 timer sammenhengende arbeidsfri i løpet av 24 timer. Likevel kan det i den arbeidsfrie perioden muntlig avtales kortvarige arbeidsoppdrag med den enkelte arbeidstaker når det brått oppstår fare for alvorlig driftsforstyrrelse.

§ 10–8 tredje ledd skal lyde:

(3) Arbeidsgiver og arbeidstakernes tillitsvalgte i virksomhet som er bundet av tariffavtale kan skriftlig avtale unntak fra bestemmelsene i første og andre ledd. Slik avtale kan bare inngås dersom arbeidstaker sikres tilsvarende kompenserende hvileperioder eller, der dette ikke er mulig, annet passende vern. Den daglige arbeidsfrie perioden kan ikke avtales kortere enn 8 timer og den ukentlige arbeidsfrie perioden kan ikke avtales kortere enn 28 timer.

Presidenten: Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 42 mot 36 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.30.46)

Videre var innstilt:

§ 10–12 andre ledd skal lyde:

(2) Bestemmelsene i dette kapitlet kommer ikke til anvendelse for arbeidstakere i særlig uavhengig stilling, med unntak av § 10–2 første, andre og fjerde ledd.

Presidenten: Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil stemme imot. Presidenten har forstått det slik at Fremskrittspartiet vil stemme for. – Det nikkes.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 58 mot 20 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.31.20)

Videre var innstilt:

§ 10–13 skal lyde:

§ 10–13 *Tvisteløsning*

Tvist mellom arbeidsgiver og arbeidstaker om anvendelsen av bestemmelsene i § 10–2 andre, tredje og fjerde ledd og § 10–6 *tiende* ledd avgjøres av tvisteløsningsnemnda, jf. § 17–2.

Presidenten: Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 42 mot 36 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.31.47)

Videre var innstilt:

§ 11–3 andre ledd andre punktum skal lyde:

Arbeid mellom kl. 2100 og kl. 2300 er nattarbeid og er ikke tillatt med mindre arbeidets art gjør det nødvendig eller det foreligger et særlig og tidsavgrenset behov for nattarbeid.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

§ 14-2 niende ledd oppheves.

§ 14-9 skal lyde:

§ 14-9 *Midlertidig ansettelse*

(1) *Arbeidstaker skal ansettes fast. Avtale om midlertidig ansettelse kan likevel inngås:*

- a) *når arbeidets karakter tilsier det og arbeidet atskiller seg fra det som ordinært utføres i virksomheten,*
- b) *for arbeid i stedet for en annen eller andre (vikariat),*
- c) *for praksisarbeid,*
- d) *deltaker i arbeidsmarkedstiltak i regi av eller i samarbeid med Aetat,*
- e) *for idrettsutøvere, idrettstrenerne, dommere og andre ledere innen den organiserte idretten.*

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om midlertidig ansettelse for *praksisarbeid* og om hvilke typer arbeidsmarkedstiltak som omfattes av første ledd *bokstav d*.

(3) Landsomfattende arbeidstakerorganisasjon kan inngå tariffavtale med en arbeidsgiver eller en arbeidsgiverforening om adgang til midlertidig ansettelse *innenfor*

en nærmere angitt arbeidstakergruppe som skal utføre kunstnerisk arbeid, forskningsarbeid eller arbeid i forbindelse med idrett. Dersom tariffavtalen er bindende for et flertall av arbeidstakerne innenfor en nærmere angitt arbeidstakergruppe i virksomheten, kan arbeidsgiver på samme vilkår inngå midlertidig arbeidsavtale med andre arbeidstakere som skal utføre tilsvarende arbeid.

(4) Arbeidstaker som har vært ansatt i mer enn ett år, har krav på skriftlig varsel om tidspunktet for fratreden senest en måned før fratredelsestidspunktet. Dette gjelder likevel ikke deltaker i arbeidsmarkedstiltak som omfattes av andre ledd *bokstav d*. Varselet skal anses for å være gitt når det er kommet fram til arbeidstakeren. Dersom fristen ikke overholdes, kan arbeidsgiver ikke kreve at arbeidstakeren fratrer før en måned etter at varsel er gitt.

(5) Midlertidige arbeidsavtaler opphører ved det avtalte tidsrommets utløp, eller når det bestemte arbeidet er avsluttet, med mindre noe annet er skriftlig avtalt eller fastsatt i tariffavtale. For arbeidstaker som har vært sammenhengende midlertidig ansatt i mer enn fire år kommer reglene om oppsigelse av arbeidsforhold til anvendelse. Dette gjelder likevel ikke for arbeidstaker som er midlertidig ansatt etter første ledd *bokstav c, d og e*.

§ 14-10 tredje ledd oppheves.

§ 14–12 tredje ledd skal lyde:

(3) *Ved innleie etter denne paragraf gjelder reglene i § 14-9 femte ledd, andre og tredje punktum tilsvarende.*

I § 15-11 gjøres følgende endringer:

Tredje ledd skal lyde:

(3) *Retten til å fortsette i stillingen gjelder ikke ved tvist om avskjed, oppsigelse i prøvetiden, for innleid arbeidstaker eller midlertidig ansatt.* Etter krav fra arbeidstaker kan retten likevel bestemme at arbeidsforholdet skal fortsette inntil saken er rettskraftig avgjort.

Fjerde ledd oppheves.

Nåværende femte og sjette ledd blir nytt fjerde og femte ledd.

§ 16-3 første ledd andre punktum oppheves.

Presidenten: Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil gå imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 42 mot 36 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.32.28)

Videre var innstilt:

§ 18-6 første ledd skal lyde:

Arbeidstilsynet gir de pålegg og treffer de enkeltvedtak ellers som er nødvendige for gjennomføringen av bestemmelsene i og i medhold av kapittel 2 med unntak av § 2-4, kapittel 3 til 8, kapittel 10 med unntak av §10-2 andre til fjerde ledd og § 10-6 *tiende* ledd, kapittel 11 samt §§ 14-5 til 14-8, 15-2 og 15-15.

II

I lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler gjøres følgende endringer:

§ 4-3 sjette ledd skal lyde:

(6) Arbeidstilsynet fører tilsyn med at kravene i annet ledd overholdes. *Arbeidsmiljøloven kapittel 18* om tilsyn og tvangsmidler mv. gjelder tilsvarende så langt det passer. Departementet kan gi forskrift med utfyllende bestemmelser om tilsyn og tvangsmidler for å fremme overholdelse av denne paragraf.

§ 4-5 første ledd skal lyde:

En student som får barn under studiene, skal gis rett til permisjon fra studiene under svangerskap og til omsorg for barn. Studenten skal ha rett til å gjenoppta sine studier på tilsvarende nivå som før permisjonen. Bestemmelsene i *arbeidsmiljøloven §§ 12-1 til 12-5 og § 12-7* gjelder så langt de passer.

§ 6-1 skal lyde:

Ved ansettelser m.m. ved institusjoner under denne lov gjelder de alminnelige regler i *arbeidsmiljøloven* og lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m., med de særregler som følger av denne lov.

III

Loven trer i kraft 1. januar 2006.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Per-Willy Amundsen satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen følge utviklingen rundt tvangsekteskapsproblematikken nøye og komme tilbake til Stortinget høsten 2006 med en egen sak om dette.»

Forslaget blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstilt til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i utlendingsloven (beskyttelse mot tvangsekteskap og mishandling i ekteskap og vern av utenlandske arbeidstakeres lønns- og arbeidsvilkår mv.)

I

I lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) gjøres følgende endringer:

§ 9 annet og nytt tredje ledd skal lyde:

Arbeidstillatelse og oppholdstillatelse for familieetablering kan nektes dersom det er sannsynlig at søkeren eller dennes særkullsbarn vil bli mishandlet eller grovt utnyttet. Tilsvarende gjelder særkullsbarn som søker familiegjennforening med forelder som har fått arbeidstillatelse eller oppholdstillatelse for familieetablering. Kongen kan gi nærmere regler om bestemmelsens anvendelse i forskrift.

Arbeidstillatelse og oppholdstillatelse etter første ledd kan nektes dersom referansepersonen etter forespørsel ikke samtykker i at søkeren gis tillatelse eller dersom det er sannsynlig at ekteskapet er inngått mot en av partenes vilje.

Nåværende § 9 annet ledd blir nytt fjerde ledd.

Ny § 9 a skal lyde:

§ 9 a. Krav til intervju av referansepersonen i Norge

Dersom arbeidstillatelse eller oppholdstillatelse søkes etter utlendingsloven § 9 med grunnlag i et ekteskap eller samboerforhold som er etablert i utlandet etter at referansepersonen har vært bosatt i Norge, kan tillatelse ikke innvilges før referansepersonen har vendt tilbake til Norge og har vært til intervju hos utlendingsmyndighetene, med mindre

- a) referansepersonen var til intervju i Norge i anledning saken før ekteskapet ble inngått, eller*
- b) søkeren har rett til innreise uten visum.*

Kongen kan fastsette unntak fra første ledd i forskrift. Kongen kan også gi nærmere regler i forskrift om fremgangsmåten ved fremsettelse av søknad og om gjennomføringen av slikt intervju som nevnt i første ledd.

Overskriften til § 11 a skal lyde:

§ 11 a. Tilsyn med at vilkår for tillatelser følges og tiltak ved brudd på vilkårene

§ 11 a nytt tredje og fjerde ledd skal lyde:

Dersom en arbeidsgiver i forhold til sine utenlandske arbeidstakere grovt eller gjentatte ganger bryter regler som skal verne om arbeidstakeres lønns- eller arbeidsvilkår, og som er gitt i eller i medhold av denne lov, kan Utlendingsdirektoratet treffe vedtak om at det ikke skal innvilges arbeidstillatelse for å utføre arbeid hos vedkommende arbeidsgiver. Vedtak etter denne bestemmelsen skal gjelde for to år. Kongen kan gi nærmere regler i for-

skrift, herunder fastsette at vedtak etter bestemmelsen skal gjelde for mindre enn to år.

Vedtaket etter tredje ledd berører ikke retten til oppholdstillatelse etter kapittel 8.

Ny § 25 a skal lyde:

§ 25 a. Avslag på søknad om visum ved fare for overgrep mot søkeren

Visum kan nektes dersom det er sannsynlig at søkeren eller dennes særkullsbarn vil bli mishandlet eller grovt utnyttet.

Ny § 44 a skal lyde:

§ 44 a. Vandelskontroll i sak om familieetablering mv.

Politiet kan som ledd i forberedelse av sak som nevnt i § 9 annet ledd eller sak om familieetablering etter forskriftsbestemmelse gitt i medhold av utlendingsloven § 8 annet ledd, benytte vandelsopplysninger om referansepersonen eller den referansepersonen har fått familieetablering med når søkeren er referansepersonens særkullsbarn.

Dersom politiet har vandelsopplysninger av betydning for om arbeidstillatelse eller oppholdstillatelse skal avslås, kan det gis en uttalelse om dette til det organ som avgjør saken.

Kongen kan gi nærmere regler i forskrift om hvilke vandelsopplysninger som skal gis til det organ som avgjør saken, og om utformingen av politiets uttalelse for øvrig.

Ny § 44 b skal lyde:

§ 44 b. Vandelskontroll i sak om visum

Dersom Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda finner at det er særlig grunn til å undersøke referansepersonensandel for å avgjøre om visum skal nektes etter § 25 a, kan det innhentes uttalelse fra politiet om forhold av betydning for å bedømme dette.

Kongen kan gi nærmere regler i forskrift om hvilke vandelsopplysninger som skal gis til Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda etter første ledd, og om utformingen av politiets uttalelse for øvrig.

§ 57 første ledd bokstav b skal lyde:

b) som er utvist fra riket med innreiseforbud som ennå gjelder, og utlendingen ikke har fått adgang til riket etter søknad,

§ 58 annet ledd annet punktum oppheves.

§ 58 fjerde ledd oppheves.

Nåværende § 5 femte til åttende ledd blir fjerde til syvende ledd.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at de enkelte bestemmelsene trer i kraft til forskjellig tid.

Presidenten: Presidenten vil gjøre oppmerksom på at Fremskrittspartiet har varslet at de her vil stemme for innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om endringer i utlendingsloven
(innkvartering ved søknad om asyl mv.)

I

I lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) gjøres følgende endringer:

§ 17 femte ledd oppheves. Nåværende sjette ledd blir femte ledd.

Ny § 41 a skal lyde:

§ 41 a Innkvartering ved søknad om asyl

Utlending som søker asyl, skal gis tilbud om innkvartering. Utlending som har fått avslag på søknad om asyl, kan gis tilbud om innkvartering i påvente av utreise.

Kongen kan ved forskrift fastsette nærmere bestemmelser om tildeling og bortfall av botilbud.

Forvaltningsloven §§ 24 og 25 om grunngeving og §§ 28 til 34 om klage gjelder ikke for utlendingsmyndighetenes vedtak om tildeling av botilbud og overføring til nytt innkvarteringssted. Forvaltningsloven §§ 28 til 34 om klage gjelder ikke for utlendingsmyndighetenes vedtak om kommunebosetting og bortfall av botilbud.

Ny § 41 b skal lyde:

§ 41 b Tvangsfullbyrdelse

Utlendingsmyndighetenes vedtak om overføring til nytt innkvarteringssted, kommunebosetting eller bortfall av botilbud er særlig tvangsgrunnlag for fullbyrdelse etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13.

Ny § 41 c skal lyde:

§ 41 c *Politiattest*

Den som skal ansettes i statlig asylmottak, skal legges fram tilfredsstillende politiattest. Det kan også kreves politiattest fra andre som utfører oppgaver for utlendingsmyndighetene, og som har direkte kontakt med barn og unge som oppholder seg i asylmottak.

Politiattesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt, ilagt forelegg eller er dømt for brudd på straffeloven §§ 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 annet ledd, 201 bokstav c, 203 eller 204a der den fornærmede er under 18 år. Attesten skal ikke være eldre enn tre måneder.

Den som er ilagt forelegg eller er dømt for overtredelse som nevnt i annet ledd er utelukket fra å utføre arbeid i asylmottak eller oppgaver som omhandlet i første ledd annet punktum.

Kongen kan gi utfyllende forskrifter til bestemmelsen.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Presidenten: Også her har Fremskrittspartiet varslet at de vil stemme for innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstilt til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v
om endringer i introduksjonsloven

I

I lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd bokstav d skal lyde:

d) oppholds- eller arbeidstillatelse som familiemedlemmer til personer som nevnt i bokstav a, b og c, jf. utlendingsloven §§ 9 og 8 annet ledd. For å være omfattet av denne bestemmelsen er det et vilkår at personer som nevnt i bokstav a, b og c ikke har vært

bosatt i en kommune i mer enn fem år før det søkes om familiegjengenforening.

§ 3 tredje ledd skal lyde:

Kommunen kan tilby introduksjonsprogram til nyankommet utlending med oppholds- eller arbeidstillatelse i henhold til utlendingsloven §§ 9 og 8 annet ledd som er familiemedlemmer til *andre enn personer nevnt i § 2, til nyankommet utlending over 55 år med oppholdsgrunnlag som nevnt i § 2 første ledd, og til nyankommet utlending som nevnt i § 2 som er bosatt i kommunen uten særskilt avtale mellom utlendingsmyndighetene og kommunen.*

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Endringen i introduksjonsloven § 2 får virkning for nyankommet utlending som får innvilget oppholds- eller arbeidstillatelse etter at loven har trådt i kraft. Den får også virkning for utlending som er innvilget slik tillatelse før loven har trådt i kraft dersom bosetting i en kommune først skjer etter ikrafttredelsen. Dersom tidspunktet for bosetting i en kommune er ukjent, gjelder tidspunktet for registrering i folkeregisteret.

Kommunen kan tilby introduksjonsprogram til nyankommet utlending over 18 år som har fått oppholds- eller arbeidstillatelse som familiemedlem til person nevnt i § 2 første ledd bokstav c første alternativ dersom vedkommende ikke har rett og plikt til å delta i introduksjonsprogram etter introduksjonsloven § 2.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 61 mot 16 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.34.41)

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstilt til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v
om opphevelse av lov 17. juni 2005 nr. 103 om statens embets- og tjenestemenn mv.

I

Lov 17. juni 2005 nr. 103 om statens embets- og tjenestemenn oppheves.

II

Lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. endres slik:

§ 10 nr. 5 skal lyde:

For øvrig gjelder *arbeidsmiljøloven §§ 15-8 og 15-9*.

§ 12 tredje punktum skal lyde:

Med dette gjøres ingen endring iplikten til å motta forflytninger etter *utenriktjenesteloven § 9* eller iplikten til å la seg disponere mv. i *forsvarspersonelloven § 7*.

§ 19 nr. 4 første punktum skal lyde:

For søksmål gjelder *domstolloven og tvistemålsloven*, med de særregler som følger av denne paragraf og *arbeidsmiljøloven §§ 17-1 fjerde ledd, 17-6 og 17-7*.

§ 19 nr. 7 skal lyde:

Arbeidsmiljøloven § 15-12 og § 15-14 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende. Ved søksmål i forbindelse med virksomhetsoverdragelse gjelder ikke *arbeidsmiljøloven § 15-12 første ledd annet punktum og § 16-4 tredje ledd* for embets- og tjenestemenn.

III

Loven gjelder fra 1. januar 2006.

Presidenten: Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 42 mot 36 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.35.34)

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet. Presidenten antar at de samme partier som stemte imot innstillingen, også vil stemme imot lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble bifalt med 42 mot 34 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.36.34)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 6

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 14.37.
